

Woordenboek Nederlands - Na'vi v. 13.9

Tirea Aean (Corey Scheideman) & Marki (Mark Miller)
Compiled and Translated by Puvomun en Kayle Boessen
www.LearnNavi.org

Laatst bijgewerkt op: 6.11.2018

Dit is het Nederlands naar Na'vi woordenboek. *textbf*Vette tekst geeft Nederlandse woorden aan. *Cursive* tekst geeft het Na'vi equivalent aan. Gewone tekst markeert de grammaticale categorie: haakjes bevatten verdere notities. «x» geeft een tussenvoegsel aan, waarbij *t«pre-eerste»«1»ar«2»on* de posities zijn. Eigennamen zijn met een hoofdletter geschreven. – en + geven aan dat een adpositie aan eender zijde van een woord geplaatst kan worden. Kennis van lenitie wordt verwacht.

Afkortingen:

– = morfeemgrens	get. = getal
+ = morfeemgrens met lenitie	avm. = alleen voor mensen
<> = tussenvoegsel morfeem	part. = partikel
bn. = bijvoeglijk naamwoord	vn. = voornaamwoord
adp. = adpositie	eigenaam = eigenaam
bw. = bijwoord	ww. = werkwoord
vw. = voegwoord	wwsn. = statief niet-overgankelijk werkwoord
sam. = samenstelling	wwo. = overgankelijk werkwoord
avn. = aanwijzend voornaamwoord	wwn. = niet-overgankelijk werkwoord
tw. = tussenwerpsel	wwmo. = modaal overgankelijk werkwoord
vvn. = vragend voornaamwoord	wwmn. = modaal niet-overgankelijk werkwoord
zn. = zelfstandig naamwoord	sbd. = gesubordineerd
nvm. = niet voor mensen	

Bronnen

We hebben de bron van elk woord zo goed mogelijk aangegeven. De bron staat in een subscript achter de IPA transcriptie en geeft aan waar het woord voor het eerst gevonden werd. Begin maart 2010 stuurde Frommer ons een lijst met ongeveer 500 woorden: deze wordt nu gezien als de definitieve bron, en niet de ASG. Sommige woorden staan niet in die lijst maar zijn bevestigd door Dr. Frommer via zijn blog en emails. Dr. Frommer heeft samen met de LearnNavi.org community het **Lexical Expansion Project** opgezet om met nieuwe woorden te komen. Dit project wordt nu nog voortgezet en veel voorgestelde woorden worden gecanoniseerd en verschijnen in dit woordenboek. Woorden die veranderen door onproductieve tussenvoegsels zijn hier opgenomen als Dr. Frommer ze heeft gebruikt: woorden die een veranderde semantische betekenis hebben vanwege een productieve toevoeging zijn ook opgenomen. De volgorde van canon, van belangrijkste naar minst belangrijk, is als volgt:

- PF = Dr. Paul Frommer
- M = Het Filmscript
- JC = James Cameron
- G = De Avatarspellen
- ASG = De Activists Survival Guide
- PND = Pandorapedia.com

A

- aan de overkant, tegenover:** [ˈfɛw.tu.sokʰ] PF bn. *fewtusok* (afgeleid van **few-** *tegenover*) (In spreektaal, *fewtsok* (few.ʔsok))
- aanbieden:** [ˈstʰɛ.nu.t.ɪŋ] PF WWO. *stxenutɪŋ* (afgeleid van **stxenu** *aanbod*)
- aanbod:** [ˈstʰɛ.nu] PF zn. *stxenu* (sam. van **stx-eli** *gift, geschenk* en **lonu** *loslaten*)
- aangenaam (fysiek, plezierig, sexueel):** [mo.ˈwan] PF bn. *mowan*
- aangenaam aanhorend, mooi klinkend:** [mik.ˈlor] PF bn. *miklor* (afgeleid van **mi-kyun** *oor* en **lor** *mooi*)
- aangenaam voor de zintuigen, mooi:** [lor] PF bn. *lor*
- aangenaam, blij, vredig, plezierig:** [lɛ.ˈfpom] PF bn. *lefpom* (afgeleid van **fpom** *blijheid, vrede*) nvm.
- aangenaam, met plezier:** [ni.ˈpɪ.tɛʔ] PF bw. *nɪprɪtɛʔ* (afgeleid van **prɪtɛʔ** *plezierig*)
- aangenaam, mild:** [ˈtʂja.fɛ] PF bn. *tsyafe*
- aangezicht, zicht, uitzicht:** [ʔur] PF zn. *ʔur*
- aankomen (op een plaats), arriveren:** [ˈp.a.t.ɛ] ZS ww. *pate*
- aankomen, arriveren:** [ˈp.æ.h.ɛm] PF WWN. *pähem*
- aankomst:** [ti.ˈpæ.hɛm] PF zn. *tipähem* (afgeleid van **pähem** *arriveren*)
- aannemen:** [sɛ.ˈfp.ɪl] PF WWO. *srefpɪl* (afgeleid van **sre+** *voor* en **fpɪl** *denken*)
- aanpassing, verandering (moment van), wijziging:** [sæ.ˈla.tɛm] PF zn. *sälatem* (afgeleid van **latem** *veranderen*)
- aanraken:** [ʔ.am.p.i] PF WWO. *ʔampi*
- aanraken (doelbewust):** [ˈt.ɪŋ ˈzɛk.wæ] PF WWN. *tɪŋ zekwä* (afgeleid van **tɪŋ** *geven* en **zekwä** *vinger*)
- aanraking, gevoel, tekstuur:** [zir] PF zn. *zir*
- aansprekende wijs markeerder:** [ma] PF part. *ma*
- aantal:** [hɪm.ˈtʰan] PF zn. *hɪmtxan* (sam. van **hɪm** *klein* en **txan** *veel*)
- aantrekken (kleding):** [j.ɛm.stokʰ] PF WWO. *yemstokx* (sam. van **yem sɪn** *aantrekken* en **tokx** *lichaam*)
- aanval:** [kʰ] PF zn. *kxll*
- aanvallen:** [ʔ.ɛ.k.o] PF WWO. *ʔeko*
- aanvoerder, iemand die autoriteit over anderen heeft:** [kʰɪm.ju] PF zn. *kxɪmyu* (afgeleid van **kxɪm** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)
- aanvullen, passen, verbeteren:** [h.aʔ] PF WVN. *haʔ*
- aanwezigheid, persoonlijke stijl:** [ˈsno.lupʰ] PF zn. *snolup* (sam. van **sno** *zelf* en **lupra** *stijl*)
- aanwijzen:** [v.ɪ] PF WVN., WWO. *vll*
- aardbeving:** [kl.ˈrikʰ] PF zn. *klɪrɪkx* (sam. van **klɪtɛ** *grond* en **rikx** *bewegen*)
- aardig:** [ti.ˈstun.wi.ŋaʔ] PF bn. *tɪstunwɪŋaʔ* (sam. van **tɪstunwi** *vriendelijkheid* en **ŋaʔ** *bevatten*) (nvm.)
- aarzelen, voor een korte tijd terughouden:** [hi.p.ɛj] PF WVN. *hipey* (afgeleid van **hɪʔi** *klein* en **pey** *wachten*)
- arzelend:** [ni.ˈhi.pɛj] PF bw. *nihipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- arzelend, in een staat van aarzelings:** [lɛ.ˈhi.pɛj] PF bn. *lehipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- arzelings:** [ti.ˈhi.pɛj] PF zn. *tihipey* (afgeleid van **hipey** *aarzelen*)
- abstract, verbetering (algemeen):** [ti.ˈtsan.ʔul] PF zn. *titsanʔul* (afgeleid van **tsanʔul** *verbeteren*)
- abstract, verslechtering (algemeen):** [ti.ˈfɛ.ʔul] PF zn. *tifeʔul* (afgeleid van **fɛʔul** *slechter worden*)
- accent:** [li.ʔu.pam] PF zn. *liʔupam* (sam. van **liʔu** *woord* en **pam** *geluid*)

- acceptatie:** [tɪ.m].ʔan] *PF* zn. *tìml'án* (afgeleid van *mll'an* *accepteren*)
- accepteren:** [m.ʔ.ʔ.an] *PF* ww. *mll'an*
- acht:** [vol] *PF* get. *vol*
- achter:** [ʔ.u.o] *PF* adp. *uo-*
- achteraf, na, later:** [ʔ.maw.kɾ] *PF* bw. *mawkr* (sam. van *maw na* en *kr* *tijd*)
- achterbaks (van een persoon):** [lɛt.'wan] *PF* bn. *letwan* (afgeleid van *tute* *persoon* en *wan* *verbergen*)
- achterkant (deel of sectie):** [kæ.'p'i] *PF* zn. *käpxì* (sam. van *kä ga* en *hapxi* *deel*)
- achterlaten:** [t'ɪŋ] *PF* ww. *txìng*
- achterste, kont:** [t'im] *PF* zn. *txìm*
- achtervolgen met de intentie te vangen:** [n.oŋ.'sp'ɛʔ] *PF* ww. *nongspe'*
- achtste (rangtelwoord):** [ʔ.vol.vɛ] *PF* bn. *volve* (afgeleid van *vol* *acht*)
- actie uitstellen, wachten:** [fp.akʔ] *PF* ww. *fpak*
- actie, daad:** [kɛm] *PF* zn. *kem*
- actief, energiek:** [ʔ.wa.lakʔ] *PF* bn. *walak*
- activisme (van grassroots), burgerinitiatief:** [ŋɾ.po.ŋu] *PF* zn. *ngrrpongu* (sam. van *ngrr* *wortel* en *pongu* *groep*)
- activiteit die je bezig houdt:** [tɪm] *PF* zn. *tìn* (afgeleid van *'in* *bezig zijn*)
- adem:** [ʔsje.ha] *PF* zn. *syeha*
- ademen:** [ʔsje.ha.s-i] *PF* ww. *syeha si* (afgeleid van *syeha* *adem*)
- adpositie:** [ʔ.staɾ.li.ʔu] *PF* zn. *starli'u* (sam. van *sätare* *connectie, relatie* en *li'u* *woord*)
- advies:** [mo.'waɾ] *PF* zn. *mowar*
- adviseren:** [mo.'waɾ.s-i] *PF* ww. *mowar si* (afgeleid van *mowar* *advies*)
- adviseur:** [mo.'waɾ.si.ju] *PF* zn. *mowarsiyu* (afgeleid van *mowar* *adviseren*)
- advocaat:** [pæŋ.'k'o.ju lɛ.ko.'ɾɛn] *PF* zn. *päng-kxoyu lekoren* (sam. van *pängkxoyu* *prater* en *lekoren* *volgens de wet*)
- afbakening, grens, omtrek:** [p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van *pxaw* *rondom* en *pa'o* *zij-kant*)
- afbreken over tijd, rotten, vergaan:** [sn.æm] *PF* ww. *snäm*
- af dalen, omlaag gaan:** [kl.'k.æ] *PF* ww. *klkã* (sam. van *klpa* *bodem* en *kã* *gaan*)
- affix:** [li.ʔu.vi] *PF* zn. *li'uvi* (afgeleid van *li'u* *woord*)
- afval, vuilnis, troep:** [sɲɛl] *PF* zn. *sngel*
- afvalhoop, vuilnisbelt:** [ʔsɲɛl.tɕɛŋ] *PF* zn. *sng-eltseng* (sam. van *sngel* *afval* en *tseng* *plaats*)
- afwijken, divergeren, koers wijzigen:** [j.akʔ.s-i] *PF* ww. *yak si* (afgeleid van *yak* *vork*, *punt van afwijking*)
- afwijzen, verwerpen:** [tɕj.æɾ] *PF* ww. *tsyär*
- afwijzing:** [tɪ.tɕj.æɾ] *PF* zn. *titsyär* (afgeleid van *tsyär* *afwijzen*, *verwerpen*)
- afzichtelijk, lelijk:** [naɾ.'væʔ] *PF* bn. *narvã* (afgeleid van *nari* *oog* en *vã* *onaangenaam voor de zintuigen*)
- akkoord (muziek):** [ʔ.waj.tɛ.lɛm] *PF* zn. *wayte-lem* (sam. van *way* *lied* en *telem* *akkoord*)
- al, reeds:** [li] *PF* bw. *li*
- alarm-roep (alarm):** [ʔ.raw.kɛ] *PF* tw. *rawke*
- alfabet:** [sna.pam.'ɾɛl.vi] *PF* zn. *snapamrelvi* (afgeleid van *pamrelvi* *letter (fonetisch symbool)*)
- alhoewel:** [hu.'fwa] *PF* vw. *hufwa*
- alleen:** [ni.'ʔaw.tu] *PF* bw. *ni'awtu* (sam. van *'aw* *een* en *tute* *persoon*)
- alleen, in z'n eentje; eenzaam:** [lɛ.'ʔaw.tu] *PF* bn. *le'awtu* (sam. van *'aw* *één* en *tute* *persoon*)
- alleen, slechts:** [ni.'ʔaw] *PF* bw. *ni'aw* (afgeleid van *'aw* *een*)
- allergeen:** [fnɛ.'t'um] *PF* zn. *fnɛtxum* (afgeleid van *txum* *vergift*)
- alles:** [ʔfra.ʔu] *PF* zn. *fra'u* (afgeleid van *'u* *ding*)
- alles (van), compleet:** [ni.'wot'] *PF* bw. *niwotx* (afgeleid van *wotx* *totaliteit, geheel*)
- alles in de hand hebbend, georganiseerd:** [ʔvɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *venga'* (sam. van *ve'o* *orde, organisatie* en *nga'* *bevatten*)
- alles is goed:** [ʔraw.'zo] *PF* tw. *rawzo* (afgeleid van *fra'u* *alles* en *zo* *goed zijn*)
- alreeds, voordat, voor de tijd:** [sɾɛ.'kɾ] *PF* bw. *srekr* (sam. van *sre* *voor* en *kr* *tijd*)
- als (contrafeitelijk gebruik):** [zun] *PF* vw. *zun*
- als altijd:** [ni.'fra.kɾ] *PF* bn. *nifrakrr* (afgeleid van *frakrr* *altijd*)
- als begin, oorspronkelijk:** [ni.'sɲæ.ʔi] *PF* bw. *nìsngã'i* (afgeleid van *sngã'i* *begin*)
- als de Na'vi:** [ni.'naʔ.vi] *PF* bw. *niNa'vi* (afgeleid van *Na'vi* *het Volk*)
- als een kind, onvolwassen:** [ni.'ʔɛ.vɛŋ] *PF* bw. *ni'eveng* (afgeleid van *'eveng* *kind*)

als een verplichting, plichtig: [ni.'tʰson] *PF*
 bw. *nitson* (afgeleid van *tson plicht*)

als een volwassene, volwassen: [ni.'fjɛjn.tu]
PF bw. *nifyeyntu* (afgeleid van *fyeyntu vol-*
wassene)

als laatste: [ni.'sjɛn] *PF* bw. *nisyen* (afgeleid
 van *syen laatst*)

als niet, anders: ['t'o.kɛ.fjɔw] *PF* vw. *txokefyaw*
 (sam. van *txo-ke-fya'o-'aw als niet één pad*)

als voorbeeld, bijvoorbeeld: [nat.'kɛ.noŋ] *PF*
 vw. *natkenong* (sam. van *na net als* en *tike-*
nong voorbeeld)

als voorheen, toch, nog: [mi] *PF* bw. *mi*

als, wanneer: [t'o] *PF* vw. *txo*

alsmede, ook, tegelijk met: [kopʰ] *PF* bw. *kop*

alstublieft (beleefd vragen): [ru.'t'ɛ] *PF* tw.
rutxe

altijd: ['fra.kɪ] *PF* bw. *frakrr* (afgeleid van *kr*
tijd)

amulet, totem: ['lo.ʔa] *PF* zn. *lo'a*

amusant, humoristisch, leuk: ['ʔi.pu] *PF* bn.
'ipu

ander: ['la.hɛ] *PF* vn. *lahe*

anders, als niet: ['t'o.kɛ.fjɔw] *PF* vw. *txokefyaw*
 (sam. van *txo-ke-fya'o-'aw als niet één pad*)

angst: ['t'o.pu] *PF* zn. *txopu*

antiek, heel oud: ['t'an.lal] *PF* bn. *txanlal*
 (sam. van *txan veel* en *lal oud*)

antwoorden: [ti.'ʔɛjŋ] *PF* zn. *tì'eyng* (afgeleid
 van *'eyng antwoord*)

antwoorden: [ʔ'ɛjŋ] *PF* ww. *'eyng*

apart, speciaal: [zɛj] *PF* bn. *zey*

april: [vo.sp'i.'tʰsɪŋ] *PF* zn. *vospxìtsing* (sam.
 van *vospxì maand* en *tsing vier*)

arm: [p'un] *PF* zn. *pxun*

B

b.v. van een kleine groep als een jacht-
groep), leider (tijdelijk: ['ɛjk.ju] *PF* zn.
eykyu (afgeleid van *eyk leiden*)

baarmoeder: [pɪ.ku] *PF* zn. *prrkū* (sam. van
prnen baby en *kelku huis*)

baby drager: [pɪ.smɔŋ] *PF* zn. *prrsmung* (sam.
 van *prnen baby* en *smung transportinstru-*
ment)

baby, kind: [pɪ.nɛn] *PF* zn. *prnen*

bal: [rum] *PF* zn. *rum*

armband: [p'aw.p'un] *PF* zn. *pxawpxun* (sam.
 van *pxaw rondom* en *pxun arm*)

arriveren, aankomen: [p'æ.h'ɛm] *PF* wwn.
pähem

arriveren, aankomen (op een plaats): [p'a.t'ɛ]
ZS ww. *pate*

artiest, kunstenaar (algemene term):
 ['tʰɛ.o.tu] *PF* zn. *tseotu* (afgeleid van *tseo*
kunst)

as: [t'ɛ.pi.va] *PF* zn. *txepìva* (afgeleid van *txep*
vuur en *ilva vlok*)

aspect, onderdeel, attribuut, karaktertrek, fa-
cet: [sjon] *PF* zn. *syon*

assistent, helper: ['sɪuŋ.si.ju] *PF* zn. *srungsiyu*
 (afgeleid van *srung help*)

assistentie, hulp: [sɪuŋ] *PF* zn. *srung*

attent, vriendelijk: ['tʰstun.wi] *PF* bn. *tstunwi*

attribuut, onderdeel, karaktertrek, aspect, fa-
cet: [sjon] *PF* zn. *syon*

augustus: [vo.sp'i.'vol] *PF* zn. *vospxìvol* (sam.
 van *vospxì maand* en *vol acht*)

aurora, noorderlicht: [taw.sju.'ra.tan] *PF, LN*
 zn. *tawsyuratan* (sam. van *taw hemel* en *syu-*
ratan bioluminescentie)

Avatar, droomwandellichaam: [u.nil.ti.'ran.tokʰ]
JC, PF zn. *uniltirantokx* (sam. van *uniltira-*
nyu droomwandelaar en *tokx lichaam*)

Avatarbestuurder, droomwandelaar:
 [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* zn. *uniltiranyu* (sam. van
unil droom en *tiranyu wandelaar*)

avond (voor schemering, late middag):
 [kajm] *PF* zn. *kaym*

avond voor zonsondergang: [sɛɛ.ton.'ʔoŋ] *PF*
 zn. *sreton'ong* (sam. van *sre voor* en *txon-*
'ong vallen van de nacht)

bananenfruit: [u.tu.ma.u.ti] *PF* zn. *utumauti*
 (sam. van *utu bladerdak* en *mauti fruit*) (let.
 bladerdakfruit)

band (neurale verbinding): [tsa.'hej.lu] *JC, PF*
 zn. *tsaheylu*

bang zijn: ['t'o.pu 's-i] *PF* wwn. *txopu si* (afge-
 leid van *txopu angst*)

bank; een voorwerp waarop gezeten kan
worden, stoel, kruk: [sɛjn] *PF* zn. *seyŋ* (af-
 geleid van *sä'o gereedschap* en *heyn zitten*)

baren: [n-okʰ] *PF* ww. *nokx*

- barricade, obstakel:** [ɛ.ˈkʰan] *PF* zn. *ekxan*
- beangstigen:** [tʰo.pu slej.ˈk-u] *PF* wwo. *txopu sleyku* (afgeleid van *txopu angst* en *sleyku produceren*)
- beangstigend, eng:** [tʰɛwm] *PF* bn. *txewm*
- bedanken, dank geven:** [i.ˈra.jo ˈs-i] *PF* wwn. *irayo si* (afgeleid van *irayo dank*)
- bedankt, dank je:** [i.ˈra.jo] *JC* zn., tw. *irayo*
- bedekken:** [lɛw ˈs-i] *PF* wwn. *lew si* (afgeleid van *lew bedekking*)
- bedekken, verdoezelen:** [ti.ˈwan] *PF* zn. *tiwan* (afgeleid van *wan verbergen*)
- bedienen:** [ki.tɛ.ˈʔɛ ˈs-i] *PF* wwn. *kite'e si* (afgeleid van *kite'e bediening*)
- bedoelen; richten, doelen op, een wapen of object op een doel richten:** [k.an] *PF* wwmo., wwo. *kan*
- bedreigen:** [kʰap s-i] *PF* wwn. *kxap si* (afgeleid van *kxap bedreiging*)
- bedreigend:** [kʰap.ŋaʔ] *PF* bn. *kxapnga'* (afgeleid van *kxap bedreiging*) nvm.
- bedreigend:** [ni.ˈkʰapʰ] *PF* bw. *nikxap* (afgeleid van *kxap bedreiging*)
- bedreigende kreet:** [sɑ:] *LA* tw. *saa*
- bedreiging:** [kʰapʰ] *PF* zn. *kxap*
- bedwelmende drank, geestrijk vocht:** [swo.a] *PF* zn. *swoa*
- beeld:** [rɛl] *PF* zn. *rel*
- beeldende kunst:** [rɛl.tɛ.o] *PF* zn. *reltseo* (sam. van *rel beeld* en *tseo kunst*)
- been:** [ki.ˈnam] *PF* zn. *kinam*
- beenbeschermers (gebruikt in oorlog/strijd):** [ra.ˈspuʔ] *PF* zn. *raspu'*
- beest, dier:** [i.ˈo.aŋ] *PF* zn. *ioang*
- beetje, kleine hoeveelheid:** [ʔitʰ] *PF* zn. *'it*
- begeleiding:** [ti.fja.wiŋ.t'u] *PF* zn. *tifyawintxu* (afgeleid van *fyawintxu leiden*)
- begin, start:** [ti.ˈtsju] *PF* zn. *titsyul* (afgeleid van *tsyul beginnen, starten*)
- begin, start-positie, initiele plek:** [sŋæ.ʔi.tɛŋ] *PF* zn. *sngä'itseng* (sam. van *sngä'i start* en *tseng plaats*)
- begin, start-tijd (tijd):** [sŋæ.ʔi.kɾ] *PF* zn. *sngä'ikrr* (sam. van *sngä'i beginnen* en *krr tijd*)
- beginnen, starten:** [sŋæ.ʔi] *PF* wwmn. *sngä'i*
- beginnen, starten:** [tsj.ul] *PF* wwo. *tsyul*
- beginner:** [sŋæ.ʔi.ju] *PF* zn. *sngä'iyu* (afgeleid van *sngä'i begin*)
- begraven:** [k].j.ɛm] *PF* wwo. *klyem* (sam. van *klte grond* en *yem in doen*)
- begrensd, beperkt:** [tʰɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *txewnga'* (sam. van *txew limiet* en *nga' bevatten*)
- begrepen, ik snap het:** [tslo.ˈlam] *PF* tw. *tslo-lam* (afgeleid van *tslam begrijpen* en «ol» perfectief aspect tussenvoegsel)
- begrijpen:** [tsl.am] *PF* wwo. *tslam*
- begrip, intelligentie:** [ti.ˈtslam] *PF* zn. *titslam* (afgeleid van *tslam begrijpen*)
- behalve:** [muŋ.wɾ] *PF* adp. *mungwrr-*
- behulpzaam:** [sru.ŋaʔ] *PF* bw. *srunga'* (afgeleid van *srung helpen*) nvm.
- bekend om de oorverdovende en dodelijke kracht (telbaar, een brede bank krachtige watervallen, maar komt zelden voor):** [k'or] *PF* zn. *kxor*
- bekende (met potentieel een vriend te worden):** [ʔɛj.la.ˈna] *PF* zn. *'eylanay* (afgeleid van *'eylan vriend*)
- beker:** [tsja] *PF* zn. *tsngal*
- beker (gemaakt van een kalebas):** [ʔɛ.ʔin.fɛj] *PF* zn. *'e'insey* (sam. van *'e'in kalebas* en *sey beker, kom* (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- beker (gemaakt van een schelp):** [sum.sej] *PF* zn. *sumsey* (sam. van *sum schelp* en *sey beker, kom* (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen))
- beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen):** [sej] *PF* zn. *sey*
- beklimmen (gehele lichaam optillen), klimmen:** [tsj.il] *PF* wwo. *tsyil*
- belang, betekenis:** [wa.ˈwɛ] *PF* zn. *wawe*
- belangrijk:** [le.ˈtsran.tɛn] *PF* bn. *letsranten* (afgeleid van *tsranten terzake doende*)
- belediging:** [zop.ˈlo] *PF* zn. *zoplo*
- belofte:** [pæ.nu] *PF* zn. *pänu*
- beloven:** [pæ.nu.t-iŋ] *PF* wwo. *pänuting* (sam. van *pänu belofte* en *ting geven*)
- benaderen, naderen:** [l.okʰ] *PF* wwo. *lok*
- benadering, systeem, proces, procedure:** [vɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van *ve'o orde, organisatie* en *fya'o wijze, manier*)
- benieuwd zijn, vreemd, onverwacht:** [h.ɛkʰ] *PF* wwn. *hek*
- benodigdheid, voorwaarde:** [sæ.ˈfŋoʔ] *PF* zn. *säfngo'* (afgeleid van *fngo' vereisen*)

- bepaling attributieve markeerder:** [a] *PF, LN*
part. *a*
- beperven, vast(er) maken:** [sɪ·ɛw] *PF* WWO.
snew
- beperkt, begrensd:** [t'ɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *txewnga'*
(sam. van *txew limiet* en *nga' bevatten*)
- berg:** [ram] *PF* zn. *ram*
- bericht, boodschap:** [ʔu.'p'a.rɛ] *PF* zn. *'upxare*
- beroemd zijn:** [t'an.'t-o.'ʔ-a] *PF* WWN. *txanro'a*
(sam. van *txan veel* en *ro'a respect afdwingen*)
- bes:** [pa.sukʔ] *PF* zn. *pasuk*
- beschadigde natuur/basis, iets dat slecht ont-
vangen wordt of beschadigd:** [fɛʔ.ran] *PF*
zn. *fe'ran* (sam. van *fe' slecht* en *ran natuur, essentie*)
- beschermen:** [h'aw.n·u] *PF* WWO. *hawnu*
- beschermen:** [ti.'haw.nu 's-i] *PF* WWN. *tihawnu*
si (afgeleid van *tihawnu bescherming*)
- bescherming:** [ti.'haw.nu] *PF* zn. *tihawnu* (af-
geleid van *hawnu beschermen, beschutting*)
- beschrijven:** [sl'aʔ.t̃s·u] *PF* WWO. *sla'tsu*
- besef, opmerkzaamheid:** [ti.'t̃sɛ.r̃i] *PF* zn. *t̃t-
seri* (afgeleid van *tseri opmerken*)
- beslissen:** [p·ɛ.ʔ·un] *PF* WWO. *pe'un*
- beslissing:** [ti.'pɛ.ʔun] *PF* zn. *t̃pe'un* (afgeleid
van *pe'un beslissen*)
- best, optimaal:** [ni.'swɛj] *PF* bw. *ñiswey* (afge-
leid van *swɛy best*)
- bestaan:** [fkej.t·okʔ] *PF* WWO. *fkeytok* (afgeleid
van *kifkeyti tok in de wereld zijn*)
- beste:** [swɛj] *PF* bn. *swɛy*
- betekenis:** [ral] *PF* zn. *ral*
- betekenis, belang:** [wa.'wɛ] *PF* zn. *wawe*
- betekenisvol, instruerend, iets waar een les
uit kan worden geleerd:** [ral.ŋaʔ] *PF* bn.
ralnga' (sam. van *ral betekenis* en *nga' bevat-
ten*)
- betekenisvol, significant:** [ni.wa.'wɛ] *PF* bw.
ñiwawe (afgeleid van *wawe betekenis*)
- beter worden, verbeteren:** [t̃san.ʔ·ul] *PF*
WVN. *tsan'ul* (sam. van *s̃iltsan goed* en *'ul
vermeerderen*)
- betreffende, over:** [tɛ.'ri] *PF* adp. *teri-*
- betrekking hebbend op taal:** [lɛ.'liʔ.fja] *PF*
bn. *leli'fya* (afgeleid van *li'fya taal*)
- betrouwbaar:** [mal] *PF* bn. *mal*
- betrouwbaarheid:** [ti.'mal] *PF* zn. *t̃imal* (afge-
leid van *mal betrouwbaar*)
- beurt, tijd, een van een herhalende actie:**
[a.lo] *PF* zn. *alo*
- bevatten:** [ŋaʔ] *PF* WWO. *nga'*
- bevelen, commanderen, taken uitdelen:**
[k'·im] *PF* WWO. *kx̃im*
- bevestigen, valideren:** [ka.'ŋaj s·i] *PF* WVN.
kangay si (afgeleid van *kangay valide, waar*)
- bevroren:** [lɛjɾ] *PF* bn. *leyr*
- bewijs (specifiek bewijs):** [sæ.wl.'ŋaj] *PF* zn.
s̃aw̃ingay (afgeleid van *w̃ingay bewijzen*)
- bewijs, het bewijzen (abstract):** [ti.wl.'ŋaj] *PF*
zn. *t̃iwingay* (afgeleid van *w̃ingay bewijzen*)
- bewijzen:** [w·i.'ŋaj] *PF* WWO. *w̃ingay* (afgeleid
van *w̃intxu laten zien* en *ngay waar*)
- bewolkt:** [lɛp.'wopʔ] *PF* bn. *lepwox* (afgeleid
van *p̃iwopx wolk*)
- bewustzijn, verstand:** [ron.sɛm] *PF* zn. *ron-
sem*
- bezig zijn (negatief), moe/overweldigd zijn
door een activiteit:** [v·ɾ·im] *PF* WWSN. *vr-
r̃in* (afgeleid van *'in bezig zijn*)
- bezig zijn (positief), iets doen wat je leuk
en opwekkend vindt:** [s·u.l·im] *PF* WWSN.
sulin (afgeleid van *'in bezig zijn*)
- bezig zijn, druk zijn:** [ʔ·m] *PF* WWSN. *'in*
- bezigheid, primaire rol in de gemeenschap:**
[t'in.t̃m] *PF* zn. *txint̃in* (sam. van *txin
hoofdzak* en *t̃in activiteit die je bezig houdt*)
- bezoeken:** [f·ɾ·f·ɛn] *PF* WWO. *frrfen*
- bezoeker, gast:** [f̃ɾ.tu] *PF* zn. *frrtu*
- bezwaar, nadeel, keerzijde:** [fɛ.kum] *PF* zn.
fekum (sam. van *fe' slecht* en *kum resultaat*)
- beëindigen:** [ʔ·iʔ·a] *PF* WVN. *'i'a*
- bidden:** [a.'ho] *PF* WVN. *aho*
- bijna:** [stum] *PF* bw. *stum*
- bijna-meester:** [tsul.fæ.tu.'naʔ] *PF* zn. *tsulfätu-
nay* (afgeleid van *tsulfätu meester*)
- bijten:** [fr·ipʔ] *PF* WWO. *frip*
- bijvoeglijk naamwoord:** [s̃jon.li.ʔu] *PF* zn.
syonli'u (sam. van *syon onderdeel, attribueet,
karakter* en *li'u woord*)
- bijvoorbeeld, als voorbeeld:** [nat.'kɛ.noŋ] *PF*
vw. *natkenong* (sam. van *na net als* en *t̃ike-
nong voorbeeld*)
- bijwoord:** [ni] *PF* ñi- afleidend toevoegsel
- bijwoord:** [f̃ja.li.ʔu] *PF* zn. *fyal̃i'u* (sam. van
fya'o pad, manier en *li'u woord*)
- binden:** [j·im] *PF* WWO. *yim*
- binnen:** [mi.f̃a] or [mi.'fa] *PF* zn., bw. *m̃ifa*

- binnenkomen:** [ʼfpʼæ.kɪm] *PF* wwn. *fpäkim*
- binnenkort:** [ʼjɛʔ.ɪm] *PF* bw. *yeʼrìn*
- bioluminescentie:** [ʼsju.ʼra.tan] *JC,PF* zn. *syuratan* (sam. van **syura** energie en **atan** licht)
- bitter:** [ʼsjæ.ʔæ] *PF* bn. *syäʼä*
- blaam, misvorming, vlek:** [ʼfɛʔ.ran.vi] *PF* zn. *feʼranvi* (afgeleid van **feʼran** beschadigde natuur)
- blaasinstrument:** [ʼsjɛ.ʔo.tʼaŋ] *PF* zn. *syɛʼotxang* (sam. van **syeha** adem en **ʼotxang** muziekinstrument)
- blaasinstrument, hoorn:** [pawkʷ] *PF* zn. *pawk*
- blaaslantaarn, nectar lantaarn:** [ʼt̪smi.snɾ] *PF* zn. *tsmismr* (sam. van **tsmi** nectar en **nrr** gloeien)
- blad:** [rikʷ] *PF* zn. *rik*
- blad-groen:** [ʼɾi.kɛ.an] *PF* bn. *rikean* (sam. van **rik** blad en **ean** groen)
- bladerdak:** [ʼu.tu] *PF* zn. *utu*
- bladrijk:** [lɛ.ʼrikʷ] *PF* bn. *lerik* (afgeleid van **rik** blad)
- blauw, groen:** [ʼɛ.an] *PF* bn. *ean*
- blauw, groen:** [ʼɛ.am.pin] *PF* zn. *eampin* (afgeleid van **ean** blauw, groen)
- blij (voor mensen):** [nit.ʼfam] *PF* bn. *nitram*
- blij, vredig, plezierig, aangenaam:** [lɛ.ʼfpom] *PF* bn. *lefpom* (afgeleid van **fpom** blijheid, vrede) nvm.
- blijde gebeurtenis, feestdag:** [ftʼo.ʼzæ] *PF* zn. *ftxozi*
- blijkbaar:** [tat.ʼlam] *PF* bw. *tatlam* (afgeleid van **lam** lijken)
- blijkbaar:** [ni.ʼlam] *PF* bw. *nilam* (afgeleid van **lam** lijken)
- blijven:** [ʔ.ʼi.ʔ.awn] *PF* wwn. *ʼiʼawn*
- bliksem (algemene uitdrukking):** [rawm] *PF* zn. *rawm*
- blind:** [kak.ʼrɛl] *PF* bn. *kakrel* (afgeleid van **rel** afbeelding, plaatje)
- blindheid:** [ti.kak.ʼrɛl] *PF* zn. *tikakrel* (afgeleid van **kakrel** blind)
- bloed:** [ʼrɛj.pa] *PF* zn. *reypay* (sam. van **rey** leven en **pay** water)
- bloeien:** [ʔ.ɔŋ] *PF* ww. *ʼong*
- bloeien:** [ti.ʔoŋ] *PF* zn. *tiʼong* (afgeleid van **ʼong** bloeien)
- bloem:** [ʼsju.laŋ] *PF* zn. *syulang*
- blunderen, verkeerd doen:** [ti.ʼkʼɛj ʼs-i] *PF* wwn. *tikxey si* (afgeleid van **tikxey** incorrect)
- bodem:** [ʼkɪ.pa] *PF* zn. *klpa*
- boem (onomatopie):** [ʼkʼaŋ.aŋ.aŋ] *PF* tw. *kx-angangang*
- bont, kleurrijk:** [ʼpʼaj.o.pin] *PF* bn. *pxayopin* (sam. van **pxay** veel en **ʼopin** kleur)
- boodschap, bericht:** [ʔu.ʼpʼa.rɛ] *PF* zn. *ʼupxare*
- boog (wapen):** [t̪sko] *PF* zn. *tsko*
- boom:** [ʼut.ral] *PF* zn. *utral*
- boomschors:** [ʼtan.lɛŋ] *PF* zn. *tanleng* (afgeleid van **tangek** boomstam en **taʼleng** huid)
- boomstam:** [ʼta.ŋɛkʷ] *PF* zn. *tangek*
- boos:** [ni.ʼsti] *PF* bw. *nisti* (afgeleid van **sti** boos zijn)
- boot:** [ʼu.ran] *PF* zn. *uran*
- bord (voor voedsel):** [ʼjom.jo] *PF* zn. *yomyo* (sam. van **yom** eten en **yo** tafel, verhoogd werkblad (spreektaal-vorm van *fyanyo*))
- bord uit bladeren:** [ʼjom.yo lɛ.ʼrikʷ] *PF* zn. *yomyo lerik* (sam. van **yomyo** bord (voor voedsel) en **lerik** bladrijk)
- borstelen, kammen:** [sl.ajkʷ] *PF* wwo. *slayk*
- borstkas:** [hɛjɾ] *PF* zn. *heyr*
- borstplaat (bewapening):** [ʼma.sat] *PF* zn. *masat*
- bos, woud:** [ʼnaʔ.ɪŋ] *PF* zn. *naʼrìng*
- bot (als bij mes):** [ʼtɛ.tɛ] *PF* bn. *tete*
- bot (gebeente):** [ʼtʼæ.rɛm] *PF* zn. *txärem*
- bouwen:** [ʼtʼu.l.a] *PF* wwo. *txula*
- boven iemand staan (in hiërarchie):** [ti.ʼkʼim s-i] *PF* wwn. *tikxim si* (afgeleid van **tikxim** commanderen, bevelen)
- boven tussen:** [fkipʷ] *PF* adp. *fkip-*
- boven, over:** [ʼi.o] *PF* adp. *io-*
- bovenkant, top:** [ʼfæ.pa] *PF* zn. *fäpa*
- boze kreet, 'kijk maar uit!':** [o.ʼiss] *LA* tw. *oïss*
- braken:** [ʼu.ʼɛʔ] *PF* wwo., wwn. *ueʼ*
- brancard:** [ʼtut.sɛ.na] *PF* zn. *tutsena* (sam. van **tute** persoon en **sähena** drager)
- brandstof:** [rɛm] *PF* zn. *rem*
- breedte:** [slo.ʼsnɛpʷ] *PF* zn. *slosnep* (afgeleid van **snep** smal)
- brein:** [ʼɛl.tu] *PF* zn. *eltu*
- breken, in twee delen breken:** [kʼ.ʼakʷ] *PF* wwn. *kxakx*
- brennen:** [ʼm.u.ŋ.ɛ] *PF* wwo. *munge*

brenge: [za.'m.u.ŋ.ɛ] *PF* WWO. *zamunge* (afgeleid van **munge gaan**)
breuk, opening: ['mɛk.tʂɛŋ] *PF* zn. *mektseng* (sam. van **mek leeg** en **tseng plaats**)
bries, windje: [hu.'fwɛ.tʂjɪpʔ] *PF* zn. *hufwetsyɪp* (afgeleid van **hufwe wind**)
bril (gemaakt van insectenvleugels, gesneden uit hout etc.): ['rɛn.tɛn] *PF* zn. *renten*
broer: ['tsmu.kan] *PF* zn. *tsmukan* (afgeleid van **tsmuk broer/zus**)
broer/zus (unisex aanduiding): [tʂsmukʔ] *PF* zn. *tsmuk*
broer/zus (unisex aanduiding): [tʂsmuk.tu] *PF* zn. *tsmuktu* (afgeleid van **tsmuk broer/zus**)
bron: [ra.'mu.noŋ] *PF* zn. *ramunong*
bron van dispuut, reden van het argument: [sæ.wæ.'tɛ] *PF* zn. *säwäte* (afgeleid van **wäte redetwisten**)
bron, oorsprong: [tʂsim] *PF* zn. *tsim*

C

camera: [sjɛp.'rɛl] *PF* zn. *syeprel* (sam. van **syep vangen** en **rel beeld**)
cape, poncho, sjaal: ['ʔa.'rɛ] *PF* zn. *'are*
ceremonie, ritueel, rite: [sæ.'ʔɛ.o.i.o] *PF* zn. *sä'eoio* (afgeleid van **'eoio ceremonieel**)
ceremonieel: [ni.'ʔɛ.o.i.o] *PF* bw. *nì'eoio* (afgeleid van **'eoio ceremonieel**)
ceremonieel: [ʔɛ.o.i.o] *PF* bn. *'eoio*
ceremonieel), lied (oud): [wa:] *PF* zn. *way*
chaotisch, rommelig, ongeorganiseerd, puinhoop: ['vɛl.ke] *PF* bn. *velke* (sam. van **ve'orde, organisatie** en **luke zonder**)
cirkel: ['joʔ.ko] *PF* zn. *yo'ko* (afgeleid van **yo'perfect zijn** en **ko'on ring**)
citaat, gezegde: [san] *PF* bw. *san*
clan of groep Avatars: [u.nil.ti.'ran.tok'.o.loʔ] *PF* zn. *uniltirantokxolo'* (sam. van **uniltirantokx Avatar, droomwandelaar lichaam** en **olo'clan**)
clan, stam: [o.'loʔ] *PF* vn. *olo'*
collectie (doelbewust door iemand bij elkaar gebracht): [sæ.'star.sim] *PF* zn. *sästarsim* (afgeleid van **starsim verzamelen**)
collega: ['lɛr.tu] *PF* zn. *lertu*
comfort: ['ho.an] *PF* zn. *hoan*
bruikbaar zonder veel moeite, handig: [nikʔ] *PF* bn. *nik*
bruin (grond-donker): ['k].vawm] *PF* bn. *kl-vawm* (sam. van **klte grond** en **vawm donker**)
bubbel: [t'at'] *PF* zn. *txatx*
buigen: [i:l] *PF* wwn. *il*
buiten: ['wɪ.pa] *PF* zn., bw. *wrrpa*
buitengewoon: [t'an.kɛl.tɪ.tɪ] *PF* bn. *txankel-trrtrr* (afgeleid van **txan veel** en **keltrtrr ongewoon**)
buitengewoon: [ni.'t'an.kɛl.tɪ.tɪ] *PF* bw. *nìtx-ankeltrtrtrr* (afgeleid van **txankeltrtrtrr buitengewoon**)
buitensluiten, er uit houden: [ɛ.'k'an s-i] *PF* wwn. *ekxan si* (afgeleid van **ekxan barricade, obstructie**)
bukken, duiken: [t-awŋ] *PF* wwn. *tawng*
burgerinitiatief, activisme (van grassroot): [ŋɪ.po.ŋu] *PF* zn. *ngrrpongu* (sam. van **ngrr wortel** en **pongu groep**)
comfortabel: [lɛ.'ho.an] *PF* bn. *lehoan* (afgeleid van **hoan comfort**)
comfortabel: [ni.'ho.an] *PF* bw. *nìhoan* (afgeleid van **hoan comfort**)
commanderen, bevelen, taken uitdelen: [k'.im] *PF* WWO. *kxìm*
commentaar: [sæ.p].t'ɛ.vi] *PF* zn. *säplltxevi* (afgeleid van **säplltx verklaring**)
competitie: [ti.'wæ.sul] *PF* zn. *tìwäsul* (afgeleid van **wäsul wedijveren**)
compleet: [ʔæn.'sjɛm] *PF* bn. *'änsyem*
compleet, alles (van): [ni.'wot'] *PF* bw. *nìwotx* (afgeleid van **wotx totaliteit, geheel**)
complex, ingewikkeld: [ɛp.'ʔaŋ] *PF* bn. *ep'ang*
componist, muzikant: [pam.tʂɛ.o.'ŋop.ju] *PF* zn. *pamtseongopyu* (sam. van **pamtseo muziek** en **ngopyu maker**) eg. James Horner
computer: ['ɛl.tu lɛ.'fɪjapʔ] *PF* zn. *eltu lefngap* (sam. van **eltu brein** en **lefngap metalen**)
concentreren, de aandacht focussen: [k'an.fp.il] *PF* wwn. *kanfpil* (sam. van **kan richten** en **fpil denken**)
conclusie, einde: [ti.'ʔiʔ.a] *PF* zn. *tì'i'a* (afgeleid van **'i'a einde**)

conditie, situatie, staat: [ti.'fkej.tokʔ] *PF* zn. *tifkeytok* (afgeleid van **fkeytok** *bestaan*)
conferentie: [tsawl.ul.'t'a] *PF* zn. *tsawlultxa* (sam. van **tsawl** *groot* en **ultxa** *bijeenkomst*)
constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden: [fjan] *PF* zn. *fyan*
constructie, gebouwd ding: [ti.'t'u.la] *PF* zn. *tixula* (afgeleid van **txula** *bouwen*)
consumeren, verbranden: [n.ɛkʔ] *PF* wwo. *nekx*
content, tevreden, vervuld, verzadigd: [jɛ] *PF* bn. *ye*
continu, doorlopend: [ni.'tutʔ] *PF* bw. *n̄tut* (afgeleid van **tut** *voortgangsmarkeerder*)
controle: [ti.'hipʔ] *PF* zn. *tihipx* (afgeleid van **hipx** *controleren*)
controleren: [hipʔ] *PF* wwo. *hipx*
conversatie, discussie: [ti.pæŋ.'k'o] *PF* zn. *tipängkxo* (afgeleid van **pängkxo** *praten*)
correct, juist: [ɛ.'jawr] *PF* bn. *eyawr*
correct, juist: [ni.'jawr] *PF* bw. *n̄yawr* (afgeleid van **eyawr** *correct, juist*)

CANNOT FIND OSLETTER

uiting), wat, welk (woord: [ʔi.'u.pɛ] *PF* vvn. *li'upe* allomorf van **peli'u**

D

(de) ander (persoon of ding): [ʔa.po] *PF* vn. *lapo* (sam. van **lahe** *ander* en **po** *hij, zij*)
daad, actie: [kɛm] *PF* zn. *kem*
daar buiten: [kæ.'sa.tɛŋ] *PF* bw. *käsatseng* (sam. van **kä** *ga* en **tseng** *plaats*)
daar, die plaats: [tsa.'tɛŋ] or [ʔtsa.'tɛŋ] *PF* avn., zn. *tsatseng* (sam. van **tsa** *dat* en **tseng** *plaats*)
daarnaast, tevens: [ni.'suŋ] *PF* bw. *n̄isung* (afgeleid van **sung** *toevoegen*)
daarom, om die reden: [ta.'fra] *PF* bw. *tafral*
dag: [tɪ] *PF* zn. *trr*
dag na zonsopgang: [tɪ.'ʔoŋ.maw] *PF* zn. *trr'ongmaw* (sam. van **trr'ong** *zonsopgang* en **maw** *na*)
dagelijks: [ɛ.'tɪ] *RL* bn. *letrr* (afgeleid van **trr** *dag*)
dagelijks, elke dag: [fra.'tɪ] *PF* bw. *fratrr* (afgeleid van **trr** *dag*)

correcte pad, juiste manier (om iets te doen): [e.'jawr.fya] *PF* zn. *eyawrfya* (afgeleid van **eyawr** *juist, correct* en **fya'o** *pad, wijze, manier*)
correctheid: [ti.'jawr] *PF* zn. *t̄iyawr* (afgeleid van **eyawr** *correct*)
creatie: [sæ.'ŋopʔ] *PF* zn. *sängop* (afgeleid van **ngop** *creëren*)
creatie (abstract idee): [ti.'ŋopʔ] *PF* zn. *t̄ingop* (afgeleid van **ngop** *creëren*)
creatuur, wezen: [swi.'ræ] *PF* zn. *swirä*
creëren, maken: [ŋ.opʔ] *PF* wwo. *ngop*
cultureel: [ɛ.'rɛj.fja] *PF* bn. *lereyfya* (afgeleid van **reyfya** *manier van leven*)
cultuur, manier van leven: [ʔrɛj.fja] *PF* zn. *reyfya* (sam. van **rey** *leven* en **fya'o** *wijze, manier*)
cursus (serie lessen): [sna.nu.mul.'t'a] *PF* zn. *snanumultxa* (afgeleid van **numultxa** *les (voor instructie)*)
cyclus: [joʔ.ko.fja] *PF* zn. *yo'kofya* (sam. van **yo'ko** *cirkel* en **fya'o** *pad, wijze*)

uiting), wat, welk (woord: [pɛ.'li.'u] *PF* vvn. *peli'u* allomorf van **li'upe**

dagelijks, regelmatig: [ni.'tɪ.tɪ] *PF* bw. *n̄itrr-trr* (afgeleid van **trr** *dag*)
dan (contrafeitelijk gebruik): [zɛl] *PF* bw. *zel*
dank geven, bedanken: [i.'ra.jo 's:i] *PF* wwn. *irayo si* (afgeleid van **irayo** *dank*)
dank je, bedankt: [i.'ra.jo] *JC* zn., tw. *irayo*
dansen: [sɪ.ɛw] *PF* wwn. *srew*
dapper: [ʔstɛw] *PF* bn. *tstew* avm.
dapper, moedig: [ti.'ʔstɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *t̄itstewnga'* (afgeleid van **t̄itstew** *moed, dapperheid*) nvm. (b.v. een dappere daad)
dapperheid, moed: [ti.'ʔstɛw] *PF* zn. *t̄itstew*
dat: [ʔfu.ta] *PF* vn., sbd. *futa* (sam. van **fi'u-t** *dit (patientief)* en **a** *bepaling attributieve markeerder*)
dat: [ʔfu.ri.a] *PF* vn., sbd. *furia* (sam. van **fi'uri** *dit (topicaal)* en **a** *bepaling attributieve markeerder*)

- dat:** [ˈtsa.wa] *PF* vn., sbd. *tsawa* (sam. van *tsa'u dat* (subjectief) en *a bepaling attributieve markeerder*)
- dat:** [ˈtsa.ta] *PF* vn., sbd. *tsata* (sam. van *tsa'u-t dat* (patientief) en *a bepaling attributieve markeerder*)
- dat:** [sat˦] *PF* vn. *sat* (lenitie-vorm van *tsat*, lenitie onregelmatig naftu van)
- dat:** [ˈfu.la] *PF* vn., sbd. *fula* (sam. van *fi'ul dit* (agentief) en *a bepaling attributieve markeerder*)
- dat :** [ˈtsa.ri.a] *PF* vn., sbd. *tsaria* (sam. van *tsa'u-ri dat* (topicaal) en *a bepaling attributieve markeerder*)
- dat (als een resultaat):** [ˈkum.a] *PF* vw. *kuma* (afgeleid van *kum resultaat*) deze vorm komt voor het resultaat, dus: 'Lu poe sevin niftxan kuma yawne slolu oer' (*Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.*); zie ook 'akum'
- dat (als een resultaat):** [a.'kum] *PF* vw. *akum* (afgeleid van *kum resultaat*) deze vorm volgt het resultaat, dus: 'Poe yawne slolu oer akum, niftxan lu sevin' (*Ze was zo mooi dat ik verliefd op haar werd.*); see also 'kuma'
- dat (ding):** [ˈtsa.ʔu] *PF* avn. *tsa'u* (sam. van *tsa dat* en 'u ding)
- dat (functie-woord):** [ˈtsni] *PF* sbd. *tsni* (met conjunctief werkwoord in afhankelijk zinsdeel)
- dat (gesubordineerd zinsdeel markeerder):** [fwa] *PF* vn., sbd. *fwa* (sam. van *fi'u dit* (subjectief) en *a bepaling attributieve markeerder*)
- dat antwoord:** [ˈteɲ.a] *PF* zn. *teynga* (samentrekking van *ti'eyng a*)
- dat antwoord (agentief):** [ˈteɲ.la] *PF* zn. *teyngla* (samentrekking van *ti'eyng-il a*)
- dat antwoord (patientief):** [ˈteɲ.ta] *PF* zn. *teyngta* (samentrekking van *ti'eyng-it a*)
- dat is voldoende, voldoen, oké:** [t.am] *PF* wwn., tw. *tam*
- dat is, met andere woorden:** [ˈa.lu] *PF* vw. *alu* (afgeleid van *a bepaling attributieve markeerder* en *lu zijn*) (Gebruikt voor bijstellingen)
- dat nieuws:** [fmawnta] *PF* zn. *fmawnta* (samentrekking van *fmawn-it a*)
- dat, die (actie):** [ˈtsa.kɛm] or [ˈtsa.'kɛm] *PF* avn. *tsakem* (afgeleid van *tsa- dat* en *kem actie*)
- dat, het (als lijdend voorwerp):** [ˈtsat˦] *PF* vn. *tsat*
- dat, het (als niet-overgankelijk onderwerp):** [ˈtsaw] *PF* avn., vn. *tsaw*
- dat, het (overgankelijk onderwerp):** [ˈtsal] *PF* vn. *tsal*
- de aandacht focussen, concentreren:** [ˈk.an.fp.il] *PF* wwn. *kanfpil* (sam. van *kan richten* en *fpil denken*)
- de Balans van het Leven:** [ɛj.'ʔɛɲ] *PF* zn. *rey'eng* (afgeleid van *rey leven*)
- de dag en nacht cyclus van Pandora:** [tɾ.t'on] *PF* zn. *trrtxon* (sam. van *trr dag* en *txon nacht*)
- de draad kwijtraken:** [ˈt.a.t.ɛp˦] *PF* wwo. *tatep*
- de glottale stop, stoppen:** [tɾ.'ftaɲ] *PF* zn. *tiftang* (afgeleid van *ftang stop*)
- de grond bereiken, landen:** [kɫ.'p.æ] *PF* wwn. *klpā* (sam. van *klte grond* en *pāhem arriveren*)
- de staat van wakkerheid, wakker zijn:** [tɾ.'t'ɛn] *PF* zn. *titxen* (afgeleid van *txen wakker*)
- de studie van de fysieke wereld, wetenschap:** [tɾ.fti'.a ki.'fkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftia kifkeyü* (sam. van *tiftia bestuderen* en *kifkey wereld*)
- de tijd net na middag, vroege namiddag:** [k'am.tɾ.maw] *PF* zn. *kxamtrrmaw* (sam. van *kxamtrr middag* en *maw na*)
- de tijd voor middag (12 uur 's middags):** [sɛ.'kam.tɾ] *PF* zn. *srekamtrr* (sam. van *sre voor* en *kxamtrr midden van de dag*)
- de voorkeur geven aan (ii), verkiezen:** [nɫ.'n.ɛw] *PF* wwo. *nulnew* (afgeleid van *new willen*)
- december:** [vo.sp'i.vo.'sɪɲ] *PF* zn. *vospɪvosing* (sam. van *vospɪ maand* en *vosing twaalf*)
- deel:** [ha.'p'i] *PF* zn. *hapxi*
- deel v.e. school, klaslokaal:** [ˈnum.tɛɲ.vi] *PF* zn. *numtsengvi* (afgeleid van *numtseng school*)
- deelnemen aan wedstrijd, wedijveren:** [ˈwæ.s.ul] *PF* wwn. *wäsul*
- deksel:** [lɛw] *PF* zn. *lew*
- delicaat, fragiel:** [su.'sjaɲ] *PF* bn. *susyang*
- demon:** [ˈvɾ.tɛp˦] *PF* zn. *vrtep*
- denkbeeldig:** [lɛ.'ron.sɛl] *PF* bn. *leronsrel* (afgeleid van *ronsrelnop verbeelden*)
- denken:** [fp.il] *PF* wwo. *fpil*

- derde (rangtelwoord):** [p'ɛj.vɛ] *PF* bn. *pxeyve* (afgeleid van *pxey drie*)
- derde, een derde:** [pan] *PF* zn. *pan*
- deuropening, ingang:** [rawŋ] *PF* zn. *rawng*
- deze (actie), dit:** [fi.'kɛm] *PF* avn. *fikem* (afgeleid van *kem actie, daad*)
- deze (persoon of ding), dit:** [fi.po] *PF* avn. *fi-po* (afgeleid van *po hij, zij*)
- deze plaats, hier:** [fi.'tɕɛŋ(ɛ)] *PF* bw., zn. *fit-seng(e)* (afgeleid van *tseng plaats*)
- deze woorden:** [fa.j.'lu.ta] *PF* zn. *fayluta* (samentrekking van *fay+li'u-t a*, patientief.)
- dicht (voor bewolkte hemel), gesloten:** [tstu] *PF* bn. *tstu*
- dicht bij:** [l-ok'] *PF* adp. *lok-*
- dichtbij zijn:** [s'im] *PF* wwsn. *sim*
- die (actie), dat:** [t̂sa.kɛm] or [t̂sa.'kɛm] *PF* avn. *tsakem* (afgeleid van *t̂sa- dat* en *kem actie*)
- die ene (alleen voor mensen):** [t̂sa.po] *PF* vn. *tsapo* (sam. van *t̂sa- dat* en *po hij/zij*)
- die persoon:** [t̂sa.tu] *PF* avn. *tsatu* (sam. van *t̂sa dat* en *tute persoon*)
- die plaats, daar:** [t̂sa.'tɕɛŋ] or [t̂sa.tɕɛŋ] *PF* avn., zn. *tsatseng* (sam. van *t̂sa dat* en *tseng plaats*)
- die twee, zij:** [mɛ.fo] *PF* vn. *mefo* (afgeleid van *me+ tweevoudmarkeerder* en *po hij, zij*)
- dienblad:** ['sju.smun] *PF* zn. *syusmung* (sam. van *syuve voedsel* en *smung transportinstrument*)
- diens eigen, zijn eigen, haar eigen:** ['snɛ.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van *sno hemzelf, haarzelf, hetzelfde*)
- dienst:** [ki.tɛ.'ʔɛ] *PF* zn. *kite'e*
- diep (fysiek):** [t'uk'] *PF* bn. *txukx*
- diepgaand, gedetailleerd (van een persoon):** [lɛ.'no] *PF* bn. *leno*
- diepgaandheid, precisie, gedetailleerdheid:** [ti.'no] *PF* zn. *tino*
- dier, beest:** [i.'o.aŋ] *PF* zn. *ioang*
- dierlijk voedsel, vlees:** [vɛj] *PF* zn. *vey*
- dierlijke roep:** [zawr] *PF* zn. *zawr*
- dik:** [nut'] *PF* bn. *nutx*
- dik, visceus, gelatineachtig:** [k'um] *PF* bn. *kx-um*
- dikte:** [fli.'nut'] *PF* zn. *flinutx* (sam. van *fli dun* en *nutx dik*)
- ding (fysiek of tastbaar), voorwerp:** [zum] *PF* zn. *zum*
- ding (object, feit):** [ʔu] *PF* zn. 'u
- dingen:** [a.'ju] *PF* zn. *ayu* (afgeleid van 'u *ding*) (nooit meervoud *u*)
- dinsdag:** [t̂ɾ.p'ɛj.vɛ] *PF* zn. *trrp̂xeyve* (sam. van *trr dag* en *pxeyve derde*)
- direct (niet zo snel als pxiswaway):** [p'i.'jɛʔ.ɾm] *PF* bw. *pxiye'r̂in* (sam. van *ye'r̂in binnenkort* en *pxi scherp*)
- direct, meteen terzake:** [ni.'jɛj] *PF* bw. *n̂iyey* (afgeleid van *yey recht*)
- discussie, conversatie:** [ti.pæŋ.'k'o] *PF* zn. *t̂ip̂ängkxo* (afgeleid van *p̂ängkxo praten*)
- discussieren, redetwisten:** [wæ.'t̂ɛ] *PF* wwo. *ŵäte*
- dispuut, redetwist:** [ti.wæ.'t̂ɛ] *PF* zn. *t̂iŵäte* (afgeleid van *ŵäte redetwisten*)
- dit (ding):** [fi.'ʔu] *PF* avn. *fi'u* (afgeleid van 'u *ding*)
- dit, deze (actie):** [fi.'kɛm] *PF* avn. *fikem* (afgeleid van *kem actie, daad*)
- dit, deze (persoon of ding):** [fi.po] *PF* avn. *fi-po* (afgeleid van *po hij, zij*)
- divergeren, koers wijzigen, afwijken:** [j-ak' s-i] *PF* wwn. *yak si* (afgeleid van *yak vork, punt van afwijking*)
- doceren, leren:** [k·æɾ] *PF* wwo. *kar*
- dochter:** [ʔi.tɛ] *JC,PF* zn. 'ite
- dochtertje (kooswoord):** [ʔi.tɛ.t̂sjip'] *PF* zn. 'itetsyip (afgeleid van 'ite *dochter*)
- doden:** [t̂sp.aŋ] *PF* wwo. *tspang*
- doe niet (negatief imperatief, voor commando's):** [ɾæ.'ʔæ] *PF* part. *r̂ä'ä*
- doek; een stof stof geweven op een weefgetouw:** [sɾæ] *PF* zn. *sra*
- doel, goal:** [ti.'kan] *PF* zn. *tikan* (afgeleid van *kan doel*)
- doelen op, bedoelen; richten, een wapen of object op een doel richten:** [k.aŋ] *PF* wwo., wwo. *kan*
- doen:** [kɛm 's-i] *PF* wwn. *kem si* (afgeleid van *kem actie, daad*)
- dom:** [ʔaj.mak'] *PF* bn. *yaymak*
- domein van een stam of clan, land:** [t'an.lo.'k'ɛ] *PF* zn. *txanlokxe* (sam. van *tx-an; olo' veel; stam, clan* en *atxkxe land*)
- donder en bliksem:** [rawm.p'om] *PF* zn. *rawm̂pxom* (afgeleid van *rawm bliksem* en 'rrpxom *donder*)
- donder, onweer:** [ʔɾ.p'om] *PF* zn. 'rrpxom

- donderdag:** [tr.'mɾ.vɛ] *PF* zn. *trrmrrvɛ* (sam. van *trr dag* en *mrrvɛ vijfde*)
- donker:** [vawm] *PF* bn. *vawm*
- donkere kleur:** [vawm.pin] *PF* zn. *vawmpin* (afgeleid van *vawm donker*)
- dood:** [kɛ.ru.sɛj] *PF* bn. *kerusey* (sam. van *ke niet* en *r<us>ey levend* (deelwoord tussenvoegsel))
- dood:** [k'it'] *PF* zn. *kxix*
- dood (abstracte vorm):** [ti.'tɛf.kupʔ] *PF* zn. *titerkup* (afgeleid van *terkup sterven*) "De dood is onvermijdelijk."
- doodgaan:** [t'ɛf.kupʔ] *PF* wwn. *terkup*
- doof:** [kək.'pam] *PF* bn. *kakpam* (afgeleid van *pam geluid*)
- doofheid:** [ti.kək.'pam] *PF* zn. *tikakpam* (afgeleid van *kakpam doof*)
- door (via het midden van):** [k'am.læ] *PF* adp. *kxamlä-* (afgeleid van *kxam midden*)
- door middel van, met behulp van:** [fä] *PF* adp. *fa-*
- door te drinken:** [ni.'nækʔ] *PF* bw. *nìnäk* (afgeleid van *näk drinken*)
- door te fluisteren, in een fluistering:** [ni.'tsɪ.syi] *PF* bw. *nìtsìsyì* (afgeleid van *tsìsyì fluisteren*)
- door te fluiten, fluitend:** [ni.'fwɛ.fwi] *PF* bw. *nìfwɛfwi* (afgeleid van *fwɛfwi fluiten*)
- door te klimmen:** [ni.'tsjil] *PF* bw. *nìtsyil* (afgeleid van *tsyil klimmen*)
- door te lezen:** [ni.nan] *PF* bw. *ninan* (afgeleid van *inan lezen*)
- door te verbergen, heimelijk:** [ni.'wan] *PF* bw. *nìwan* (afgeleid van *wan verbergen*)
- door te zwemmen, zwemmend:** [ni.'slɛ.lɛ] *PF* bw. *nìslɛ* (afgeleid van *slɛ zwemmen*)
- door verbeelding:** [ni.'ron.sɛl] *PF* bw. *nìronsrel* (afgeleid van *ronsrelngop verbeelden*)
- doorgaan:** [s.a.'l'ɛw] *PF* ww. *salew*
- doorgeven van een naar een ander (zelden gebruikt zonder voorvoegsel):** [sɛ.m] *PF* wwo. *srìn*
- doorlopend, continu:** [ni.'tutʔ] *PF* bw. *nìtut* (afgeleid van *tut voortgangsmarkeerder*)
- doorsteken:** [ɾ.ipʔ] *PF* wwo. *ripx*
- dorp:** [tsɾaj] *PF* zn. *tsray*
- dorst:** [ti.'væŋ] *PF* zn. *tìväng* (afgeleid van *väng dorstig*)
- dorst gelest, geen dorst meer:** [j'ɛ.væŋ] *PF* bn. *yeväng* (afgeleid van *ye tevreden* en *väng dorst*)
- dorstig:** [væŋ] *PF* bn. *väng*
- doven, uitmaken:** [t'ɔŋ] *PF* wwo. *tong*
- draad:** [kiŋ] *PF* zn. *kìng*
- draaien, roteren om een as:** [m.in] *PF* wwn. *mìn Mìn ne ftärpa* *Linksom draaien*
- draaiër:** [mìn.ju] *PF* zn. *mìnyu* (afgeleid van *mìn draai*)
- dragen:** [h'ɛ.n.a] *PF* wwo. *hena*
- drager (b.v. een pot of mand):** [sæ.'hɛ.na] *PF* zn. *sähena* (afgeleid van *hena dragen*)
- drankje, iets dat gedronken kan worden:** [na.'ɛf] *PF* zn. *naer*
- drie:** [p'ɛj] *PF* get. *pxey*
- drie dagen geleden:** [p'ɛ.sɾ.'am] *PF* zn., bw. *pxesrram* (afgeleid van *trr dag*)
- drie keer:** [p'ɛ.lo] *PF* bw. *pxelo* (afgeleid van *pxe+ drievoudmarkeerder* en *alo tijd, beurt*)
- drinken:** [n'ækʔ] *PF* wwo. *näk*
- droefheid, smart:** [j'ɛŋ.'wal] *PF* zn. *yengwal*
- droefheid, verdriet:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* zn. *tikeftxo* (afgeleid van *keftxo ongelukkig*)
- dromen:** [u.nil s'i] *PF* wwn. *unil si* (afgeleid van *unil droom*)
- dromen over, dromen van:** [u.nil.t̂s.a] *PF* wwo. *uniltsa* (afgeleid van *unil dromen* en *tse'a zien*)
- dromen van, dromen over:** [u.nil.t̂s.a] *PF* wwo. *uniltsa* (afgeleid van *unil dromen* en *tse'a zien*)
- dronken zijn of worden:** [ɾ.o.·u] *PF* wwn. *rou* (voorbeeld: *rou fa pxir*)
- droog:** [u.'k'o] *PF* bn. *ukxo*
- droog land (op het droge):** [ɾɛjm] *PF* zn. *reym*
- droogte:** [tom.pa.kel] *PF* zn. *tompakel* (afgeleid van *tompa regen*)
- droom:** [u.nil] *JC* zn. *unil*
- droomwandelaar, Avatarbestuurder:** [u.nil.ti.'ran.ju] *PF* zn. *uniltiranyu* (sam. van *unil droom* en *tiranyu wandelaar*)
- droomwandellichaam, Avatar:** [u.nil.ti.'ran.tokʔ] *JC,PF* zn. *uniltirantokx* (sam. van *uniltiranyu droomwandelaar* en *tokx lichaam*)
- druk zijn, bezig zijn:** [ʔ.in] *PF* wwsn. *in*
- druppel, vlok:** [il.va] *PF* zn. *ilva*
- duidelijk:** [ni.'law] *PF* bw. *nìlaw* (afgeleid van *law duidelijk, helder*)

duidelijk maken: [ˈlaw ˈs-i] *PF* wwn. *law si* (afgeleid van *law* *duidelijk*)
duidelijk, zeker: [law] *PF* bn. *law*
duiken, bukken: [t·awŋ] *PF* wwn. *tawng*
duisternis: [ti·ˈvawm] *PF* zn. *tivawm* (afgeleid van *vawm* *donker*)

E

‘et cetera’: [saj·ˈla.hɛ] *PF* bw. *saylahe* (afgeleid van *si* *alaha en andere*) (samentrekking)
echo: [ŋam] *PF* zn. *ngam*
echt, waarlijk: [ni·ˈŋaj] *PF* bw. *ningay* (afgeleid van *ngay* *waar*)
echter: [ŋi·ˈan] *PF, SW* bw. *ngian*
echtgenoot, man: [mun·ˈtʰa.tan] *PF* zn. *muntx-atan* (afgeleid van *muntxatu* *ega*)
echtgenoot/echtgenote, ega: [mun·ˈtʰa.tu] *PF* zn. *muntxatu* (afgeleid van *muntxa* *gepaard*)
echtgenote, vrouw: [mun·ˈtʰa.tɛ] *PF* zn. *muntxate* (afgeleid van *muntxatu* *ega*)
een air hebben jegens, gedragen (emotioneel): [z·ɛtʰ] *PF* wwo. *zet*
een aparte hoge smalle waterval die van een hoge klip of een zwevende berg stroomt (telbaar): [sɛ·ˈʔajl] *PF* zn. *seʼayl*
een beetje, kleine hoeveelheid (abstract): [ni·ˈʔitʰ] *PF* bw. *niʼit* (afgeleid van *ʼit* *een beetje, kleine hoeveelheid*)
een bezitting, iets dat verschaft/verkregen is: [sæ·ˈka.nom] *PF* zn. *sakanom* (afgeleid van *kanom* *verkrijgen*)
een brede bank krachtige watervallen, bekend om de oorverdovende en dodelijke kracht (telbaar, maar komt zelden voor): [kʰoɾ] *PF* zn. *kxor*
een competitie: [sæ·ˈwæ.sul] *PF* zn. *säwäsul* (afgeleid van *wäsul* *wedijveren*)
een derde, derde: [pan] *PF* zn. *pan*
een enkele, of serie van kleinere watervallen, natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar): [ˈsja.nan] *PF* zn. *syanan*
een excessief, lawaai, onnodig, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid: [ˈhawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van *hawng* *overloed* en *pam* *geluid*)
een feit accepteren, ergens overheen komen, zich ergens bij neerleggen, verder gaan:

dun: [fli] *PF* bn. *flì* nvm.

du, in dat geval: [ha] *PF* bw. *ha*

duwen: [kæ·ˈʔ·æ.t·ipʰ] *PF* wwo. *käʼärìp* (sam. van *kä* *gaan* en *ʼärìp* *verplaatsen*)

duwen, trappen: [pʰ·ɛkʰ] *PF* wwo. *pxek*

[w·a·ˈl·ɛw] *PF* wwn. *walew*

een gegronde gok doen: [ʔɛn ˈs-i] *PF* wwn. *ʼen si* (afgeleid van *ʼen* *raden*)

een gegronde gok doen, op intuïtie ageren: [ni·ˈʔɛn] *PF* bw. *niʼen* (afgeleid van *ʼen* *raden*)

een gesprek voeren, praten: [p·æŋ·kʰ·o] *PF* zn. *pängkxo(F)*

een goede instelling hebbend, enthousiasme: [ti·ˈsoʔ.ha] *PF* zn. *tisoʼha* (afgeleid van *soʼha* *enthousiast zijn over*)

een groep mensen: [ˈpo.ŋu] *PF* zn. *pongu* (afgeleid van *po* *hij/zij*) avm.

een ingeving krijgen, een licht opgaan: [ˈv·iŋ.k·apʰ] *PF* wwo. *vingkap*

een klim, klim-evenement: [sæ·ˈtsjil] *PF* zn. *sätsyl* (afgeleid van *tsyl* *klimmen*)

een klus doen, een taak uitvoeren: [ˈtɪm.vi s-i] *PF* wwn. *tinvi si* (afgeleid van *tinvi* *taak, klus*)

een knoop maken, knopen: [fta s-i] *PF* wwn. *fta si* (afgeleid van *fta* *knoop*)

een kort moment, seconde: [ˈswaw.tsjipʰ] *PF* zn. *swawtsyip* (afgeleid van *swaw* *moment*)

een licht opgaan, een ingeving krijgen: [ˈv·iŋ.k·apʰ] *PF* wwo. *vingkap*

een moment geleden, nu net: [pʰi.swaw·ˈam] *PF* bw. *pxiswawam* (sam. van *swaw* *moment* en *-am* *geleden*)

een moment van protesteren, protest: [sæ.lɛjm·ˈkɛm] *PF* zn. *säleymkem* (afgeleid van *leymkem* *protesteren*)

een neurale verbinding maken met, verbinden met: [tsa·ˈhɛjl ˈs-i] *PF* wwn. *tsaheyl si* (afgeleid van *tsaheylu* *verbinding*)

een ontdekkingsreis of onderzoek: [sæ·ˈlaŋ] *PF* zn. *säläng* (afgeleid van *lang* *onderzoeken, verkennen*)

een paar, getrouwd: [mun·ˈtʰa] *PF* bn. *muntxa*

- een relatie hebben met, verbinden, relateren**
aan: [t̥.a.f.ɛ] PF WWO. *tare*
- een ritueel doen, meedoen met een ceremonie:** [sæ.ʔɛ.o.i.o s.i] PF WWN. *sä'eoio si* (afgeleid van *sä'eoio ceremonie*)
- een taak uitvoeren, een klus doen:** [t̥m.vi s.i] PF WWN. *t̥invi si* (afgeleid van *t̥invi taak, klus*)
- een toespraak houden, orenen:** [ft̥'u.li.ʔu] PF WWN. *ft̥xuli'u* (sam. van *täftxu weven* en *li'u woord*)
- een uitdaging aangaan:** [s.a] PF WWN. *sa*
- een uitzondering maken:** [ti.muŋ.'wɿ s.i] PF WWN. *t̥imungwrr si* (afgeleid van *t̥imungwrr uitzondering*)
- een van een herhalende actie, tijd, beurt:** [a.lo] PF ZN. *alo*
- een verlies, verslaan:** [sæ.læ.t'ajŋ] PF ZN. *sälätxayn* (afgeleid van *lätxayn verslagen*)
- een wapen of object op een doel richten, doelen op, bedoelen; richten:** [k.an] PF WWMO., WWO. *kan*
- een water-stroom met veel lucht-contact terwijl het over rotsen van een geleidelijk neergaande stroom gaat (telbaar):** [ru.'ruf] PF ZN. *rurur*
- een wedstrijd:** [sæ.'wæ.sul.t̥sɿip̚] PF ZN. *säwäsul* (afgeleid van *säwäsul een competitie*)
- een worden met, samenkomen:** [n̥.a.w.aŋ] PF WWN. *nawang*
- een ziekte hebben, ziek zijn:** [ti.'sp'in] PF ZN. *t̥ispxin* (afgeleid van *spxin ziek*)
- een zijn met de natuur, harmonie:** [mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] PF ZN. *meoanuaia*
- een, men (ongespecificeerd onderwerp):** [fko] PF VN. *fko*
- eens:** [ʔaw.lo] PF BW. *'awlo*
- eens (in het verleden):** [ʔaw.'li.ɛ] PF BW. *'awlie*
- eenvoudig, simpel:** [fjin] PF BN. *fyin*
- eer:** [mɛ.'u.i.a] PF ZN. *meuia*
- eerbaar, geëerd:** [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] PF BN. *meui-anga'* (afgeleid van *meuia eer* en *nga' bevat*)
- eergisteren, twee dagen geleden:** [mɛ.sɿ.'am] PF ZN., BW. *mesrram* (afgeleid van *trr dag*)
- eerlijk, goed, terecht:** [mu.'i.æ] PF BN. *muiä*
- eerlijkheid, rechtvaardigheid:** [t̥im.'wi.æ] PF ZN. *t̥imwiä* (afgeleid van *muiä eerlijk, fair, juist*)
- eerst:** [ni.'ʔaw.vɛ] PF BW. *n̥i'awve* (afgeleid van *'awve eerst*)
- eerste (rangtelwoord):** [ʔaw.vɛ] PF BN. *'awve* (afgeleid van *'aw een*)
- eerste in een serie, origineel:** [lɛ.'sɿæ.ʔi] PF BN. *lesngä'i* (afgeleid van *sngä'i begin*)
- eerste, primaire:** [t'in] PF BN. *txin*
- eetbaar:** [tsuk.'jom] PF BN. *tsukyom* (afgeleid van *yom eten*)
- eetbare wrap (voedsel ingewikkeld in eetbare bladeren of lianen):** [nik.t̥sɿɛj] PF ZN. *niktsyey* (sam. van *nik handig* en *tsyey snack, lichte maaltijd*)
- ega, echtgenoot/echtgenote:** [mun.'t'a.tu] PF ZN. *muntxatu* (afgeleid van *muntxa gepaard*)
- egoïsme, individualiteit (negatieve lading):** [ti.'ʔaw.po] PF ZN. *t̥i'awpo* (afgeleid van *'awpo één individu*)
- eh (aarzeling), uhm:** [i:] PF TW. *ì*
- ei:** [lo.i] PF ZN. *loi*
- eigenlijk (zichzelf corrigerend), ik bedoel:** [ko.'lan] PF TW. *kolan* (afgeleid van *kan richten, bedoelen*)
- eigenlijk, feitelijk:** [ni.fkɛj.to.'ŋaj] PF BW. *n̥if-keytongay* (sam. van *tifkeytok situatie* en *ngay waar*)
- eiland:** [spo.no] PF ZN. *spono*
- einde citaat:** [sik̚] PF BW. *sik*
- einde, conclusie:** [ti.'ʔiʔ.a] PF ZN. *t̥i'i'a* (afgeleid van *'i'a einde*)
- einde, hoek, rand, limiet, grens:** [t'ɛw] PF ZN. *txew*
- eindelijk:** [ni.'ʔiʔ.a] PF BW. *n̥i'i'a* (afgeleid van *'i'a einde*)
- eindeloos (tijd):** [tiʔ.'i.lu.kɛ] PF BN. *t̥i'iluke* (sam. van *t̥i'i'a einde, conclusie* en *luke zonder*)
- eindeloos, zonder grenzen, zonder limiet:** [t'ɛw.lu.kɛ] PF BN. *txewluke* (sam. van *txew limiet, grens* en *luke without*)
- ejectieve medeklinker:** [p'or.pam] PF ZN. *px-orpam* (sam. van *pxor exploderen* en *pam geluid*)
- elegantie, gratie:** [lo.ran] PF ZN. *loran* (sam. van *lor mooi* en *ran natuur, essentie*)
- elkaar:** [fi.'tsap̚] PF BW. *fitsap* (sam. van *fipo deze (persoon)* en *tsapo die (persoon)*)
- elke dag, dagelijks:** [fra.'tr̥] PF BW. *fratrr* (afgeleid van *trr dag*)

- elke keer, elke tijd:** [ˈfra.lo] *PF* bw. *fralo* (afgeleid van **alo** *tijd, beurt*)
- elke nacht:** [fra.ˈtʰon] *PF* bw. *fratxon* (afgeleid van **txon** *nacht*)
- elke tijd, elke keer:** [ˈfra.lo] *PF* bw. *fralo* (afgeleid van **alo** *tijd, beurt*)
- elleboog:** [ˈpʰun.til] *PF* zn. *pxuntil* (sam. van **pxun** *arm* en **til** *verbinding*)
- emotionele afknapper, teleurstelling, niet aan verwachting voldaan:** [ˈjɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- en:** [si] *PF* vw. *sì* (verbindt twee dingen, can bevestigd worden als –sì: gebruik bij zinsdelen **ulte en**)
- en (verbindt zinsdelen):** [ˈul.tɛ] *PF* vw. *ulte*
- en als metafoor, openbaren, voortbrengen (letterlijk):** [ˈk.u.l.atʰ] *PF* wwo. *kulat*
- en ook:** [kopʰ] *PF* vw. *kop*
- energie (fysiek of spiritueel):** [sju.ˈra] *PF* zn. *syura*
- energiek, actief:** [ˈwa.lakʰ] *PF* bn. *walak*
- eng, beangstigend:** [tʰɛwm] *PF* bn. *txewm*
- eng, vreemd:** [ˈsnɛw.sjɛ] *PF* bn. *snewsye* (sam. van **snew** *bepersen* en **syeha** *adem*)
- enigszins, min of meer, ja en nee, ongeveer:** [sran.ˈkɛ.he] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van **srane** *ja* en **kehe** *nee*)
- enkel:** [lɛ.ˈʔaw] *PF* bn. *leʼaw*
- enkele, niet veel:** [ni.ˈhol] *PF* bw. *nìhol* (afgeleid van **hol** *weinig*)
- enkele, verschillende:** [ˈʔa.ʔaw] *PF* bn. *ʼaʼaw* (Gebruikt bij telbare zn. in enkelvoudige vorm)
- enthousiasme, een goede instelling hebbend:** [tɪ.ˈsoʔ.ɦa] *PF* zn. *tìsoʼɦa* (afgeleid van **soʼɦa** *enthousiast zijn over*)
- enthousiast:** [ni.ˈsoʔ.ɦa] *PF* bw. *nìsoʼɦa* (afgeleid van **soʼɦa** *enthousiast zijn over*)
- enthousiast:** [lɛ.ˈsoʔ.ɦa] *PF* bn. *lesoʼɦa* (afgeleid van **soʼɦa** *enthousiast zijn over*) avm.
- enthousiast zijn over, opgewonden zijn over:** [ˈs.oʔ.h.a] *PF* wwo. *soʼɦa* (Noot: enthousiast zijn is altijd overgankelijk in Naʼvi -PF)
- enthousiasteling), spreektaal voor txan-soʼhayu (fan:** [ˈso.ju] *PF* zn. *soʼyu*
- enthousiasteling, fan:** [tʰan.ˈsoʔ.ɦa.ju] *PF* zn. *txansoʼhayu* (sam. van **txan** *veel* en **soʼɦa** *enthousiast zijn over*)
- er uit houden, buitensluiten:** [ɛ.ˈkʰan s-i] *PF* wwn. *ekxan si* (afgeleid van **ekxan** *barricade, obstructie*)
- eren:** [mɛ.ˈu.i.a s-i] *PF* wwn. *meuia si* (afgeleid van **meuia** *eer*)
- erfgoed:** [sa.ˈtuʔ.li] *PF* zn. *satuʼli* (Ook de naam van de kantine in Disney's Pandora)
- erg heet:** [ˈtʰa.som] *PF* bn. *txasom* (afgeleid van **txan** *veel* en **som** *heet*)
- erg koud:** [ˈtʰa.wɛw] *PF* bn. *txawew* (afgeleid van **txan** *veel* en **wew** *koud*)
- erg, veel (abstract):** [ni.ˈtʰan] *PF* bw. *nìtxan* (afgeleid van **txan** *veel*)
- ergens:** [ˈtsɛ.ŋo] *PF* vn. *tsengo* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- ergens in gevangenen raken, vast komen te zitten:** [n-ipʰ] *PF* wwn. *nip*
- ergens overheen komen, een feit accepteren, zich ergens bij neerleggen, verder gaan:** [w.a.ˈl-ɛw] *PF* wwn. *walew*
- ergeren (onovergankelijk), kwaad zijn:** [st-i] *PF* wwn. *sti*
- ergernis, verveling (door iemand):** [sæ.ˈsrætʰ] *PF* zn. *säsraʰtɛ* (afgeleid van **sräʰtɛ** *vervelen, lastig vallen*)
- erin, naar binnen:** [ˈnɛm.fa] *PF* adp. *nemfa* (sam. van **ne** *in de richting van* en **mifa** *binnen*)
- ervaren:** [ˈli.ɛ s-i] *PF* wwn. *lie si* (afgeleid van **lie** *ervaring*)
- ervaring:** [ˈli.ɛ] *PF* zn. *lie*
- essentie; basis natuur van iets wat volgt uit het totaal van diens onderdelen; het best vertaald als 'persoonlijkheid', natuur:** [ran] *PF* zn. *ran*
- eten:** [j-om] *PF* wwo. *yom*
- eten (het doen):** [tɪ.ju.ˈsom] *PF* zn. *tìyusom* (afgeleid van **yom** *eten*)
- eten gemaakt van meel:** [ˈtsjo.sju] *PF* zn. *tsyosyu* (sam. van **tsyo** *meel* en **syuve** *eten*)
- eten uit het bos verzamelen; plukken; oogsten:** [tsawn] *PF* wwo. *tsawn*
- Eureka!, ik heb het gevonden!:** [ro.ˈlun] *PF* tw. *rolun*
- Eureka, ik heb het gevonden!, ik begrijp het!:** [to.ˈlɛl] *PF* tw. *tolel* (synoniem: **tslolam**)
- evalueren, uitproberen, testen, proefdraaien:** [m-ajʰ] *PF* wwo. *mayʰ*

excuus, verontschuldiging: [tsap. 'ʔa.lu.tɛ] *PF*
zn. *tsap'alute*
expert, meester van een vak, kunst of vaardigheid: [tsul. 'fæ.tu] *PF* zn. *tsulfātu* (afge-

leid van *tsulfä meesterschap*)
exquise, subliem in stijl: ['fjo.lupʔ] *PF* bn. *fjølup* (sam. van *fjole subliem* en *lupra stijl*)

F

facet, onderdeel, attribuut, karaktertrek, aspect: [sjon] *PF* zn. *syon*

falen, fout gaan, niet het beoogde doel behalen: [n.u.i] *PF* wwn. *nui*

falend, voor niets, vruchteloos, niet het gewilde of verwachte eind halend: [ni.'nu] *PF* bw. *nĩnu* (afgeleid van *nui falen*)

familiair zijn: [sm.on] *PF* wwn. *smon*

familie hangmat: ['swaj.ni.vi] *PF* zn. *swaynivi* (sam. van *soaia familie* en *nivi slaap hangmat*) Noot: *soaia* trekt samen tot *sway*

fan, enthousiasteling: [t'an.'soʔ.ha.ju] *PF* zn. *txanso'hayu* (sam. van *txan veel* en *so'ha enthousiast zijn over*)

fantastisch, geweldig: [ko.'sman] *PF* bn. *kosman*

februari: [vo.sp'i.'mun] *PF* zn. *vospxĩmun* (sam. van *vospxi maand* en *mune twee*)

feestdag, blijde gebeurtenis: [ft'o.'zæ] *PF* zn. *ftxožä*

feestelijk: [lɛ.'ft'o.zæ] *PF* bn. *leftxožä*

feit, ding (object): [ʔu] *PF* zn. 'u

feitelijk, eigenlijk: [ni.fkɛj.to.'ŋa.j] *PF* bw. *nĩfkeytongay* (sam. van *tifkeytok situatie* en *ngay waar*)

fiasco (abstract): [ti.'nu.i] *PF* zn. *tinui* (afgeleid van *nui falen*)

fiasco (specifiek incident): [sæ.'nu.i] *PF* zn. *sänui* (afgeleid van *nui falen*)

fijn, precies, gedetailleerd (van dingen): [hi.'no] *PF* bn. *hĩno*

film, video: [rɛl a.ru.'sɪkx] *PF* zn. *rel arusikx* (sam. van *rel afbeelding* en *riks bewegen*)

filosofie: [sna.'fpil.fja] *PF* zn. *snafpilfya* (sam. van *sna'o groep* en *fpilfya manier van denken*) let.: 'een groep van manieren van denken'

fluisteren: [tsɪ.sɪ.yi] *PF* wwn. *tsisɪyĩ*

fluistering, gefluister: [sæ.'tsɪ.sɪ.yi] *PF* zn. *sätsɪsɪyĩ* (afgeleid van *tsisɪyĩ fluisteren*)

fluiten: ['fw.ɛ.fw.i] *PF* wwn. *fwefwi*

fluitend, door te fluiten: [ni.'fwɛ.fwi] *PF* bw. *nĩfwefwi* (afgeleid van *fwefwi fluiten*)

focussen op, specialiseren in, geïnteresseerd zijn in: ['k.an.ʔ.m] *PF* wwo. *kan'in* (sam. van *kan richten* en 'in bezig zijn)

formeel: ['skɛ.pɛkʔ] *PF* bn. *skepek*

fortuin, geluk: ['sja.j.vi] *PF* zn. *syayvi* (afgeleid van *syay lot*)

fortuinlikerwijs, gelukkig: ['nɛt.rɪpʔ] *PF* bw. *netrip*

fout: ['k'ɛ.jɛj] *PF* zn. *kxeyey*

fout gaan, falen, niet het beoogde doel behalen: [n.u.i] *PF* wwn. *nui*

fout, incorrectheid: [ti.'k'ɛj] *PF* zn. *tikxey* (afgeleid van *kxeyey fout*)

fout, oneerlijk, onjuist, onterecht: [kɛm.'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van *ke niet* en *muiä eerlijk, goed, terecht*)

fout, verkeerd, niet goed: [kɛ.'jawr] *PF* bn. *keyawr* (sam. van *ke niet* en *eyawr correct*)

foutief: [ni.'tslɛŋ] *PF* bw. *nĩtslɛŋ* (afgeleid van *tslɛŋ fout*)

foutloos zijn, perfect zijn: [j.oʔʔ] *PF* wwsn. *yo'*

foutloos, perfect: [ni.'joʔʔ] *PF* bw. *nĩyo'* (afgeleid van *yo' perfect zijn*)

fragiel, delicaat: [su.'sjaŋ] *PF* bn. *susyanyang*

fris, koel, kil: [wur] *PF* bn. *wur*

fruit: ['ma.u.ti] *PF* zn. *mauti*

fundamenteel, in de basis/essentie: [ni.'ran] *PF* bw. *nĩran* (afgeleid van *ran natuur, essentie*)

fysiek, lichamelijk: [lɛ.'tokʔ] *PF* bn. *letokx* (afgeleid van *tokx lichaam*)

G

- gaan:** [k·æ] *PF* wwn. *kä*
- galbak, schobbejak (vulgair):** [von.'væʔ] *PF* zn. *vonvã'* (sam. van **vitra** *ziel* en **onvä'** *slecht-ruikend*) (let. *stinkziel*)
- gapen:** [k'·a.ŋ·e] *PF* wwn. *kxange*
- gast, bezoeker:** [fr̥.tu] *PF* zn. *fr̥rtu*
- gat (gaat dwars door object heen):** [rop'] *PF* zn. *ropx*
- gat, uitsparing, uitgraving met een bodem (zichtbaar of aangenomen):** [t̥son̥.rop'] *PF* zn. *tsongropx* (sam. van **tsong** *vallei* en **ropx** *gat*)
- gebed:** [sa.'ho] *PF* zn. *saho* (afgeleid van **aho** *bidden*)
- gebed (abstract idee):** [ti.a.'ho] *PF* zn. *tãho* (afgeleid van **aho** *bidden*)
- gebeuren:** [l·ɛn] *PF* wwn. *len*
- gebeurtenis:** [ti.'lɛn] *PF* zn. *t̥ilen* (afgeleid van **len** *gebeuren*)
- gebied, territorium:** [kl̥.'p'ɪl.tu] *PF* zn. *kl̥px̥ɪl-tu*
- gebogen, rond:** [k̥o.um] *PF* bn. *koum*
- geboorte:** [ti.'ʔo.ŋok'] *PF* zn. *t̥i'ongokx* (afgeleid van **'ongokx** *geboren worden*)
- geboren worden:** [t̥'ʔo.ŋok'] *PF* wwn. *'ongokx* (sam. van **'ong** *ontvrouwen* en **nokx** *baren*)
- gebouwd ding, constructie:** [ti.'t'u.la] *PF* zn. *t̥itxula* (afgeleid van **txula** *bouwen*)
- gebrek:** [ti.'kɛ.lu] *PF* zn. *t̥ikelu* (afgeleid van **ke** *niet* en **lu** *zijn*)
- gebrek aan besef, (het) negeren:** [ti.'jæk'] *PF* zn. *t̥iyãkx* (afgeleid van **yãkx** *niet opmerken*, *negeren*)
- gebrek aan besef, onopmerkzaamheid:** [tik̥.'t̥sɛ.ri] *PF* zn. *t̥iktseri* (afgeleid van **tseri** *besef*, *opwerkzaamheid*)
- gebroken hart, staat van gebroken hart hebbend:** [jawn̥.'jɛw.la] *PF* zn. *yawn̥yewla* (sam. van **yawn̥e** *geliefd* en **yewla** *teleurstelling*)
- gebruiken:** [s·aɪ] *PF* wwo. *sar*
- gebruikt om bedwelmende drank te drinken), grote sociale kava kom (gemaakt uit peulvruchten), kava kom (gemaakt uit peulvruchten, hand-draagbaar):** [swo.a.sɛj] *PF* zn. *swoasey* (sam. van **swoa** *bedwelmende drank*, *geestrijk vocht* en **sey** *beker, kom* (minimaal *aangepaste natuurlijke bronnen*))
- gecommandeer:** [ti.'k'im] *PF* zn. *t̥ikx̥im* (afgeleid van **kx̥im** *commanderen, bevelen, taken verdelen*)
- gedaan, klaar:** [ha.'sɛj] *PF* bn. *hasey*
- gedachtenpatroon, manier van denken:** [f̥pil.f̥ja] *PF* zn. *f̥p̥ilf̥ya* (sam. van **f̥pil** *denken* en **f̥ya'o** *manier*)
- gedetailleerd (van dingen), fijn, precies:** [hi.'no] *PF* bn. *h̥ino*
- gedetailleerd (van een persoon), diepgaand:** [lɛ.'no] *PF* bn. *leno*
- gedetailleerdheid, diepgaandheid, precisie:** [ti.'no] *PF* zn. *t̥ino*
- gedragen (emotioneel), een air hebben jegens:** [z·ɛt'] *PF* wwo. *zet*
- geduld:** [tim̥.'wɛj.pɛj] *PF* zn. *t̥imwɛyɛy* (afgeleid van **mawɛyɛy** *geduld hebben*)
- geduld:** [lɛm̥.'wɛj.pɛj] *PF* bn. *lɛmwɛyɛy* (afgeleid van **mawɛyɛy** *geduld hebben*)
- geduld hebben (ii):** [ma.'wɛj.p·ɛj] *PF* wwsn. *mawɛyɛy* (sam. van **mawey** *kalm* en **pey** *wachten*)
- geduldig:** [nim̥.'wɛj.pɛj] *PF* bw. *n̥imwɛyɛy* (afgeleid van **mawɛyɛy** *geduld hebben*)
- geel:** [rim] *PF* bn. *rim*
- geel:** [rim̥.pin] *PF* zn. *rim̥pin* (afgeleid van **rim** *geel*)
- geen (voor zn.):** [kɛ.a] *PF* bn. *kea*
- geen actie of activiteit:** [kɛ.kɛm] *PF* vn., bw. *kekem* (sam. van **ke** *niet* en **kem** *activiteit*)
- geen beetje (gebruikt met ke; zie ke kaw'it helemaal niet in uitdrukkingen), helemaal niet:** [kaw̥.'ʔit'] *PF* bn. *kaw'it* (sam. van **ke** *'aw niet een* en **'it** *beetje*)
- geen dorst meer, dorst gelest:** [jɛ.væŋ] *PF* bn. *yevãŋ* (afgeleid van **ye** *tevreden* en **vãŋ** *dorst*)
- geen honger meer, vol:** [jɛ.hak'] *PF* bn. *yehakx* (afgeleid van **ye** *vol* en **ohakx** *honger*)
- geest, ziel:** [ti.'rɛ.a] *PF* zn. *t̥irea*

- geestdier, totem:** [ti.'rɛ.a.i.,o.aŋ] *PF* zn. *tireaio-ang* (sam. van *tirea geest* en *ioang dier*)
- geestrijk vocht, bedwelmende drank:** [ʃwo.a] *PF* zn. *swoa*
- geeuw:** [sæ.'k'a.ŋɛ] *PF* zn. *säxange* (afgeleid van *kxange gapen*)
- gefluister, fluistering:** [sæ.'tsɪ.syi] *PF* zn. *sätsisyi* (afgeleid van *tsisyi fluisteren*)
- gehaast:** [lɛ.'t'i] *PF* bn. *letxi* (afgeleid van *txi haast*)
- gehaast, op haastige wijze:** [ni.'t'i] *PF* bw. *nitxi* (afgeleid van *txi haast*)
- gehaastheid, haast:** [t'i] *PF* zn. *txi*
- geheel, totaliteit:** [wot'] *PF* zn. *wotx*
- gehoor (zintuig):** [ʃtawm.t̃swo] *PF* zn. *stawmtswo* (afgeleid van *stawm horen*)
- gehoorzamen, luisteren naar:** [l·ɛkʷ] *PF* wwo. *lek*
- gehuil, roep van een slangewolf:** [ʔu.waj] *PF* zn. *nguway* (afgeleid van *way lied*)
- gek, waanzinnig:** [lɛk.'jɛ.ʔuŋ] *PF* bn. *lekye'ung* (afgeleid van *keye'ung waanzin*)
- gel, visceuse vloeistof:** [k'um.paj] *PF* zn. *kx-umpay* (afgeleid van *kxum visceus, gelatineachtig, dik*)
- gelaagd:** [lɛ.'frir] *PF* bn. *lefrir* (afgeleid van *frir laag*)
- gelatineachtig, visceus, dik:** [k'um] *PF* bn. *kx-um*
- geldig:** [ka.'ŋaj] *PF* bn. *kangay* (verwant aan *ngay waar*)
- geleden:** [kam] *PF* adp. *kam-*
- geliefd:** [ʃaw.nɛ] *PF* bn. *yawne*
- geliefde:** [ʃaw.nɛ.tu] *PF* zn. *yawnetu* (afgeleid van *yawne geliefd*)
- geliefde:** [ʃawn.tu] *PF* zn. *yawntu* (afgeleid van *yawne geliefd*)
- gelijk aan, terwijl:** [tɛŋ.'kr] *PF* vw. *tengkrr* (sam. van *teng gelijk, hetzelfde* en *krr tijd*)
- gelijk aan, zoals:** [tɛŋ] *PF* bn. *teng*
- gelijk aan, zoveel als:** [kɛŋ] *PF* bw. *keng*
- gelijk, identiek:** [stɛŋ] *PF* bn. *steng*
- gelijk, op gelijk niveau:** [ni.'ʔɛŋ] *PF* bw. *nɪ'eng* (afgeleid van *'engeng niveau*)
- gelijkend:** [ni.'stɛŋ] *PF* bw. *nɪsteng* (afgeleid van *steng gelijk, identiek*)
- geloven:** [sp·aw] *PF* wwo. *spaw*
- geluid:** [pam] *PF* zn. *pam*
- geluk, fortuin:** [ʃja.j.vi] *PF* zn. *syayvi* (afgeleid van *syay lot*)
- geluk, vrede:** [ʃpom] *PF* zn. *ʃpom*
- gelukkig, fortuinlijkerwijs:** [ʃnɛt.rɪpʷ] *PF* bw. *netrip*
- gemakkelijk:** [ni.'ftu.ɛ] *PF* bw. *nɪftue* (afgeleid van *ftue makkelijk*)
- gemiddeld niveau:** [k'am.ji] *PF* zn. *kxamyi* (sam. van *kxam midden* en *yì niveau*)
- genoeg:** [ni.'tam] *PF* bw. *nitam* (afgeleid van *tam voldoen*)
- genoeg:** [lɛ.'tam] *PF* bn. *letam* (afgeleid van *tam voldoende*)
- georganiseerd zijn, op orde zijn:** [vɛ.'z·o] *PF* wwn. *vezo* (sam. van *ve'o orde* en *zo zoals het zou moeten zijn*)
- georganiseerd, alles in de hand hebbend:** [vɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *veŋga'* (sam. van *ve'o orde, organisatie* en *nga' bevatten*)
- gepassioneerd, met heel het hart:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* bw. *nɪftxavang* (afgeleid van *ftxavang gepassioneerd*)
- gepraat:** [pæŋ.'k'o.ju] *PF* zn. *pängkxoyu* (afgeleid van *pängkxo praten*)
- gerechtelijk:** [lɛ.ko.'rɛn] *PF* bn. *lekoren* (afgeleid van *koren regel*)
- gereedschap:** [sæ.'ʔo] *PF* zn. *sä'o*
- geschiedenis (niet oud):** [ʔok.'vur] *PF* zn. *'okour* (sam. van *'ok herinnering* en *vur verhaal*)
- geschiedenis (oud):** [ʔok.'rol] *PF* zn. *'okrol* (afgeleid van *'ok herinnering* en *rol lied*)
- geschrift:** [pam.'rɛl] *PF* zn. *pamrel* (sam. van *pam geluid* en *rel afbeelding*)
- gesloten, dicht (voor bewolkte hemel):** [t̃stu] *PF* bn. *tstu*
- gesneden uit hout etc.), bril (gemaakt van insectenvleugels:** [rɛn.tɛn] *PF* zn. *renten*
- gespierd:** [tsaw.'sɲɛm] *PF* bn. *tsawsngem* (afgeleid van *tsawl groot* en *tsngem spier*)
- gesproken gedicht (als melodieuze voordracht):** [waj a pl̃.t'ɛ] *PF* uit. *way a plltxe* (afgeleid van *way zingen (ceremonieel)*)
- gestaag (voor beweging), stabiel:** [lɛr] *PF* bn. *ler*
- gestaag, stabiel:** [ni.'lɛr] *PF* bw. *nɪler* (afgeleid van *ler stabiel, gestaag*)
- getalenteerd:** [naw.ri] *PF* bn. *nawri*
- getrouwd, een paar:** [mun.'t'a] *PF* bn. *muntxa*

- geur:** [fa.'hɛw] *PF* zn. *fahew*
- geur van levende dieren, zoals bij een drinkgebied:** [a.'t'aɾ] *PF* bn. *atxar*
- geur van rottend dier/vlees:** [k'æ.næŋ] *PF* bn. *kxänäng*
- geur van rottend hout en bladeren, muf (niet-dierlijk verval):** [ŋɛtʰ] *PF* bn. *nget*
- gevaar:** [hɾ.apʰ] *PF* zn. *hrrap*
- gevaarlijk:** [lɛ.'hɾ.apʰ] *PF* bn. *lehrrap* (afgeleid van *hrrap* *gevaar*)
- gevangene:** [spɛ.'ʔɛ.tu] *PF* zn. *spe'etu* (afgeleid van *spe'e* *vangen*)
- geven:** [t.ŋ] *PF* wwo. *ting*
- gevoel:** [tɪ.'ʔɛ.fu] *PF* zn. *t'efu* (afgeleid van 'efu *voelen*)
- gevoel van mysterie of verwarring:** [iŋ.jɛn] *PF* zn. *ingyen*
- gevoel van trots, trots:** [nɾ.a] *PF* zn. *nrra*
- gevoel, tekstuur, aanraking:** [ziɾ] *PF* zn. *zir*
- gevorkte bliksem:** [a.'tan.zaw] *PF* zn. *atanzaw* (afgeleid van *atan* *licht* en *swizaw* *pijl*)
- geweldig (op een geweldige manier):** [nik.'sman] *PF* bw. *niksman* (afgeleid van *kosman* *geweldig*)
- geweldig, fantastisch:** [ko.'sman] *PF* bn. *kosman*
- geweldig, uitstekend:** [t'an.tsan] *PF* bn. *txantsan*
- gewicht (fysiek):** [sjo.'kupʰ] *PF* zn. *syokup* (afgeleid van *syo* *licht* en *ku'up* *zwaar*)
- gewillig, vrijwillig, met genoegen:** [ni.'nɛw] *PF* bw. *ninew* (afgeleid van *new* *willen*)
- gewond:** [lɛ.'sk'ir] *PF* bn. *leskxir* (afgeleid van *skxir* *verwonden*)
- gewoon:** [lɛ.'tɾ.tɾ] *PF* bn. *letrtrrr* (afgeleid van *trr* *dag*)
- gewricht, scharnier:** [til] *PF* zn. *til*
- gezamenlijk:** [j] *PF* bn. *yll*
- gezamenlijk vuur of vuurplek:** [j.t'ɛpʰ] *PF* zn. *ylltxep* (sam. van *yll* *communaal*, *gezamenlijk* en *txep* *vuur*)
- gezamenlijk, op gezamenlijke wijze:** [ni.'j] *PF* bw. *niyll* (afgeleid van *yll* *gezamenlijk*)
- gezegde, citaat:** [san] *PF* bw. *san*
- gezicht:** [kɛj] *PF* zn. *key*
- gezichts-streep:** [pil] *PF* zn. *pil*
- gezichtsuitdrukking:** [kɛy.tɛl] *PF* zn. *keyrel* (sam. van *key* *gezicht* en *rel* *afbeelding*)
- gezichtsverlies, vernedering, verlegenheid:** [fwɪŋ] *PF* zn. *fwing*
- gezond (fysiek):** [lɛ.fpom.'tokʰ] *PF* bn. *lefpomtokx* (afgeleid van *fpomtokx* *gezondheid* (*fysiek*)) avm.
- gezond (fysiek):** [fpom.'tok'.ŋaʔ] *PF* bn. *fpomtokxnga'* (sam. van *fpom* *welzijn*, *vrede*, *geluk* en *tokx* *lichaam*) nvm.
- gezond (mentaal):** [lɛ.fpom.'ron] *PF* bn. *lefpomron* (afgeleid van *fpomron* *gezondheid*, *welzijn* (*mentaal*)) avm.
- gezond (mentaal):** [fpom.'ro.ŋaʔ] *PF* bn. *fpomronga'* (sam. van *fpom* *welzijn*, *vrede*, *geluk* en *ronsem* *gedachten*) nvm.
- gezond zijn, goed functioneren, zijn zoals het hoort:** [z.o] *PF* wwsn. *zo*
- gezondheid (fysiek):** [fpom.'tokʰ] *PF* zn. *fpomtokx* (sam. van *fpom* *welzijn* en *tokx* *lichaam*) avm.
- gezondheid of welzijn (mentaal):** [fpom.'ron] *PF* zn. *fpomron* (afgeleid van *fpom* *welzijn* en *ronsem* *gedachten*) avm.
- gezongen gedicht:** [waj a rol] *PF* uit. *way a rol* (afgeleid van *way* *zingen* (*ceremonieel*))
- geëerd, eerbaar:** [mɛ.'u.i.a.ŋaʔ] *PF* bn. *meuianga'* (afgeleid van *meuia* *eer* en *nga'* *bevat*)
- geïnteresseerd zijn in, focussen op, specialiseren in:** [k'an.ʔ.m] *PF* wwo. *kan'in* (sam. van *kan* *richten* en 'in *bezig zijn*)
- gids (persoon):** [fja.wm.'t'u.ju] *PF* zn. *fyawintxuyu* (afgeleid van *fyawintxu* *leiden*)
- gieten (v.e. vloeistof):** [sl.o.'an] *PF* wwo. *sloan*
- giftig:** [t'um.ŋaʔ] *PF* bn. *txumnga'* (afgeleid van *txum* *vergif* en *nga'* *bevat*)
- gigantisch weefgetouw, moederweefgetouw:** [sa.'ʔɛw.raŋ] *PF* zn. *sa'ewrang* (afgeleid van *sa'nok* *moeder* en 'ewrang *weefgetouw*)
- gil, schreeuw:** [z.awŋ] *PF* zn. *zawng*
- gisteren:** [tɾ.'am] *PF* bw. *trram* (afgeleid van *trr* *dag* en *ham* *vorig*)
- glad:** [fa.o.i] *PF* bn. *faoi*
- glijden, uitglijden:** [fw.i] *PF* wwn. *fwi*
- glimlach:** [lɾ.tokʰ] *PF* zn. *lrrtok*
- gloed; lichtbron, lamp:** [sæ.'nɾ] *PF* zn. *sänrr* (afgeleid van *nrr* *gloeien*)
- gloeien, lichtgevend zijn:** [n.tɾ] *PF* wwn. *nrr*
- goal, doel:** [tɪ.'kan] *PF* zn. *tikan* (afgeleid van *kan* *doel*)

goed: [nɪl.ˈtsan] *PF* bw. *nɪltsan* (afgeleid van *siltsan goed*)
goed (abstract concept), goedheid: [tsɪl.ˈtsan] *PF* zn. *tsɪltsan* (afgeleid van *siltsan goed*)
goed (in z'n soort), goed gedaan: [sɪl.ˈtsan] *PF* bn. *siltsan*
goed functioneren, gezond zijn, zijn zoals het hoort: [z.ɔ] *PF* wwsn. *zɔ*
goed gedaan, goed (in z'n soort): [sɪl.ˈtsan] *PF* bn. *siltsan*
goed smakend, lekker: [ft'ɪ.ˈlɔr] *PF* bn. *ftxɪlɔr* (sam. van *ftxɪ tong* en *lor mooi*)
goed uitziend, knap: ['saj.rɪpʔ] *PF* bn. *sayrɪp* ofp. (mannelijk)
goed zijn in: [fn.an] *PF* wwo. *fɪn*
goed, eerlijk, terecht: [mu.ˈi.æ] *PF* bn. *muɪä*
goed-ruikend: [on.ˈlɔr] *PF* bn. *onlor* (sam. van *ontu neus* en *lor plezierig voor de zintuigen*)
goedheid, goed (abstract concept): [tsɪl.ˈtsan] *PF* zn. *tsɪltsan* (afgeleid van *siltsan goed*)
goedkoop, smakeloos: ['fɛ.lupʔ] *PF* bn. *fe'lup* (sam. van *fe' slecht* en *lupra stijl*)
gok, voorgevoel, intuïtie: [ʔɛn] *PF* zn. *'en*
golf (water): [we.ˈopʔ] *PF* zn. *weopx*
golvend: [lɛ.we.ˈopʔ] *PF* bn. *leweopx* (afgeleid van *weopx golf (water)*)
gooien: [tsɪr.ɛ.ʔ.i] *PF* wwo. *tsre'i*
graad van complexiteit: [fjɪn.ɛp.ʔaŋ] *PF* zn. *fyɪnep'ang* (sam. van *fyɪn simpel* en *ep'ang complex*)
grapje, leuk verhaal: ['haŋ.vur] *PF* zn. *hangvur* (sam. van *hangham lachen* en *vur verhaal*)
grappig, vreemd: ['hi.jɪkʔ] *PF* bn. *hiyɪk*
gras: [zɛ.swa] *PF* zn. *zeswa*
gras-spriet: [zɛ.swa.vɪ] *PF* zn. *zeswavi* (afgeleid van *zeswa gras*)
grasachtig, grassig: [lɛ.ˈzɛ.swa] *PF* bn. *lezeswa* (afgeleid van *zeswa gras*)
grassig, grasachtig: [lɛ.ˈzɛ.swa] *PF* bn. *lezeswa* (afgeleid van *zeswa gras*)
gratie, elegantie: ['lo.ran] *PF* zn. *loran* (sam. van *lor mooi* en *ran natuur, essentie*)
grauw, grijs: [ŋul] *PF* bn. *ngul*
grens, afbakening, omtrek: ['p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van *pxaw rondom* en *pa'o zijkant*)
grens, hoek, rand, limiet, einde: [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
grijpen: [n.i.ˈæ] *PF* wwo. *niä*
grijs: [ŋul.pin] *PF* zn. *ngulpin* (afgeleid van *ngul grijs, grauw*)

grijs, grauw: [ŋul] *PF* bn. *ngul*
grind: [nɪkʔ] *PF* zn. *nɪkx*
groei: [tɪ.ˈpaw] *PF* zn. *tipaw*
groeien: [tsawl.ˈsl-u] *PF* wwn. *tsawl slu* (sam. van *tsawl groot* en *slu worden*)
groeien; ontkiemen en ontwikkelen (van een plant): [paw] *PF* wwn. *paɔ*
groen, blauw: ['ɛ.an] *PF* bn. *ean*
groen, blauw: ['ɛ.am.pin] *PF* zn. *eampin* (afgeleid van *ean blauw, groen*)
groente (eten): [fk'ɛn] *PF* zn. *fkxen*
groente of dierlijk, van dit seizoen (voeding): [kɪ.ˈmaɪ] *PF* bn. *kɪmar*
groep, set, stapel, kluit: [sna.ʔo] *PF* zn. *sna'o* nvm.
groeten, hallo zeggen: [kal.t'ɪ.ˈs-i] *PF* wwn. *kaltxɪ si* (afgeleid van *kaltxɪ hallo*)
grof, vulgair, sociaal onacceptabel: [ræp.ˈtum] *PF* bn. *ræptum*
grond: ['kɪ.tɛ] *PF* zn. *klte*
grond (vruchtbaar): ['ʔak.ra] *PF* zn. *'akra*
groot: [a.ˈp'a] *PF* bn. *apxa* nvm.
groot persoon: ['nawm.tu] *PF* zn. *nawmtu* (afgeleid van *nawm groot*)
groot, lang: [tsawl] *PF* bn. *tsawl* avm.
groots, nobel: [nawm] *PF* bn. *nawm*
grootste deel, meerderheid: [t'am.ˈp'i] *PF* zn. *txampxɪ* (afgeleid van *txan veel*)
grootte: [tsawl.ˈhɪʔ] *PF* zn. *tsawlhɪ'* (sam. van *tsawl groot (in formaat)* en *hɪ'i klein (in formaat)*)
grot: [slæɪ] *PF* zn. *slär*
grote daad, iets dat volbracht is: [sæ.ˈro.ʔa] *PF* zn. *säro'a*
grote daden doen: [sæ.ˈro.ʔa s-i] *PF* wwn. *säro'a si* (afgeleid van *säro'a grote daad*)
grote sociale kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken): ['swo.a.sɛj a.ʔɪ] *PF* zn. *swoasey ayll* (sam. van *swoasey kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken)* en *yll gezamenlijk*)
grote stamper (maal-gereedschap); vleesstamp-paal: ['i.kutʔ] *PF* zn. *ikut*
grote vreugde: ['law.nol] *PF* zn. *lawnol*
gunnen: [tɛ.ˈswo.t-ɪŋ] *PF* wwo. *teswotɪŋ* (sam. van *tɪŋ geven*)
gunstig, voorspoedig: ['ɛt.rɪpʔ] *PF* bn. *etɪp*

H

- (het) **kwaad**: [ti.'kawŋ] *PF* zn. *tikawng* (afgeleid van **kawng** *slecht*)
- (het) **negeren**: [sæ.'jæk'] *PF* zn. *säyäkx* (afgeleid van **yäkx** *niet opmerken, negeren*)
- (het) **negeren, gebrek aan besef**: [ti.'jæk'] *PF* zn. *tüyäkx* (afgeleid van **yäkx** *niet opmerken, negeren*)
- haak (om iets aan op te hangen)**: [¹kur.fja.vi] *PF* zn. *kurfyavi* (afgeleid van **kurfyan** *mand of opgehangen rek*)
- haar**: [¹nik.rɛ] *PF* zn. *nikre*
- haar eigen, zijn eigen, diens eigen**: [¹snɛ.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van **sno** *hemzelf, haarzelf, hetzelfde*)
- haar-sieraad**: [nik.'ro.i] *PF* zn. *nikroi* (sam. van **nikre** *haar* en **ioi** *sieraad*)
- haast, gehaastheid**: [t'¹i] *PF* zn. *txi*
- haat**: [ti.vɛʔ.'ki] *PF* zn. *tivɛ'ki* (afgeleid van **ve'ki** *haat*)
- hagel**: [¹tsk'aj.tsjip'] *PF* zn. *tskxaytsyip* (afgeleid van **tskxepay** *ijs*)
- halen (bv. een test)**: [ɛm.'z.a.ʔ.u] *PF* ww. *emza'u* (sam. van **za'u** *over*)
- half**: [maw] *PF* zn. *matw*
- hallo**: [kal.'t'¹] *PF* tw. *kaltxi*
- hallo (informeel)**: [k'¹] *PF* tw. *kxi* (afgeleid van **kaltxi** *hallo*) informeel, ingekorte vorm van *kaltxi*
- hallo zeggen, groeten**: [kal.'t'¹ 's:i] *PF* wwn. *kaltxi si* (afgeleid van **kaltxi** *hallo*)
- halsketting**: [¹fk'i.lɛ] *PF* zn. *fkxile*
- hand**: [¹tsjok'] *PF* zn. *tsyokx*
- hand-draagbaar), kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmen-de drank te drinken**: [¹swo.a.sɛj] *PF* zn. *swoasey* (sam. van **swoa** *bedwelmen-de drank, geestrijk vocht* en **sey** *beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen)*)
- handen klappen**: [t.ak.'syok'] *PF* wwn. *taksyokx* (afgeleid van **takuk** *slaan* en **tsyokx** *hand*)
- handig, bruikbaar zonder veel moeite**: [nik'] *PF* bn. *nik*
- handschoen**: [hawn.'tsjok'] *PF* zn. *hawntsyokx* (sam. van **hawnu** *bescherm* en **tsyokx** *hand*)
- hangen**: [k.ur] *PF* wwn. *kur*
- hangende liaan**: [¹ʔa.na] *PF* zn. *'ana*
- hard**: [t'aʔ] *PF* bn. *txa'*
- hard, ijverig**: [kaw] *PF* bw. *kaw*
- harmonie (algemeen gevoel)**: [ti.'mɛ.ʔɛm] *PF* zn. *tìme'em* (afgeleid van **me'em** *harmonieus*)
- harmonie, een zijn met de natuur**: [¹mɛ.o.a.u.ni.a.'ɛ.a] *PF* zn. *meoauniaea*
- harmonieus**: [mɛ.'ʔɛm] *PF* bn. *me'em*
- harprijder oogkleppen**: [¹i.o.nar] *PF* zn. *ionar*
- hart**: [t'ɛʔ.'lan] *PF* zn. *txe'lan*
- hartig, umami, rijk van smaak**: [fwan] *PF* bn. *fwang*
- hartslag**: [t'ɛʔ.'lan.koŋ] *PF* zn. *txe'lankong* (sam. van **txe'lan** *hart* en **'ekong** *slag*)
- hartstochtelijk**: [¹ft'a.van] *PF* bn. *ftxavang*
- hatelijk**: [fkaj] *PF* bn. *fkay*
- haten**: [v.ɛʔ.'k.i] *PF* ww. *ve'ki*
- hebberig**: [¹t'a.nɛw] *PF* bn. *txanew* (sam. van **txan** *veel* en **new** *willen*)
- hebzucht**: [ti.'t'a.nɛw] *PF* zn. *titxanew* (afgeleid van **txanew** *hebzuchtig*)
- heden**: [¹se.kɾ] *PF* zn. *sekrr* (sam. van **set** *nu* en **krr** *tijd*)
- heel oud, antiek**: [¹t'an.lal] *PF* bn. *txanlal* (sam. van **txan** *veel* en **lal** *oud*)
- heel, word gezond (ii)**: [¹zo.sl.u] *PF* wwn. *zoslu* (sam. van **zo** *goed zijn* en **slu** *worden*)
- heet**: [som] *PF* bn. *som*
- heilig**: [swok'] *PF* bn. *swok*
- heilige plaats**: [¹swo.tu] *PF* zn. *swotu*
- Heimat (Duits), persoonlijk belangrijke of geliefde plaats**: [¹t'an.'wɛ.tɛŋ] *PF* zn. *txanwawseng* (afgeleid van **txanwawe(a)** *persoonlijk belangrijk, significant* en **tseng** *plaats*)
- heimelijk, door te verbergen**: [ni.'wan] *PF* bw. *nìwan* (afgeleid van **wan** *verbergen*)
- helaas, jammer genoeg**: [ni.kɛ.'ft'o] *PF* bw. *nìkeftxo* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*)
- held**: [¹t'an.tstɛw] *PF* zn. *txantstew* (sam. van **txan** *veel* en **tstew** *moedig*)
- helder (voor wolkenloze hemel), open**: [pi.'ak'] *PF* bn. *piak*
- helder, levendig**: [¹t'a.na.tan] *PF* bn. *txanatan* (sam. van **txan** *veel* en **atan** *licht*)
- helemaal niet, geen beetje (gebruikt met ke; zie ke kaw'it helemaal niet in uitdrukking-**

- en**: [kaw.ʔitʰ] *PF* bn. *kaw'it* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **'it** *beetje*)
- helemaal niet, helemaal niets**: ['kɛ.ʔu] *PF* vn. *ke'u* (sam. van **ke** *niet* en **'u** *ding*)
- helemaal niets, helemaal niet**: ['kɛ.ʔu] *PF* vn. *ke'u* (sam. van **ke** *niet* en **'u** *ding*)
- helen, repareren**: [zɛj.'k-o] *PF* wwo. *zeyko* (afgeleid van **zo** *wees wel* en «**eyk**» *causatief tussenvoegsel*)
- helpen**: ['sruŋ 's-i] *PF* wwn. *srung si* (afgeleid van **srung** *hulp*)
- helpende hint, tip**: ['sruŋ.tʂjipʰ] *PF* zn. *srungtsyip* (afgeleid van **srung** *help*)
- helper, assistent**: ['sruŋ.si.ju] *PF* zn. *srungsiyu* (afgeleid van **srung** *help*)
- hemel, lucht**: [taw] *PF* zn. *taw*
- hendel**: [sæ.'fjɛpʰ] *PF* zn. *säfyep* (afgeleid van **fyep** *in de hand houden*)
- herdenkingsdag**: ['ʔok.tɾ] *PF* zn. *'oktrr* (sam. van **'ok** *herrinnering* en **trr** *dag*)
- herfst**: [zɪ.sɪ.kɾ.'tsawn] *PF* zn. *ziskrrtsawn* (sam. van **ziskrr** *seizoen* en **tsawn** *oogsten*)
- herhalen**: [l-ɛjɪn] *PF* wwo. *leyn*
- herinneren**: ['z-ɛ.f-ɔkʰ] *PF* wwo. *zerok*
- herinnering**: ['ʔokʰ] *PF* zn. *'ok*
- het (als lijdend voorwerp), dat**: [tʂatʰ] *PF* vn. *tsat*
- het (als niet-overgankelijk onderwerp), dat**: [tʂaw] *PF* avn., vn. *tsaw*
- het (overgankelijk onderwerp), dat**: [tʂal] *PF* vn. *tsal*
- het bewijzen (abstract), bewijs**: [ti.wɪ.'ŋaj] *PF* zn. *tìwìngay* (afgeleid van **wìngay** *bewijzen*)
- het geweldigst van alles, het meest geweldige**: [tu.'vom] *PF* bn. *tuvom*
- het juiste moment, in het juiste seizoen**: [nik.'mar] *PF* bw. *nikmar* (afgeleid van **kì-mar** *van dit seizoen*)
- het meest geweldige, het geweldigst van alles**: [tu.'vom] *PF* bn. *tuvom*
- het ontwerpen), ontwerp (het doen)**: [ti.'rɛ.ŋopʰ] *PF* zn. *tirengop* (afgeleid van **rengop** *ontwerpen*)
- het symbool 8 (niet de waarde acht)**: [ʔejtʰ] *PF* zn. *'eyt*
- het symbool 9 (niet de waarde negen)**: [najɪn] *PF* zn. *nayn*
- het vervangen, vervanging**: [ti.'rawn] *PF* zn. *tirawn* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)
- het Volk, te doen hebben met de Na'vi**: [lɛ.'naʔ.vi] *PF* bn. *leNa'vi* (afgeleid van **Na'vi** *het Volk*)
- hetzelfde als (gelijke actie), ook**: [ni.'tɛŋ.fja] *PF* bw. *nìtɛngfya* (afgeleid van **tɛngfya** *als, dezelfde manier als (vw.)*)
- hetzelfde als (gelijke situatie)**: ['tɛŋ.fja] *PF* vw. *tɛngfya* (sam. van **tɛng** *hetzelfde, gelijk* en **fya'o** *pad*)
- heup**: ['ʔl.ŋo] *PF* zn. *'llngo*
- heuvel**: ['ram.tʂjipʰ] *PF* zn. *ramtsyip* (afgeleid van **ram** *berg*)
- hier, deze plaats**: [fi.'tʂɛŋ(ɛ)] *PF* bw., zn. *fit-seng(ɛ)* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- hij (geen meervoudsvorm: gebruik (ay)fo)**: [po.'an] *PF* vn. *poan* (afgeleid van **po** *hij, zij*)
- hij, zij**: [po] *PF* vn. *po*
- hinderen**: [h-ul.'tʂt'·ɛm] *PF* wwo. *hultstxem*
- hitte**: [ti.'som] *PF* zn. *tìsom* (afgeleid van **som** *heet*)
- hobby, plezierige activiteit**: [sæ.'su.lm] *PF* zn. *säsulìn* (afgeleid van **sulìn** *bezig zijn (positief)*)
- hoe**: ['fja.pɛ] *PF* vvn. *fyape* allomorf van **pefya**
- hoe**: [pɛ.'fja] *PF* vvn. *pefya* allomorf van **fyape**
- hoe breed?, welke breedte**: [pɛ.slo.'snɛpʰ] *PF* vvn. *peslosnep* (afgeleid van **snep** *smal*) (allomorf van **slosneppe**)
- hoe breed?, welke breedte**: [slo.'snɛ.pɛ] *PF* vvn. *slosneppe* (afgeleid van **snep** *smal*) (allomorf van **peslosnep**)
- hoe complex?**: [pɛ.fjin.ɛp.'ʔaŋ] *PF* vvn. *pefyinɛp'ang* (afgeleid van **fyinɛp'ang** *graad van complexiteit*) (allomorf van **fyinɛp'angpe**)
- hoe complex?**: [fjin.ɛp.'ʔaŋ.pɛ] *PF* vvn. *fyinɛp'angpe* (afgeleid van **fyinɛp'ang** *graad van complexiteit*) (allomorf van **pefyinɛp'ang**)
- hoe dan ook**: [kɛ.'tʂran] *PF* bn., vw. *ketsran* (sam. van **ke** *niet* en **tsranten** *terzake doende*)
- hoe strak, los?**: [pɛ.'k'in.um] *PF* vvn. *pekxinum* (afgeleid van **ekxinum** *strakheid, losheid*)
- hoe vast, los?**: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* vvn. *'ekxinumpe* (afgeleid van **ekxinum** *strakheid, losheid*)
- hoed**: [haw.'rɛʔ] *PF* zn. *hawre'* (sam. van **hawnu** *bescherm* en **re'o** *hoofd*)

- hoeft niet gezegd te worden, uiteraard:** [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* bw. *kezemplltxe* (samentrekking van **ke+zene+pivlltxe**)
- hoek, rand, limiet, grens, einde:** [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
- hoeveel:** [pol.'p'aj] *PF* vvn. *polpxay* (sam. van **holpxay** aantal en **pe** hoe)
- hoeveel:** [hol.'p'aj.pɛ] *PF* vvn. *holpxaype* (sam. van **holpxay** aantal en **pe** hoe)
- hoeveel:** [him.'t'am.pɛ] *PF* vvn. *hìmtxampe* allomorf van **pìmtxan**
- hoeveel:** [pim.'t'an] *PF* vvn. *pìmtxan* allomorf van **hìmtxampe**
- hoeveelheid:** [hol.'p'aj] *PF* zn. *holpxay* (sam. van **hol** weinig en **pxay** veel)
- hoge leeftijd (voor levende dingen), oud:** ['ko.akʷ] *PF* bn. *koak*
- hol, niet solide:** ['mo.mɛkʷ] *PF* bn. *momek*
- honger:** [ti.o.'hakʷ] *PF* zn. *tiohakx* (afgeleid van **ohakx** hongerig)
- hongerig:** [o.'hakʷ] *PF* bn. *ohakx*
- hongersnood:** ['sju.vɛ.kɛl] *PF* zn. *syuvekel* (afgeleid van **syuve** voedsel)
- hoofd:** ['rɛ.ʔo] *PF* zn. *re'ò*
- hoofdkwartier:** ['t'in.tɛŋ] *PF* zn. *txintseng* (sam. van **txin** eerste, *primaire* en **tseng** plaats)
- hoog:** [k'ajl] *PF* bn. *kxayl*
- hoog niveau:** [k'ajl.ji] *PF* zn. *kxaylyì* (sam. van **kxayl** hoog en **yì** niveau)
- hoop (abstract idee):** [tsil.'pɛj] *PF* zn. *tsilpey* (afgeleid van **silpey** hoop)
- hoop (specifiek geval):** [sæ.sil.'pɛj] *PF* zn. *säsilpey* (afgeleid van **silpey** hopen)
- hoorn van een dier:** [slukʷ] *PF* zn. *slukx*
- hoorn, blaasinstrument:** [pawkʷ] *PF* zn. *pawk*
- hopelijk:** [ni.sil.'pɛj] *PF* bw. *nìsilpey* (afgeleid van **silpey** hoop)
- hopen:** [sil.'pɛj] *PF* wwn. *silpey* (sam. van **silt-san** goed en **pey** wachten)
- horen:** [st.awm] *PF* wwo. *stawm*
- horizon, skyline:** ['taw.t'ɛw] *PF* zn. *tawtxew* (sam. van **taw** lucht en **txew** rand)
- horizontaal:** [ni.'t'aj] *PF* bw. *nìtxay* (afgeleid van **txay** horizontaal zijn)
- horizontaal zijn, plat liggen:** [t'aj] *PF* wwn. *txay*
- horror, vrees, schrik:** [ti.'fp'a.mo] *PF* zn. *tìfpxamo* (afgeleid van **fpxamo** vreselijk, verschrikkelijk)
- hout:** [rim] *PF* zn. *rìn*
- houten, van hout:** [lɛ.'rim] *PF* bn. *lerìn* (afgeleid van **rìn** hout)
- huid:** ['taʔ.lɛŋ] *PF* zn. *ta'leng*
- huid-blauw:** ['taʔ.lɛ.ŋɛ.an] *PF* bn. *ta'lengean* (sam. van **ta'leng** huid en **ean** blauw)
- huidig:** [lɛ.'fkʷ] *PF* bn. *lefkr* (afgeleid van **fikrr** deze tijd)
- huilen:** ['tsŋ.aw.v.ikʷ] *PF* wwn. *tsngawvìk*
- huilen:** [r'o.'ŋu.waj] *PF* wwn. *ronguway* (afgeleid van **rol** zingen en **nguway** gehuil)
- huiler, iemand die huilt:** [r'o.'ŋu.waj.ju] *PF* zn. *ronguwayyu* (afgeleid van **ronguway** huilen)
- huis, thuis:** ['kɛl.ku] *PF* zn. *kelku*
- hulp, assistentie:** [srɔŋ] *PF* zn. *srung*
- humor:** [ti.'ʔi.pu] *PF* zn. *tì'ipu* (afgeleid van **'ipu** humoristisch)
- humoristisch, leuk, amusant:** ['ʔi.pu] *PF* bn. *'ipu*
- huwelijk, paren:** [ti.mun.'t'a] *PF* zn. *tìmuntxa* (afgeleid van **muntxa** gepaard, gekoppeld)

I

- (iemand) bijhouden:** [l'a.'ts-i] *LA* ww. *latsi*
- (iemand) kwaad maken:** [stɛj.'k-i] *PF* wwo. *steyki* (afgeleid van **sti** boos zijn en **«eyk»** causatief tussenvoegsel)
- (iets of iemand) stoppen:** [ti.'ftaŋ s-i] *PF* wwn. *tiftang si* (afgeleid van **tiftang** stoppen)
- (iets) bevroren:** [lɛjr s-i] *PF* wwn. *leyr si* (afgeleid van **leyr** bevroren)
- (iets) draaien, laten tollen:** [k.im] *PF* wwo. *kìm* Pol rumit kolim *Hij draaide de bal*
- (iets) op de grond leggen / neerleggen :** [kl.t'ɛj.'k-aj] *PF* wwo. *kltxeykay* (sam. van **klte** grond en **txay** plat leggen) overganke-lijke vorm van *kltxay*
- (iets) passeren:** [ft.ɛm] *PF* wwo. *fɛm*
- (iets) verplaatsen:** ['ʔ.æ.r-ipʷ] *PF* wwo. *'ärìp*
- (iets) vormgeven, vormen:** ['ʔon s-i] *PF* wwn. *'on si* (afgeleid van **'on** vorm)
- (in)zien:** [k.a.m-ɛ] *PF* wwo. *kame*

- idee:** [sæ.'fpi] *PF* zn. *säfpil* (afgeleid van *fpil* *denken*)
- identiek, gelijk:** [stɛŋ] *PF* bn. *steng*
- idiot:** [sk'awŋ] *PF* zn. *skxawng*
- iedereen:** ['fra.po] *PF* zn. *frapo* (afgeleid van *po* *hij/zij*)
- iemand:** ['tu.tɛ.o] *PF* vn. *tuteo* (afgeleid van *tute* *persoon*)
- iemand die autoriteit over anderen heeft, aanvoerder:** ['k'im.ju] *PF* zn. *kxìmyu* (afgeleid van *kxìm* *commanderen, bevelen, taken verdelen*)
- Iemand die geduldig is:** [ma.'wɛj.pɛj.ju] *PF* zn. *maweypeyyu* (afgeleid van *maweypey* *geduld hebben*)
- iemand die huilt, huiler:** [ro.'ŋu.waj.ju] *PF* zn. *ronguwayyu* (afgeleid van *ronguway* *hullen*)
- iemand die net gearriveerd is, nieuwkomer:** [zi.'ma.'ʔu.ju] *PF* zn. *zìma'uyu*
- iemand doelbewust ontmoeten (gebruikhu met):** [ul.'t'a 's:i] *PF* wwn. *ultxa si* (afgeleid van *ultxa* *ontmoeting*)
- iets:** ['ʔu.o] *PF* vn. *'uo*
- iets als, met de capaciteit van/in de rol van iets anders:** [sko] *PF* adp. *sko+*
- iets constant blijven doen, in iets volharden:** [v'ar] *PF* wwmn. *var*
- iets dat gedronken kan worden, drankje:** [na.'ɛr] *PF* zn. *naer*
- iets dat iets anders vervangt, vervanging, substituu:** [sæ.'rawŋ] *PF* zn. *sārawn* (afgeleid van *rawn* *vervangen*)
- iets dat slecht ontvangen wordt of beschadigd, beschadigde natuur/basis:** ['fɛʔ.ran] *PF* zn. *fe'ran* (sam. van *fe'* *slecht* en *ran* *naatuur, essentie*)
- iets dat verschaft/verkregen is, een bezitting:** [sæ.'ka.nom] *PF* zn. *sākanom* (afgeleid van *kanom* *verkrijgen*)
- iets dat volbracht is, grote daad:** [sæ.'ro.ʔa] *PF* zn. *sāro'a*
- iets doen wat je leuk en opwekkend vindt, bezig zijn (positief):** ['s'u.l.m] *PF* wwsn. *sulìn* (afgeleid van *'in* *bezig zijn*)
- iets haasten, iets snel laten gaan:** ['win 's:i] *PF* wwn. *win si* (afgeleid van *win* *snel*)
- iets leuks:** [sæ.'ʔi.pu] *PF* zn. *sä'ipu* (afgeleid van *'ipu* *humoristisch*)
- iets levends, levend, in leven:** [ru.'sɛj] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van *rey* *leven* en «*us*» *actief deelwoord tussenvoegsel*)
- iets om te melden, nieuws:** [fɪmawŋ] *PF* zn. *fɪmawŋ*
- iets snel laten gaan, iets haasten:** ['win 's:i] *PF* wwn. *win si* (afgeleid van *win* *snel*)
- iets verbeeld:** ['ron.sɛl] *PF* zn. *ronsrel* (afgeleid van *ronsrelngop* *verbeelden*)
- iets verwarrends:** [ja.'jaɪr.tsim] *PF* zn. *yayayrɪtsim* (sam. van *yayayr* *verwarring* en *tsim* *bron*)
- iets waar een les uit kan worden geleerd, betekenisvol, instruerend:** ['ral.ŋaʔ] *PF* bn. *ralnga'* (sam. van *ral* *betekenis* en *nga'* *bevat-ten*)
- iets waard zijn, waarde hebben:** [l'ɛj] *PF* wwn. *ley*
- iets wat je zorgen baart:** ['sɲum.tsim] *PF* zn. *sngumtsim* (sam. van *sngum* *zorgen* en *tsim* *bron*)
- iets zeggen/uitweiden over, praten over:** [l'awkʔ] *PF* wwo. *lawk*
- ijs:** ['tsk'ɛ.pa.j] *PF* zn. *tskxepay* (afgeleid van *tskxe* *steen* en *pay* *water*)
- ijverig, hard:** [kaw] *PF* bw. *kaw*
- ik:** ['o.ɛ] *PF* vn. *oe*
- ik (ceremonieel):** ['o.hɛ] *PF* vn. *ohe*
- ik bedoel, eigenlijk (zichzelf corrigerend):** [ko.'lan] *PF* tw. *kolan* (afgeleid van *kan* *richten, bedoelen*)
- ik begrijp het!, Eureka, ik heb het gevonden!:** [to.'lɛl] *PF* tw. *tolel* (synoniem: *tslolam*)
- ik heb het gevonden!, Eureka!:** [ro.'lun] *PF* tw. *rolun*
- ik heb het gevonden!, Eureka, ik begrijp het!:** [to.'lɛl] *PF* tw. *tolel* (synoniem: *tslolam*)
- ik snap het, begrepen:** [tslo.'lam] *PF* tw. *tslolam* (afgeleid van *tslam* *begrijpen* en «*ol*» *perfectief aspect tussenvoegsel*)
- illustreren, tekenen:** [w'ɛjŋ] *PF* wwo. *weyn*
- imiteren, reflecteren:** ['rɪʔ.ɪf s:i] *PF* wwn. *rì'ir si* (afgeleid van *rì'ir* *reflectie*)
- in antwoord op, terug:** [ni.'ʔɛjŋ] *PF* bw. *nì'eyng* (afgeleid van *'eyng* *antwoord*)
- in dat geval, dus:** [ha] *PF* bw. *ha*
- in de arm houden, omhelzen:** [m'ɛ.'y'am] *PF* wwo. *meyam*

- in de basis/essentie, fundamenteel:** [ni.'ran] *PF* bw. *nìran* (afgeleid van *ran* *natuur, essentie*)
- in de hand houden, vasthouden, vastgrijpen:** [fj.ɛpʷ] *PF* wwo. *fyep*
- in de richting van, naar:** [nɛ] *PF* adp. *ne-*
- in detail, uitgebreid:** [ni.'no] *PF* bw. *nìno*
- in dit perspectief, met betrekking tot dit:** [mi.'ft'ɛ.lɛ] *PF* bw. *miftxele*
- in een fluistering, door te fluisteren:** [ni.'tsi.syi] *PF* bw. *nìtsìsyì* (afgeleid van *tsìsyì* *fluisteren*)
- in een ijzeren greep, stevig:** [ni.'sjɛpʷ] *PF* bw. *nìsyep* (afgeleid van *syep* *val*) let.: 'als een val'
- in een rechte lijn, recht vooruit:** [ni.'jɛj.fja] *PF* bw. *nìyeyfya* (afgeleid van *yeyfya* *rechte lijn*)
- in een staat van aarzeling, aarzelend:** [lɛ.'hi.pɛj] *PF* bn. *lehìpey* (afgeleid van *hìpey* *aarzelen*)
- in het belang van, voor het nut van:** [fpi] *PF* adp. *fpi+*
- in het juiste seizoen, het juiste moment:** [nik.'mar] *PF* bw. *nìkmar* (afgeleid van *kìmar* *van dit seizoen*)
- in iets volharden, iets constant blijven doen:** [v.aɾ] *PF* wwmn. *var*
- in lagen:** [ni.'frif] *PF* bw. *nìfrif* (afgeleid van *frif* *laag*)
- in leven, levend, iets levends:** [ru.'sɛj] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van *rey* *leven* en «*us*» *actief deelwoord tussenvoegsel*)
- in nauw contact staan (b.v. met natuur):** [ti.'rɛ.a.p.æŋ.k'·o] *PF* ww. *tireapängkxo* (sam. van *tirea* *geest* en *pängkxo* *praten*)
- in paniek zijn/raken:** [l.opʷ] *PF* wwn. *lopx*
- in plaats van, liever dan:** [tupʷ] *PF* vw. *tup*
- in plaats van, maar liever:** [ki] *PF* vw. *ki*
- in ruil voor:** [ʷo.a] *PF* adp. *yoa-*
- in stukken snijden, verdelen:** [p'i.m.un.ʷ'i] *PF* wwo. *p̀ximun'i* (sam. van *hap̀xi* *deel* en *mun'i* *snijden*)
- in tegendeel:** [ni.'wæ] *PF* bw. *nìwä*
- in twee delen breken, breken:** [k'.akʷ] *PF* wwn. *kxakx*
- in z'n eentje; eenzaam, alleen:** [lɛ.'ʔaw.tu] *PF* bn. *le'awtu* (sam. van 'aw *één* en *tute* *persoon*)
- in zicht komen, verschijnen, materialiseren:** [sr.ɛɾ] *PF* wwn. *srer*
- in zoverre, zo:** [ni.'ft'an] *PF* bw. *nìftxan* (afgeleid van *fitxan* *zo, in zoverre*)
- in, op:** [mi] *PF* adp. *mì+*
- incorrectheid, fout:** [ti.'k'ɛj] *PF* zn. *tikxey* (afgeleid van *kxeyey* *fout*)
- indicatie, teken, signaal:** [sæ.'vɿ] *PF* zn. *sävll* (afgeleid van *vll* *aanwijzen*)
- individualiteit (negatieve lading), egoïsme:** [ti.'ʔaw.po] *PF* zn. *tì'awpo* (afgeleid van 'awpo *één individu*)
- indrukwekkend zijn, respect afdwingen:** [r'o.ʔ'a] *PF* wwn. *ro'a*
- ingang, deuropening:** [rawŋ] *PF* zn. *rawng*
- ingewikkeld, complex:** [ɛp.'ʔaŋ] *PF* bn. *ep'ang*
- initiele plek, begin, start-positie:** [sŋæ.ʔi.tɛŋ] *PF* zn. *sngä'itseng* (sam. van *sngä'i* *start* en *tseng* *plaats*)
- inkleuren, kleuren:** [ʔo.pin.s.un] *PF* wwo. 'opinsung (sam. van 'opin *kleur* en *sung* *toevoegen*)
- insect:** [ʰli.ʔaŋ] *PF* zn. *hì'ang* (sam. van *hì'i* *klein* en *ioang* *dier*)
- insect, jong (van een dier, vogel, vis):** [ʰli.ni] *PF* zn. *lini*
- inspiratie:** [slan.ti.'rɛ] *PF* zn. *slantire* (sam. van *slan* *ondersteunen* en *tirea* *geest*)
- inspireren:** [slan.ti.'rɛ s-i] *PF* wwn. *slantire si* (afgeleid van *slantire* *inspiratie*)
- instemmen:** [m.l.'t.ɛ] *PF* wwn. *mllte*
- instemmend:** [ko] *PF* part. *ko*
- instructie, les:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* zn. *sänume* (afgeleid van *nume* *leren*)
- instruerend, betekenisvol, iets waar een les uit kan worden geleerd:** [ʰral.ŋaʔ] *PF* bn. *ralnga'* (sam. van *ral* *betekenis* en *nga'* *bevat-ten*)
- intelligentie:** [ti.'ka.nu] *PF* zn. *tikanu* (afgeleid van *kanu* *slim*)
- intelligent (van een persoon), slim:** [ʰka.nu] *PF* bn. *kanu* ofp.
- intelligent, op een slimme manier:** [ni.'ka.nu] *PF* bw. *nìkanu* (afgeleid van *kanu* *slim*)
- intelligentie, begrip:** [ti.'tslam] *PF* zn. *tìtslam* (afgeleid van *tslam* *begrijpen*)
- interessant of intrigerend zijn:** [ʰɛl.tur ti.'t'en s-i] *PF* wwn. *eltur tìtxen si* (afgeleid van *eltu-r* *brein (datief)* en *tìtxen* *wakker-zijn*)

interpretatie, vertaling: [tɪ.ral.'pɛŋ] *PF* zn. *tìralpeng* (afgeleid van **ral** *betekenis* en **peng** *vertellen*)

interpreteren, verklaren: [ral.'p·ɛŋ] *PF* wwo. *ralpeng* (sam. van **ral** *betekenis* en **peng** *vertellen*)

introduceren, voorstellen: [mu.w·m.'t'·u] *PF* wwo. *muwintxu* (afgeleid van **wintxu** *to-*

nen)

intuïtie, gok, voorgevoel: [ʔɛn] *PF* zn. *'en*

intuïtief, speculatief: [lɛ.'ʔɛn] *PF* bn. *le'en* (afgeleid van **'en** *raden*) nvm.

is het niet?, toch?: [kɛ.'ʔjakʔ] *PF,PFrr* part. *kefyak* (sam. van **ke** *fya* *niet de manier* en **srak** *vraagmarkeerder*)

J

ja: [ʔsɛa.nɛ] *PF* part., tw. *srane*

ja (omgangstaal): [sɛan] *PF* part., tw. *sran*

ja en nee, min of meer, enigszins, ongeveer: [sɛan.'kɛ.he] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van **srane** *ja* en **kehe** *nee*)

jaar: [ʔɪ.sitʔ] *PF* zn. *zìsìt*

jacht: [sæ.'ta.ron] *PF* zn. *sätaron* (afgeleid van **taron** *jagen*)

jagen: [ʔt.a.f·on] *JC,PF* wwo. *taron*

jagen: [tɪ.tu.'sa.ron] *PF* zn. *titusaron* (afgeleid van **taron** *jagen*)

jagen: [tɪ.'ta.ron] *PF* zn. *titaron* (afgeleid van **taron** *jagen*)

jager: [ʔta.ron.ju] *JC,PF* zn. *taronyu* (sam. van **taron** *jagen* en **-yu** *agens achtervoegsel*)

jagertje: [ʔta.ron.ju.tsjipʔ] *PF* zn. *taronyutsyìp* (afgeleid van **taronyu** *jager*)

jaloëzie: [ni.'fmokʔ] *PF* bw. *nìfmokx* (afgeleid van **fmokx** *jaloëzie*)

jalouzie, nijd: [fmokʔ] *PF* zn. *fmokx*

jammer genoeg, helaas: [ni.kɛ.'ft'o] *PF* bw. *nìkftxo* (afgeleid van **keftxo** *ongelukkig*)

januari: [vo.sp'ɪ.'ʔaw] *PF* zn. *vospxì'aw* (sam. van **vospxì** *maand* en **'aw** *een*)

januari: [vo.sp'ɪ.'ʔaw] *PF* zn. *vospxì'aw* (sam. van **vospxì** *maand* en **'aw** *een*)

jeuken: [ʔfk'.a.k·ɛ] *PF* ww. *fkxake*

K

'kijk maar uit!', boze kreet: [o.'ɪsss] *LA* tw. *oìsss*

kado: [ʔst'ɛ.li] *PF* zn. *stxeli*

kalebas: [ʔɛ.'ʔin] *PF* zn. *'e'in*

kalm: [ma.'wɛj] *CM* bn. *mawey*

kalm kalm, rustig maar: [ʔtam 'tam] *M* tw. *tam tam*

jezelf heropbouwen (metaforisch): [spæ.'p·ɛŋ] *PF* wwn. *späpeng* (afgeleid van **speng** *heropbouwen*)

jjj: [ŋa] *PF* vn. *nga*

jjj, u (ceremonieel): [ŋɛ.'ŋa] *PF* vn. *ngenga* (afgeleid van **nga** *jjj*)

jong: [ʔɛ.wan] *PF* bn. *'ewan*

jong (van een dier, vogel, vis, insect): [ʔli.ni] *PF* zn. *lini*

jongen: [ʔɛ.vɛ.ŋan] *PF* zn. *'evengan* (afgeleid van **'eveng** *kind*)

jongen (spreektaal): [ʔɛ.van] *PF* zn. *'evan* (afgeleid van **'evengan** *jongen*)

juist, correct: [ɛ.'jawɪ] *PF* bn. *eyawɪ*

juist, correct: [ni.'jawɪ] *PF* bw. *nìyawɪ* (afgeleid van **eyawɪ** *correct, juist*)

juiste manier (om iets te doen), correcte pad: [ɛ.'jawɪ.fya] *PF* zn. *eyawɪfya* (afgeleid van **eyawɪ** *juist, correct* en **fya'o** *pad, wijze, manier*)

juli: [vo.sp'ɪ.'kin] *PF* zn. *vospxìkin* (sam. van **vospxì** *maand* en **kinä** *zeven*)

jullie allen, jullie: [aj.'ŋa] *PF* vn. *aynga* (afgeleid van **nga** *jjj*)

jullie, jullie allen: [aj.'ŋa] *PF* vn. *aynga* (afgeleid van **nga** *jjj*)

juni: [vo.sp'ɪ.'pukʔ] *PF* zn. *vospxìpuk* (sam. van **vospxì** *maand* en **pukak** *zes*)

kalm, ongehaast: [ni.'t'ɪ.lu.kɛ] *PF* bw. *nìtxiluke* (sam. van **txi** *haast* en **luke** *zonder*)

kalm, vredig: [nim.'wɛj] *PF* bw. *nìmwey* (afgeleid van **mawey** *kalm*)

kammen, borstelen: [sl·ajkʔ] *PF* wwo. *slayk*

kamp: [tɪ.'ʔawm] *PF* zn. *tì'awm* (afgeleid van **'awm** *kamperen*)

- kamp:** [ʔawm] *PF* zn. 'awm
- kamperen:** [ti.ʔawm 's-i] *PF* wwn. *ti'awm si* (afgeleid van 'awm *kamp*)
- kan niet in meervoud worden gebruikt), voedsel (collectief zn.:** ['sju.vɛ] *PF* zn. *syuve*
- kano:** [ja.'nɛj] *PF* zn. *yaney*
- kano peddel:** [spul.ja.'nɛj] *PF* zn. *spulyaney* (sam. van *spule voortstuwen* en *yaney kano*)
- kans, mogelijkheid:** [sk'om] *PF* zn. *skxom*
- kant:** ['pa.ʔo] *PF* zn. *pa'o*
- kapot:** [fwɛl] *PF* bn. *fwel*
- karaktertrek, onderdeel, attribuut, aspect, facet:** [sjon] *PF* zn. *syon*
- kattekwaad:** ['sti.wi] *PF* zn. *stiwī*
- kattekwaad uithalen, ondeugend zijn:** ['sti.wi s-i] *PF* wwn. *stiwī si* (afgeleid van *stiwī kattekwaad*)
- kava kom (gemaakt uit peulvruchten, gebruikt om bedwelmende drank te drinken, hand-draagbaar):** ['swo.a.sej] *PF* zn. *swoasey* (sam. van *swoa bedwelmende drank, geestrijk vocht* en *sey beker, kom (minimaal aangepaste natuurlijke bronnen)*)
- keel:** [flɛw] *PF* zn. *flew*
- keerzijde, nadeel, bezwaar:** ['fɛ.kum] *PF* zn. *fekum* (sam. van *fe' slecht* en *kum resultaat*)
- kennis:** [ti.'o.mum] *PF* zn. *tiumum* (afgeleid van *omum weten*)
- kennis vergaren via de zintuigen, lezen (b.v. het bos):** [-i.'n-an] *PF* wwo. *inan* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van tussenvoegsel)
- ketel, pan:** ['hu.tu] *PF* zn. *huru*
- keuze:** [ti.'ft'ɛj] *PF* zn. *tiftxey* (afgeleid van *ftxey kiezen*)
- kiem, knop:** ['pr.nɛ.sjul] *PF* zn. *prnesyul* (sam. van *prnen baby* en *syulang plant*)
- kiezel, kleine door natuurlijke krachten gepolijste steen:** ['tsk'ɛ.vi] *PF* zn. *tskxevi* (afgeleid van *tskxe rots, steen*)
- kiezen:** [ft'ɛj] *PF* wwo. *ftxey*
- kijk uit, pas op!:** ['na.ri s-i] *PF* wwn. *nari si* (afgeleid van *nari eye*)
- kijken:** ['t-in 'na.ri] *PF* wwn. *tìng nari* (afgeleid van *tìng geven* en *nari oog*)
- kijken naar, kijken:** [n-in] *PF* wwo. *nìn*
- kijken, kijken naar:** [n-in] *PF* wwo. *nìn*
- kil, koel, fris:** [wuf] *PF* bn. *wur*
- kin:** ['tsuk.sim] *PF* zn. *tsuksim*
- kind:** ['ʔɛ.vɛŋ] *PF* zn. 'eveng
- kind, baby:** ['pr.nɛn] *PF* zn. *prnen*
- kindje:** ['ʔɛ.vi] *PF* zn. 'evi (aanhankelijke vorm van 'eveng *kind*)
- klaar:** [a.'lak.si] *PF* bn. *alaksi*
- klaar, gedaan:** [ha.'sɛj] *PF* bn. *hasey*
- klacht:** [sæ.lɛjm.'fɛʔ] *PF* zn. *säleymfɛ'* (afgeleid van *leymfɛ' klagen*)
- klagen:** [l-ɛjm.'fɛʔ] *PF* wwn. *leymfɛ'* (sam. van *leym roepen, (uit)schreeuwen* en *fe' slecht*)
- klagend:** [ti.lɛjm.'fɛʔ] *PF* zn. *tileymfɛ'* (afgeleid van *leymfɛ' klagen*)
- klankenspel:** ['pam.u.van] *PF* zn. *pamuvan* (sam. van *pam geluid* en *uvan spel*)
- klasgenoot:** [nu.mul.'t'a.tu] *PF* zn. *numultxatu* (afgeleid van *numultxa les (voor instructie)*)
- klaslokaal, deel v.e. school:** [num.tɛŋ.vi] *PF* zn. *numtsengvi* (afgeleid van *numtseng school*)
- klauw, nagel:** [tsin] *PF* zn. *tsin*
- klein (hoeveelheid):** [him] *PF* bn. *hìim*
- klein (in grootte):** ['hi.ʔi] *PF* bn. *hì'i*
- klein deel, minderheid, minste:** [him.'p'i] *PF* zn. *hìmpxì*
- klein hapje:** ['tsjɛj.tsjipʔ] *PF* zn. *tsyeytsyip* (afgeleid van *tsyey snack, lichte maaltijd*)
- kleine aandoening:** [sæ.'sp'in.tsjipʔ] *PF* zn. *säspxintsyip* (afgeleid van *säspxin ziekte*)
- kleine conversatie, praatje:** [ti.pæŋ.'k'o.tsjipʔ] *PF* zn. *tìpängkxotsyip* (afgeleid van *tìpängkxo conversatie*)
- kleine door natuurlijke krachten gepolijste steen, kiezel:** ['tsk'ɛ.vi] *PF* zn. *tskxevi* (afgeleid van *tskxe rots, steen*)
- kleine geliefde, schatje:** ['yawn.tu.tsjip] *PF* zn. *yawntutsyip* (afgeleid van *yawntu geliefde*)
- kleine hoeveelheid (abstract), een beetje:** [ni.'ʔitʔ] *PF* bw. *nì'it* (afgeleid van 'it *een beetje, kleine hoeveelheid*)
- kleine hoeveelheid, beetje:** [ʔitʔ] *PF* zn. 'it
- kleine ik:** ['wɛ.tsjipʔ] *PF* vn. *oetsyip* (afgeleid van *oe ik*)
- kleine jij:** ['ŋa.tsjipʔ] *PF* vn. *ngatsyip* (afgeleid van *nga jij*)
- kleine verwonding, snee, schram:** [sk'ir.tsjipʔ] *PF* zn. *skxirtsyip* (afgeleid van *skxir wond*)
- kleur:** ['ʔo.pin] *PF* zn. 'opin

- kleuren, inkleuren:** [ʔo.pin.s·uŋ] *PF* wwo. 'opinsung (sam. van 'opin kleur en sung to-
evoegen)
- kleurrijk, bont:** [p'aj.o.pin] *PF* bn. *pxayopin*
(sam. van *pxay veel* en 'opin kleur)
- klim-evenement, een klim:** [sæ.'tsjil] *PF* zn. *sätsyil* (afgeleid van *tsyil klimmen*)
- klimmen, beklimmen (gehele lichaam optil-
len):** [tsj·il] *PF* wwo. *tsyil*
- kluit, set, groep, stapel:** [sna.ʔo] *PF* zn. *sna'o*
nvm.
- klus, taak, stap (in een instructie):** [tɪm.vi] *PF*
zn. *tɪnvi*
- knap, goed uitziend:** [saj.rɪpʔ] *PF* bn. *sayrɪp*
ofp. (mannelijk)
- knie:** [ki.'nam.til] *PF* zn. *kinamtil* (sam. van *ki-
nam been* en *til verbinding*)
- knoop:** [fta] *PF* zn. *fta*
- knop, kiem:** [pr̥.nɛ.sjul] *PF* zn. *pr̥nesyul* (sam.
van *pr̥nen baby* en *syulang plant*)
- knopen, een knoop maken:** [fta s·i] *PF* wwn.
fta si (afgeleid van *fta knoop*)
- knuppel (wapen):** [t'ɛwkʔ] *PF* zn. *txewk*
- koel, kil, fris:** [wɪr] *PF* bn. *wur*
- koers wijzigen, divergeren, afwijken:** [j·akʔ
s·i] *PF* wwn. *yak si* (afgeleid van *yak vork,
punt van afwijking*)
- koers, richting:** [sa.'lɛw.fja] *PF* zn. *salewfya* (af-
geleid van *salew doorgaan* en *fya'o pad*)
- kok:** [ʔɛm.ju] *PF* zn. 'emyu (afgeleid van 'em
koken)
- koken:** [ʔ·ɛm] *PF* wwo. 'em
- kom (minimaal aangepaste natuurlijke
bronnen), beker:** [sɛj] *PF* zn. *sey*
- komen:** [z·a.ʔ·u] *PF* wwn. *za'u*
- komt zelden voor), stroomversnelling (tel-
baar:** [tsɛl.tsul] *PF* zn. *tseltsul*
- kont, achterste:** [t'ɪm] *PF* zn. *tɪm*
- kookkunst:** [tɪ.'ʔɛm] *PF* zn. *tɪ'em* (afgeleid van
'em *koken*)
- koord:** [tɛ.'lɛm] *PF* zn. *telem*
- kort (fysieke lengte):** [pɪpʔ] *PF* bn. *pup*
- kort (tijd), vlot:** [nɪ.'jɔl] *PF* bw. *nɪyɔl* (afgeleid
van *yol kort (tijd)*)
- kort slaapje, tukje:** [haw.tsjɪpʔ] *PF* zn. *hawt-
syɪp* (afgeleid van *hahaw slaap*)
- korte rust of ontspanning, pauze:**
[tɪ.sjɔr.tsjɪpʔ] *PF* zn. *tɪsyɔrtsyɪp* (afgeleid
van *syor ontspannen*)
- korte tijd, seconde:** [hɪ.kɪ] *PF* zn. *hɪkrr* (sam.
van *hɪ'i klein* en *krr tijd*)
- kou, koude:** [tɪ.'wɛw] *PF* zn. *tɪwew* (afgeleid
van *wew koud*)
- koud:** [wɛw] *PF* bn. *wew*
- koude, kou:** [tɪ.'wɛw] *PF* zn. *tɪwew* (afgeleid
van *wew koud*)
- kraag / choker:** [ʔa.'liʔ.æ] *PF* zn. 'ali'ä
- kraal (decoratief):** [sɾokʔ] *PF* zn. *srok*
- kracht:** [tswal] *PF* zn. *tswal*
- kracht, sterkte:** [tɪ.'t'ur] *PF* zn. *tɪtxur* (afgeleid
van *txur sterk*)
- krachtig:** [t'an.tur] *PF* bn. *txantur* (sam. van
txan veel en *txur sterk*) avm.
- krachtig:** [lɛ.'tswal] *PF* bn. *letsval* (afgeleid
van *tswal kracht*) avm.
- krachtig:** [tswal.ŋaʔ] *PF* bn. *tswalnga'* (afge-
leid van *tswal kracht*) nvm.
- krankzinnigheid:** [kɛ.'jɛ.ʔuŋ] *PF* zn. *keye'ung*
- krijgen, verschaffen:** [k·a.n·om] *PF* wwo. *ka-
nom*
- krijger:** [tsam.si.ju] *PF* zn. *tsamsiyu* (afgeleid
van *tsam si oorlog voeren* en *-yu agens ach-
tervoegsel*)
- kruisboog:** [tska.lɛpʔ] *PF* zn. *tskalep*
- kruisen, oversteken:** [ɛm.'k·æ] *PF* wwo. *emkä*
(afgeleid van *emza'u halen, overwinnen* en
kä gaan)
- kruk, stoel, bank; een voorwerp waarop ge-
zeten kan worden:** [sɛjn] *PF* zn. *seyɪn* (afge-
leid van *sä'o gereedschap* en *heyn zitten*)
- kuil(tje):** [tsɔŋ.tsjɪp] *PF* zn. *tsongtsyɪp* (afge-
leid van *tsong vallei*)
- kunde, kunnen:** [tsu.ʔo] *PF* zn. *tsu'o*
- kunnen:** [ts·un] *PF* wwmn. *tsun*
- kunnen, kunde:** [tsu.ʔo] *PF* zn. *tsu'o*
- kunst:** [tsɛ.o] *PF* zn. *tseo*
- kunst of vaardigheid, expert, meester van
een vak:** [tsul.'fæ.tu] *PF* zn. *tsulfätu* (afge-
leid van *tsulfä meesterschap*)
- kunstenaar (algemene term), artiest:**
[tsɛ.o.tu] *PF* zn. *tseotu* (afgeleid van *tseo
kunst*)
- kunstenaar (visueel):** [rɛl.tɛ.o.tu] *PF* zn. *relt-
seotu* (afgeleid van *reltseo visuele kunst*)
- kunstje, truuk, vingervlugheid:** [ɪŋ.jɛn.tsjɪpʔ]
PF zn. *ingyentsyɪp* (afgeleid van *ingyen ge-
voel van mysterie*)

kus: [sæ.'pɔm] *PF* zn. *säpom* (afgeleid van **pom kussen**)
kussen, zoenen: [p·ɔm] *PF* wwo. *pom*
kustlijn, water grens: [paj.'t'ɛw] *PF* zn. *paytxew* (sam. van **pay water** en **txew limiet**)

L

(land)kaart: [at'.k'ɛ.rɛl] *PF* zn. *atxkxerel* (sam. van **atxkxe land** en **rel afbeelding**)
laag: [tim] *PF* bn. *tīm*
laag: [frir] *PF* zn. *frir*
laag niveau: [tɪm.jɪ] *PF* zn. *tīmɣi* (sam. van **tīm laag** en **yì niveau**)
laat: [hawŋ.kɾ] *PF* bw. *hawŋkrr* (sam. van **hawŋ overloedig** en **krr tijd**)
laat: [ɛ.hawŋ.kɾ] *PF* bn. *lehawŋkrr* (afgeleid van **hawŋkrr laat**)
laatst: [sjɛn] *PF* bn. *syen*
laatste, uiteindelijke: [tor] *PF* bn. *tor* (afgeleid van **toruk laatste schaduw**)
lachen: [lɾ.tok' s-i] *PF* wwn. *lrrtok si* (afgeleid van **lrrtok glimlach**)
lachen: [h·aŋ.h·am] *PF* wwn. *hangham*
laf: [fna.'wɛʔ] *PF* bn. *fnawe'*
lafaard: [fna.'wɛʔ.tu] *PF* zn. *fnawe'tu* (afgeleid van **fnawe' laf**)
lamp, gloed; lichtbron: [sæ.'nɾ] *PF* zn. *sänrr* (afgeleid van **nrr gloeien**)
lanceren, opstijgen: [ja.'w·o] *PF* wwn. *yawo* (sam. van **ya lucht** en **wo reiken naar**)
land: [at'.k'ɛ] *PF* zn. *atxkxe*
land, domein van een stam of clan: [t'an.lo.k'ɛ] *PF* zn. *txanlokxe* (sam. van **txan; olo' veel; stam, clan** en **atxkxe land**)
landen, de grond bereiken: [kɪ.'p·æ] *PF* wwn. *kllpä* (sam. van **kllte grond** en **pähem arriveren**)
landen, neerkomen (het proces van): [kɪ.'w·o] *PF* wwn. *kllwo* (sam. van **kllte grond** en **wo reiken naar**)
lang (fysieke lengte): [ŋim] *PF* bn. *ngim*
lang (tijd): [jɔl] *PF* bn. *yol*
lang, groot: [ɛsaw] *PF* bn. *tsawl* avm.
langer (tijd): [nul.'kɾ] *PF* bw. *nulkrr* (afgeleid van **krr tijd**)
langs, naast: [ro.fɑ] *PF* adp. *rofa-*
langzaam: [ki.'ʔɔŋ] *PF* bn. *ki'ong*

kwaad zijn, ergeren (onovergankelijk): [st·i] *PF* wwn. *sti*

langzaamaan: [nik.'ʔɔŋ] *PF* bw. *nik'ong* (afgeleid van **ki'ong langzaam**)
lastig vallen, vervelen: [sr·æ't'] *PF* wwo. *srätx*
late middag), avond (voor schemering: [kajm] *PF* zn. *kaym*
laten tollen, (iets) draaien: [k·im] *PF* wwo. *kīm* **Pol rumit kolim** *Hij draaide de bal*
laten vallen: [t·uŋ.'z·up'] *PF* wwo. *tungzup* (sam. van **tung toestaan** en **zup vallen**)
laten zien: [w·m.'t'·u] *PF* wwo. *wintxu*
laten zingen (dichterlijk), muziek maken: [rɛj.'kol] *PF* wwo. *reykol* (afgeleid van **rol zingen** en «**eyk**» *causatief tussenvoegsel*)
later, na, achteraf: [maw.kɾ] *PF* bw. *mawkrr* (sam. van **maw na** en **krr tijd**)
lava, magma: [t'ɛ.k'um.paj] *PF* zn. *txekxumpay* (afgeleid van **txep vuur** en **kxumpay visceuze vloeistof**)
lawaai, een excessief, onnodig, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid: [hawm.pam] *PF* zn. *hawmpam* (afgeleid van **hawŋ overloedig** en **pam geluid**)
lawaai, onaangenaam of schel geluid: [væ.pam] *PF* zn. *väpam* (afgeleid van **vä onplezierig voor de zintuigen** en **pam geluid**)
lawaaijerig: [ɛ.'hawm.pam] *PF* bn. *lehawmpam* (afgeleid van **hawmpam lawaai, excessief geluid**)
lawaaijerig: [ni.'hawm.pam] *PF* bw. *nihawmpam* (afgeleid van **hawmpam lawaai, excessief geluid**)
leder, leer: [flawk'] *PF* zn. *flawkx*
leeftijd: [kɛ.wan] *PF* zn. *kewan* (afgeleid van **koak oud** en **'ewan jong**)
leeg, ook als metafoor: geen waarde hebbend: [mɛk'] *PF* bn. *mek*
leer, leder: [flawk'] *PF* zn. *flawkx*
leerling, student: [nu.mɛ.ju] *PF* zn. *numeyu* (afgeleid van **nume leren**)
leiden: [·ɛjk'] *JC,PF* wwo. *eyk(F)*

- leiden (met het geleide in datief):** [fja.w.m.'t'·u] *PF* wwn. *fyawìntxu* (sam. van *fya'o pad* en *wìntxu laten zien*)
- leider:** ['ɛjk.tan] *JC* zn. *eyktan* (afgeleid van *eyk leiden*)
- leider (tijdelijk, b.v. van een kleine groep als een jacht-groep):** ['ɛjk.ju] *PF* zn. *eykyu* (afgeleid van *eyk leiden*)
- leiderschap:** [ti.'ɛjk.tan] *JC,PF* zn. *tìeyktan* (afgeleid van *eyktan leider*)
- lekker (eten), vers:** [p'a.sul] *PF* bn. *pxasul*
- lekker, goed smakend:** [ft'i.'lor] *PF* bn. *ftxìlor* (sam. van *ftxì tong* en *lor mooi*)
- lelijk, afzichtelijk:** [naɛ.'væʔ] *PF* bn. *narvã'* (afgeleid van *nari oog* en *vã' onaangenaam voor de zintuigen*)
- lendendoek:** [tɛwŋ] *PF* zn. *tɛwŋ*
- lenen (van iemand):** [za.'sɛ.m] *PF* wwo. *zasrìn* (afgeleid van *srìn tijdelijk overhandigen van de een naar een ander*)
- lengte:** [ŋim.'pupʔ] *PF* zn. *ngimpup* (afgeleid van *ngim lang* en *pup kort*)
- lente:** [zɪ.sɪ.kɪ.'mi.paw] *PF* zn. *zìskrrmipaw* (sam. van *zìsikrr seizoen* en *mipa tipaw ni-euwe groei*)
- leraar:** ['kaɛ.ju] *PF* zn. *karyu* (afgeleid van *kar teach*)
- leraar in opleiding:** [kaɛ.ju.'na.j] *PF* zn. *karyu-nay* (afgeleid van *karyu leraar*)
- leren:** ['n·u.m·ɛ] *PF* wwn. *nume*
- leren, doceren:** [k·aɛ] *PF* wwo. *kar*
- les:** [sæ.'num.vi] *PF* zn. *sänumvi* (afgeleid van *sänume onderwijs*)
- les (voor instructie):** [nu.mul.'t'a] *PF* zn. *numultxa* (sam. van *nume leren* en *ultxa bijeenkomst*)
- les, instructie:** [sæ.'nu.mɛ] *PF* zn. *sänume* (afgeleid van *nume leren*)
- lethargie, luiheid:** [ti.'ŋoŋ] *PF* zn. *tìngong* (afgeleid van *ngong lui*)
- lethargisch, lui:** [ni.'ŋoŋ] *PF* bw. *nìngong* (afgeleid van *ngong lui*)
- lethargisch, lui, zonder genoeg energie:** [ŋoŋ] *PF* bn. *ngong*
- lett. "houten schrijfstok", potlood:** [pam.'rel.vul le.'ɛm] *PF* zn. *pamrelvul lerin* (sam. van *pamrelvul pen, potlood* en *lerin houten, van hout*)
- lett. schrijfstok"(korte vorm van pamrelvul), pen, potlood:** ['rel.vul] *PF* zn. *relvul*
- lett. schrijfstok", pen, potlood:** [pam.'rel.vul] zn. *pamrelvul* (sam. van *pamrel geschrift* en *vul tak (van een boom)*)
- letten op, verantwoordelijk zijn voor:** [v·ɛwŋ] *PF* wwo. *vɛwŋ*
- letter (fonetisch symbool):** [pam.'rel.vi] *PF* zn. *pamrelvi* (afgeleid van *pamrel schrijven*)
- lettergreep:** ['liʔ.koŋ] *PF* zn. *li'kong* (sam. van *li'u woord* en *'ekong ritme*)
- leuk verhaal, grapje:** ['haŋ.vur] *PF* zn. *hangvur* (sam. van *hangham lachen* en *vur verhaal*)
- leuk, humoristisch, amusant:** ['ʔi.pu] *PF* bn. *'ipu*
- leuk, schattig:** ['ho.na] *PF* bn. *hona*
- leukheid, schattigheid:** [ti.'ho.na] *PF* zn. *tìhona* (afgeleid van *hona schattig*)
- leunen:** ['t·u.v·oŋ] *PF* ww. *tuvon*
- leven:** [ɛ·ɛj] *PF* wwn. *rey*
- leven:** [ti.'reɛj] *PF* zn. *tìrey* (afgeleid van *rey leven*)
- levend, in leven, iets levends:** [ɛu.'sej] *PF* bn., zn. *rusey* (sam. van *rey leven* en «*us*» *actief deelwoord tussenvoegsel*)
- levendig, helder:** ['t'a.na.tan] *PF* bn. *txanatan* (sam. van *txan veel* en *atan licht*)
- lezen:** ['ti.nan] *PF* zn. *tinan* (afgeleid van *inan lezen*)
- lezen (b.v. het bos), kennis vergaren via de zintuigen:** [·i.'n·an] *PF* wwo. *inan* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van tussenvoegsel)
- lichaam:** [tokʔ] *PF* zn. *tokx*
- lichamelijk of atletisch spel, sport:** [u.'van lɛ.'tokʔ] *PF* zn. *uvan letokx* (sam. van *uvan spel* en *letokx fysiek*)
- lichamelijk, fysiek:** [lɛ.'tokʔ] *PF* bn. *letokx* (afgeleid van *tokx lichaam*)
- licht:** [a.'tan] *JC* zn. *atan*
- licht (fysiek gewicht, lichtgewicht):** [sjo] *PF* bn. *syo*
- lichte kleur:** ['nɛjm.pin] *PF* zn. *neympin* (afgeleid van *neyn licht, wit-tinten*)
- lichte kleuren, wit-tinten:** [nɛjn] *PF* bn. *neyn*
- lichte maaltijd, snack:** [tsjɛj] *PF* zn. *tsyey*
- lichtgevend zijn, gloeien:** [n·ɛ] *PF* wwn. *nrr*
- lichtgevende sproet, ster:** [tan.'hi] *PF* zn. *tanhi*

lichtgewicht), licht (fysiek gewicht): [sjo] *PF* bn. *syo*
lichtstraal: [a.'tan.vi] *PF* zn. *atanvi* (afgeleid van *atan licht*)
lid: [ha.'p'i.tu] *PF* zn. *hapxìtu* (afgeleid van *hapxi onderdeel*)
lid van een bijeenkomst: [ul.'t'a.tu] *PF* zn. *ul-txatu* (afgeleid van *ultxa bijeenkomst*)
lied (oud, ceremonieel): [wa:j] *PF* zn. *way*
lied (vocaal): [ti.'rol] *PF* zn. *tirol* (afgeleid van *rol zingen*)
lief klein vuurtje: [t'ɛp.tʃjɪpʷ] *PF* zn. *txeptsyɪp* (afgeleid van *txep vuur*)
lief, schattig: [ni.'ho.na] *PF* bw. *nihona* (afgeleid van *hona schattig*)
liefde: [ti.'jawɪ] *PF* zn. *tìyawɪ* (afgeleid van *yawne geliefd*)
liefkozende term voor kinderen (lett.: klein wonder): [pa.'rul.tʃjɪpʷ] *PF* zn. *parultsyɪp* (afgeleid van *parul wonder*)
liever dan, in plaats van: [tupʷ] *PF* vw. *tup*
lijken: [l'am] *PF* wwn. *lam*
lijn, teugels: [sæ.'zæ.rɪpʷ] *RL,PF* zn. *säzärìp* (afgeleid van *za'ärìp trekken*)
limiet, hoek, rand, grens, einde: [t'ɛw] *PF* zn. *txew*
linkerkant: [ftæ.r.pa] *PF* zn. *ftärpa* (sam. van *ftär links* en *pa'o kant*)
links (niet rechts): [ftæ.r] *PF* bn. *ftär*
lip: ['sɛj.rɪ] *JC* zn. *seyri*
logisch, uiteraard, vanzelfsprekend: [ni.'lun] *PF* bw. *nìlun*
long: [tʃso.pɪ] *PF* zn. *tsopì*
lopen: [t-i.'f'an] *PF* wwn. *firan*

los: [um] *PF* bn. *um*
los?, hoe strak: [pɛ.'k'in.um] *PF* vvn. *pekxinum* (afgeleid van 'ekxinum *strakheid, losheid*)
los?, hoe vast: [ʔɛ.'k'i.num.pɛ] *PF* vvn. 'ekxinumpe (afgeleid van 'ekxinum *strakheid, losheid*)
losheid, strakheid: [ʔɛ.'k'i.num] *PF* zn. 'ekxinum (sam. van 'ekxin *strak* en *um los*)
losjes, zwak: [ni.'mɛjpʷ] *PF* bw. *nìmɛyp* (afgeleid van *mɛyp zwak*)
loslaten: [l-o.'n-u] *PF* wwo. *lonu*
lot (noodlot): [sja:j] *PF* zn. *syaj*
lucht: [ja] *PF* zn. *ya*
lucht, hemel: [taw] *PF* zn. *taw*
lui, lethargisch: [ni.'ŋoŋ] *PF* bw. *nìngong* (afgeleid van *ngong lui*)
lui, lethargisch, zonder genoeg energie: [ŋoŋ] *PF* bn. *ngong*
luid: [wokʷ] *PF* bn. *wok*
luid, onplezierig voor de zintuigen: [væʔ] *PF* bn. *vü'*
luidruchtig: [ni.'wokʷ] *PF* bw. *nìwok* (afgeleid van *wok luid*)
luiheid, lethargie: [ti.'ŋoŋ] *PF* zn. *tìngong* (afgeleid van *ngong lui*)
luisteren: [ɛl.tu s-i] *PF* wwn. *eltu si* (afgeleid van *eltu hersen*)
luisteren: [t-iŋ 'mik.jun] *PF* wwn. *tìng mikyun* (afgeleid van *tìng geven* en *mikyun oor*)
luisteren naar (doelbewust): [j-u.n-ɛ] *PF* wwo. *yune*
luisteren naar, gehoorzamen: [l-ɛkʷ] *PF* wwo. *lek*

M

maag: [ŋæŋ] *PF* zn. *ngäng*
maaltijd: [w'u.tso] *PF* zn. *wutso*
maan: [o.'a.rɛ] *PF* zn. *oare*
maand: [vo.'sp'i] *PF* zn. *vospxì* (afgeleid van *vospixì twaalfde deel* en *zìsitä van een jaar*)
maandag: [tr.'mu.vɛ] *PF* zn. *trrmuve* (sam. van *trr dag* en *muve tweede*)
maar: [slæ] *PF* vw. *slä*
maar komt zelden voor), een brede bank krachtige watervallen, bekend om de oordovende en dodelijke kracht (telbaar): [k'or] *PF* zn. *kxor*

maar liever, in plaats van: [ki] *PF* vw. *ki*
maar ook: [slæ.kopʷ] *PF* bw. *släkop* (sam. van *slä maar* en *kop ook*)
maart: [vo.'sp'ɛj] *PF* zn. *vospxey* (sam. van *vospxì maand* en *pxey drie*)
machtig: [fkɛw] *PF* bn. *fkew*
machtig: [ti.'t'ur. ŋaʔ] *PF* bn. *tìtxurnga'* (afgeleid van *tìtxur kracht, sterkte*) nvm.
magenta, violet, paars: [ʔom.pin] *PF* zn. 'om-pin (afgeleid van 'om *paars*)
magenta, violet, paars: [ʔom] *PF* bn. 'om

- magma, lava:** [t'ɛ.k'um.paɨ] *PF* zn. *txekxum-pay* (afgeleid van *txep* vuur en *kxumpay* visceuze vloeistof)
- maken, creëren:** [ŋ.op^ɿ] *PF* wwo. *ngop*
- maken, produceren:** [slɛj.k'u] *PF* wwo. *sleyku* (afgeleid van *slu* worden en «*eyk*» causatief tussenvoegsel)
- maken** , (post-positioneel ongebonden hulpwerkwoord) *doen:* [s.i] *PF* si afleidend toevoegsel
- maker:** [ŋop.ju] *PF* zn. *ngopyu* (afgeleid van *ngop* maken, creëren)
- makkelijk, simpel:** [ftu.ɛ] *PF* bn. *ftue*
- mama:** [saʔ.nu] *PF* zn. *sa'nu* (aanhankelijke vorm van *sa'nok* moeder)
- man:** [fne.lan] *PF* zn. *fnelan* (afgeleid van *fnel* soort, type)
- man (persoon):** [tu.'tan] *PF* zn. *tutan* (afgeleid van *tute* persoon)
- man, echtgenoot:** [mun.'t'a.tan] *PF* zn. *muntx-atan* (afgeleid van *muntxatu* *ega*)
- mand of opgehangen rek:** [kur.fjan] *PF* zn. *kurfyan* (sam. van *kur* hangen en *fyan* constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden)
- manier van denken, gedachtenpatroon:** [fɸil.fja] *PF* zn. *fɸilfya* (sam. van *fɸil* denken en *fya'o* manier)
- manier van leven, cultuur:** [fɛj.fja] *PF* zn. *reyfya* (sam. van *rey* leven en *fya'o* wijze, manier)
- manier, pad, wijze:** [fja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*
- mannelijk:** [lɛ.'fne.lan] *PF* bn. *lefnelan* (afgeleid van *fnelan* man)
- markeerder voor ja/nee vragen, vvn.:** [sɾak(ɛ)] *PF* part. *sɾak(e)*
- materialiseren, verschijnen, in zicht komen:** [sɾ.ɛɾ] *PF* wwn. *sɾer*
- matig, zo-zo:** [kɛ.'sɾan] *PF* bn. *kesran* (sam. van *ke* niet en *sran* ja) (De herkomst van dit woord is niet duidelijk. Misschien was het oorspronkelijk *kesrankekehe*, letterlijk 'niet ja, niet nee', met betrekking tot of iets goed was gedaan of niet, en gedurende de tijd werd het afgekort tot enkel *kesran*, en toegepast op alles wat matig was in kwaliteit.)
- maximaal:** [t'an.'t'ɛw.vaɨ] *PF* bw. *txantxewvay* (afgeleid van *txantxew* maximum)
- maximum:** [t'an.'t'ɛw] *PF* zn. *txantxew* (sam. van *txan* veel en *txew* limiet, grens, einde)
- medicijn:** [ʔum.tsa] *PF* zn. 'umtsa
- meedoen met een ceremonie, een ritueel doen:** [sæ.'ʔɛ.o.i.o s.i] *PF* wwn. *sä'eoio* si (afgeleid van *sä'eoio* ceremonie)
- meel:** [tsjo] *PF* zn. *tsyo*
- meer:** [ni.'ʔul] *PF* bw. *nì'ul*
- meer:** [ʔo.ra] *PF* zn. 'ora
- meer en meer:** [ni.'ʔul.ʔul] *PF* bw. *nì'ul'ul* (afgeleid van 'ul vermeerderen)
- meerderheid, grootste deel:** [t'am.'p'i] *PF* zn. *txampxì* (afgeleid van *txan* veel)
- meester van een vak, expert, kunst of vaardigheid:** [tsul.'fæ.tu] *PF* zn. *tsulfätu* (afgeleid van *tsulfä* meesterschap)
- meesterschap:** [tsul.'fæ] *PF* zn. *tsulfä*
- mei:** [vo.sp'i.'mɾ] *PF* zn. *vospximrr* (sam. van *vospxi* maand en *mrr* vijf)
- meisje:** [ʔɛ.vɛ.ɨɛ] *PF* zn. 'evenge (afgeleid van 'eveng kind)
- meisje (spreektaal):** [ʔɛ.vɛ] *PF* zn. 'eve (afgeleid van 'evenge *meisje*)
- melk:** [o.kup^ɿ] *PF* zn. *okup*
- melodie:** [lawɾ] *PF* zn. *lawr*
- men (ongespecificeerd onderwerp), een:** [fko] *PF* vn. *fko*
- mentaal of emotioneel lijden, miserabel volen:** [ŋ.æ.'ʔ.æɨ] *PF* wwn. *ngä'än*
- mes:** [tstal] *PF* zn. *tstal*
- met:** [hu] *PF* adp. *hu-*
- met (im)perfectief aanvoegende wijs), wens (t.o.v. feit:** [ni.'ra.ŋal] *PF* bw. *nìrangal* (afgeleid van *rangal* wens)
- met andere woorden, dat is:** [a.lu] *PF* vw. *alu* (afgeleid van *a* bepaling attributieve markeerder en *lu* zijn) (Gebruikt voor bijstellingen)
- met behulp van, door middel van:** [fa] *PF* adp. *fa-*
- met betrekking tot dit, in dit perspectief:** [mi.'ft'ɛ.lɛ] *PF* bw. *miftxele*
- met de capaciteit van/in de rol van iets anders, iets als:** [sko] *PF* adp. *sko+*
- met genoeg, vrijwillig, gewillig:** [ni.'nɛw] *PF* bw. *nìnew* (afgeleid van *new* willen)
- met heel het hart, gepassioneerd:** [ni.'ft'a.vaŋ] *PF* bw. *niftxavang* (afgeleid van *ftxavang* gepassioneerd)

- met opzet:** [nit.'kan] *PF* bw. *nìtkan* (afgeleid van *tikan* *doel*)
- met plezier, aangenaam:** [ni.'pɿ.tɛʔ] *PF* bw. *nìprɿtɛ'* (afgeleid van *prɿtɛ'* *plezierig*)
- met rouw, rouwend:** [na.'fpawŋ] *PF* bw. *naf-pawŋ* (afgeleid van *afpawŋ* *rouw*)
- met slechte intenties:** ['kawŋ.lan] *PF* bn. *kawŋlan* (sam. van *kawŋ* *slecht* en *txe'* *lan* *hart*)
- met trots, trots:** [ni.'nɿ.a] *PF* bw. *nìnrra* (afgeleid van *nrra* *trots*)
- metaal:** [fŋapʔ] *PF* zn. *fŋgap*
- metalg, van metaal:** [lɛ.'fŋapʔ] *PF* bn. *lefŋgap* (afgeleid van *fŋgap* *metaal*)
- meteen na:** [p'i.'maw] *PF* adp. *pximaw-* (sam. van *maw* *na* (*tijd*) en *pxi* *scherp*)
- meteen terzake, direct:** [ni.'jɛj] *PF* bw. *nìyey* (afgeleid van *yey* *recht*)
- middag:** [haʔ.'ŋɿr] *PF* zn. *ha'ngir*
- middag (12 uur 's middags):** ['k'am.tɿ] *PF* zn. *kxamtrr* (sam. van *kxam* *midden* en *trr* *dag*)
- middelpunt, plaats in het midden:** ['k'am.tseŋ] *PF* zn. *kxamtseng* (sam. van *kxam* *midden* en *tseng* *plaats*)
- midden:** [k'am] *PF* zn. *kxam*
- middernacht:** ['k'am.t'on] *PF* zn. *kxamtxon* (sam. van *kxam* *midden* en *txon* *nacht*)
- mijn excuses (uiting van schuld en spijt), sorry:** [ŋaj.'t'o.a] *PF* tw. *ngaytxoa* (sam. van *ng-eyä* *je* en *txoa* *vergeving*)
- mikkend op de overkant van, tegenover:** [fɛw] *PF* adp. *few-*
- mild, aangenaam:** ['tsja.fɛ] *PF* bn. *tsyafe*
- mild, vriendelijk, teder (mensen of dingen):** [flɿ] *PF* bn. *flrr*
- militaire clan, squadron, oorlogsgroep:** [wɛm.po.ŋu] *PF* zn. *wempongu* (sam. van *wem* *vecht* en *pongu* *groep*)
- min of meer, enigszins, ja en nee, ongeveer:** [sran.'kɛ.he] *PF* part., tw. *srankehe* (sam. van *srane* *ja* en *kehe* *nee*)
- minder:** [ni.'næn] *PF* bw. *nìnän* (afgeleid van *nän* *verminderen*)
- minder en minder:** [ni.'næn.næn] *PF* bw. *nìnänän* (afgeleid van *nän* *verminderen*)
- minderheid, minste, klein deel:** [hɪm.'p'i] *PF* zn. *hìmpxì*
- minimaal:** [hɪm.'t'ɛw.vaj] *PF* bw. *hìmtxewvay* (afgeleid van *hìmtxew* *minimum*)
- minimum:** [hɪm.'t'ɛw] *PF* zn. *hìmtxew* (sam. van *hìm* *klein* en *txew* *limiet*)
- minste, minderheid, klein deel:** [hɪm.'p'i] *PF* zn. *hìmpxì*
- miserabel voelen, mentaal of emotioneel lijden:** [ŋ.æ.'ʔ.æn] *PF* wwn. *ngä'an*
- misschien:** [k'awm] *PF* bw. *kxawm*
- missend, vermist (als een niet-aanwezig iemand waarnaar verlangd wordt):** [lom] *PF* bn. *lom*
- mist, stoom:** [ja.paj] *PF* zn. *yapay* (sam. van *ya* *air* en *pay* *water*)
- mistig, nevelig:** [lɛ.'ja.paj] *PF* bn. *leyapay* (afgeleid van *yapay* *mist*)
- misvorming, blaam, vlek:** [fɛʔ.'ran.vi] *PF* zn. *fe'ranvi* (afgeleid van *fe'ran* *beschadigde natuur*)
- modder:** [ŋo.a] *PF* zn. *ngoa*
- moe:** [ŋɛjn] *PF* bn. *ngeyn*
- moe/overweldigd zijn door een activiteit, bezig zijn (negatief):** ['v.ɿ.'m] *PF* wwsn. *vrɿn* (afgeleid van 'in *bezig zijn*)
- moed, dapperheid:** [ti.'tstɛw] *PF* zn. *tìtstew*
- moeder:** ['saʔ.nokʔ] *PF* zn. *sa'nok* (van *sa'atenuk* *C*)
- moedertje (gebruikt voor jonge meisjes):** ['saʔ.nu.tsjipʔ] *PF* zn. *sa'nutsyip* (afgeleid van *sa'nu* *mammie*)
- moederweefgetouw, gigantisch weefgetouw:** [sa.'ʔɛw.raŋ] *PF* zn. *sa'ewrang* (afgeleid van *sa'nok* *moeder* en 'ewrang *weefgetouw*)
- moedig, dapper:** [ti.'tstɛw.ŋaʔ] *PF* bn. *tìtstewŋa'* (afgeleid van *tìtstew* *moed*, *dapperheid*) nvm. (b.v. een dappere daad)
- moeilijk, zwaar:** [ŋæ.zikʔ] *PF* bn. *ngäzik*
- moeilijkheid, probleem:** [ti.ŋæ.zikʔ] *PF* zn. *tìngäzik* (afgeleid van *ngäzik* *moeilijk*)
- moeten:** [z.ɛ.n.ɛ] *PF* wwmn. *zene*
- mogelijk:** [lɛ.'tsun.slu] *PF* bn. *letsunslu* (afgeleid van *tsunslu* *mogelijk zijn*)
- mogelijk zijn:** ['ts-un.sl-u] *PF* wwn. *tsunslu* (sam. van *tsun* *kunnen* en *slu* *worden*)
- mogelijkheid:** [ti.'tsun.slu] *PF* zn. *tìtsunslu* (afgeleid van *tsunslu* *kan*, *is* *mogelijk*)
- mogelijkheid, kans:** [sk'om] *PF* zn. *skxom*
- moment:** [swaw] *PF* zn. *swaw*
- momenteel, tegenwoordig:** [ni.'fkɿ] *PF* bw. *nìfkrr* (afgeleid van *fikrr* *deze tijd*)
- mond:** [k'a] *PF* zn. *kxa*

mooi: [sɛ.ˈvin] *PF* bn. *sevin* avm. (vrouwelijk)
mooi (innerlijke schoonheid): [ˈju.ɛj] *PF* bn. *yuey* avm.
mooi klinkend, aangenaam aanhorend:
 [mik.ˈlor] *PF* bn. *miklor* (afgeleid van **mi-kyun oor** en **lor mooi**)
mooi, aangenaam voor de zintuigen: [lor] *PF* bn. *lor*
morgen: [tr.ˈaj] *PF* bw. *trray* (afgeleid van **tr dag** en **hay volgende**)
morgennacht: [tˈo.ˈnaj] *PF* bw. *txonay* (afgeleid van **txon nacht** en **hay volgend(e)**)
mos: [ˈpɪ.wɪ] *PF* zn. *prroll* (sam. van **prnen baby** en **ewll plant**)
motregen: [tom.pa.ˈmɛjpˈ] *PF* zn. *tompameyp* (afgeleid van **tompa regen** en **meyp zwak**)
muf (niet-dierlijk verval), geur van rottend hout en bladeren: [ŋɛtˈ] *PF* bn. *nget*
muur, verticaal oppervlak: [ˈkʰɛm.jo] *PF* zn. *kxemyo* (sam. van **kxem verticaal zijn** en **yo oppervlak**)

N

na (tijd): [maw] *PF* adp. *maw-*
na (tijd): [maw.ˈkr.a] *PF* vw. *mawkra* allomorf van **akrrmaw** (sam. van **krr tijd** en **maw na**)
na (tijd): [a.ˈkr.maw] *PF* vw. *akrrmaw* allomorf van **mawkra** (sam. van **krr tijd** en **maw na**)
na middernacht: [ˈkʰam.tˈo.maw] *PF* zn. *kxamtxomaw* (sam. van **kxamtxon middernacht** en **maw na**)
na zonsondergang, schermering, voor donker: [tˈon.ˈʔoŋ.maw] *PF* zn. *txon'ongmaw* (sam. van **txon'ong zonsondergang** en **maw na**)
na, achteraf, later: [ˈmaw.kɪ] *PF* bw. *mawkrr* (sam. van **maw na** en **krr tijd**)
naakt, zonder kleding: [luk.ˈpɛn] *PF* bn. *lukpen* (sam. van **luke zonder** en **pen kleding (meervoud)**)
naam: [tstˈo] *PF* zn. *tstxo*
naamwoordelijk zinsdeel, naamwoordgroep: [tstˈo.ˈliʔ.u.kiŋ.vi] *PF* zn. *tstxoli'ukingvi* (sam. van **tstxoli'u zelfstandig naamwoord** en **king draad**)
naamwoordgroep, naamwoordelijk zinsdeel: [tstˈo.ˈliʔ.u.kiŋ.vi] *PF* zn. *tstxoli'ukingvi*

muziek: [ˈpam.t̪ɛ.o] *PF* zn. *pamtseo* (sam. van **pam geluid** en **tseo kunst**)
muziek maken (met fa voor het bespeelde instrument): [ˈpam.t̪ɛ.o ˈs-i] *PF* wwn. *pamtseo si* (afgeleid van **pamtseo muziek**)
muziek maken, laten zingen (dichterlijk):
 [rɛj.ˈkol] *PF* wwo. *reykol* (afgeleid van **rol zingen** en «**eyk**» causatief tussenvoegsel)
muziekinstrument (algemene term):
 [ʔo.ˈtʰaŋ] *PF* zn. *'otxang*
muzikant: [ˈpam.t̪ɛ.o.tu] *PF* zn. *pamtseotu* (afgeleid van **pamtseo muziek**)
muzikant, componist: [pam.t̪ɛ.o.ŋop.ju] *PF* zn. *pamtseongopyu* (sam. van **pamtseo muziek** en **ngopyu maker**) eg. James Horner
mysterie, raadsel: [ˈiŋ.jɛn.t̪sim] *PF* zn. *ingyentsim* (sam. van **ingyen gevoel van mysterie** en **tsim bron**)
mysterieus: [ˈniŋ.jɛn] *PF* bw. *ningyen* (afgeleid van **ingyen gevoel van mysterie**)
mysterieus: [ˈiŋ.jɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *ingyenga'* (afgeleid van **ingyen gevoel van mysterie**)

(sam. van **tstxoli'u zelfstandig naamwoord** en **king draad**)
naar binnen, erin: [ˈnɛm.fa] *PF* adp. *nemfa-* (sam. van **ne in de richting van** en **mifa binnen**)
naar de anderen: [aj.ˈla.ru] *PF* vn. *aylaru* (samentrekking van **ay+lahe-ru**)
naar links: [ni.ˈftæɪ] *PF* bw. *niftär* (afgeleid van **ftär links**)
naar rechts: [ni.ˈski.ɛn] *PF* bw. *niskien* (afgeleid van **skien rechts**)
naar, in de richting van: [nɛ] *PF* adp. *ne-*
naast, langs: [ˈro.fa] *PF* adp. *rofa-*
nabij: [a.ˈsim] *PF* bw. *asim* (afgeleid van **sim dichtbij**)
nacht: [tˈon] *PF* zn. *txon*
nadat: [ˈmaw.fwa] *PF* vw. *mawfwa* (sam. van **maw na** en **fwa dat**)
nadeel, bezwaar, keerzijde: [ˈfɛ.kum] *PF* zn. *fekum* (sam. van **fe' slecht** en **kum resultaat**)
nadelig: [ˈfɛ.kum.ŋaʔ] *PF* bn. *fekumnga'* (afgeleid van **fekum nadeel, bezwaar, keerzijde**)
naderen, benaderen: [l.ˈokˈ] *PF* wwo. *lok*
nagel, klauw: [tsin] *PF* zn. *tsin*

- nat, vochtig:** [ˈpa.j.ŋaʔ] *PF* bn. *paynga'* (afgeleid van *pay water* en *nga' bevat*)
- natte sneeuw:** [ˈtom.pɛf.wi] *PF* zn. *tomperwi* (afgeleid van *tompa regen* en *herwi sneeuw*)
- natte vegetatie, plezierige geur van nabij stromend water, regen:** [so.'sul] *PF* bn. *so-sul*
- natuur, essentie; basis natuur van iets wat volgt uit het totaal van diens onderdelen; het best vertaald als 'persoonlijkheid':** [ʔan] *PF* zn. *ran*
- natuurlijk (iets in natuurlijke, wild, onaangename staat):** [jɾ] *PF* bn. *yrr*
- natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar), een enkele, of serie van kleinere watervallen:** [ˈsja.nan] *PF* zn. *syanan*
- natuurlijk, onveranderd, puur:** [ni.'jɾ] *PF* bw. *nijrr* (afgeleid van *yrr natuurlijk*)
- navel:** [ŋɛpʰ] *PF* zn. *ngɛp*
- nectar:** [ˈtsmi] *PF* zn. *tsmi*
- nectar lantaarn, blaaslantaarn:** [ˈtsmi.snɾ] *PF* zn. *tsmisnrr* (sam. van *tsmi nectar* en *nrr gloeien*)
- nee:** [ˈkɛ.hɛ] *PF* part., tw. *kehe*
- nee!', uitroep van waarschuwing of frustratie, 'oh:** [ˈtsa.'hɛj] *ZS* tw. *tsa-hey*
- neerbuigend:** [pakʰ] *PF* part. *pak*
- neerkomen (het proces van), landen:** [kɿ.'w.o] *PF* wwn. *kllwo* (sam. van *kllte grond* en *wo reiken naar*)
- neerzetten:** [k.ɛjn] *PF* wwo. *keyn*
- neerzetten, plaatsen:** [j.ɛm] *PF* wwo. *yem*
- negeren, niet opmerken:** [j.ækʰ] *PF* wwo. *yäkk*
- nek:** [pɛwn] *PF* zn. *pewn*
- nemen:** [kæ.'m.u.ŋ.ɛ] *PF* wwo. *kämunge* (afgeleid van *munge brengen*)
- nergens:** [ˈkaw.tɛŋ] *PF* bw. *kawtseng* (sam. van *ke 'aw niet een* en *tseng plaats*)
- nest; beschermd gebied voor fauna van Pandora:** [ˈtsɾul] *PF* zn. *tsɾul*
- net, web:** [hæn] *PF* zn. *hän*
- neuriën, zingen zonder woorden:** [t.ŋ lawɾ] *PF* wwn. *tìng lawr* (afgeleid van *tìng geven* en *lawr melodie*)
- neus:** [ˈon.tu] *JC* zn. *ontu*
- neusring:** [ˈon.tsaŋ] *PF* zn. *ontsang* (sam. van *ontu neus* en *tsang piercing*)
- nevel:** [pi.'wop'.tsjɪp] *PF* zn. *pìwopxtsyìp* (afgeleid van *pìwopx wolk*) lett.: 'kleine wolk'
- nevelig, mistig:** [lɛ.'ja.paj] *PF* bn. *leyapay* (afgeleid van *yapay mist*)
- niemand:** [ˈkaw.tu] *PF* vn. *kawtu* (sam. van *ke 'aw niet een* en *tute persoon*)
- niet:** [kɛ] *PF* bw. *ke*
- niet aan verwachting voldaan, teleurstelling, emotionele afknapper:** [ˈjɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- niet alleen:** [kɛn.'ʔaw] *PF* bw. *ken'aw* (sam. van *ke niet* en *nì'aw alleen*)
- niet fysiek, sterk (emotioneel, spiritueel, vol vertrouwen:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* bn. *seykxel*
- niet geblokkeerd, vrij, onbelemmerd:** [kaw.'k'an] *PF* bn. *kawkxan* (sam. van *ke 'aw niet een* en *ekxan barricade, obstakel*)
- niet goed, verkeerd, fout:** [kɛ.'jawɾ] *PF* bn. *keyawɾ* (sam. van *ke niet* en *eyawɾ correct*)
- niet het beoogde doel behalen, falen, fout gaan:** [ˈn.u.i] *PF* wwn. *nui*
- niet het gewilde of verwachte eind halend, falend, voor niets, vruchteloos:** [ni.'nu] *PF* bw. *nìnu* (afgeleid van *nui falen*)
- niet hol, vast, solide:** [vawɾʰ] *PF* bn. *vawɾ*
- niet langer natuurlijk, veranderd:** [ˈzæ.fi] *PF* bn. *zäfi*
- niet moeten (ii):** [ˈz.ɛŋ.kɛ] *PF* wwmn. *zenke* (sam. van *zene moeten* en *ke niet*)
- niet noodzakelijk:** [kɛn.'zɛn] *PF* bw. *kenzen* (sam. van *ke niet* en *nìzen noodzakelijk*)
- niet opmerken, negeren:** [j.ækʰ] *PF* wwo. *yäkk*
- niet slim, suf:** [ˈsnu.mi.na] *CP* bn. *snumina* avm. (refereert naar een 'suf/dom' persoon)
- niet solide, hol:** [ˈmo.mɛkʰ] *PF* bn. *momek*
- niet van een andere bron genomen, origineel, uniek:** [lɛ.'tsim] *PF* bn. *letsim* (afgeleid van *tsim bron*)
- niet veel, enkele:** [ni.'hol] *PF* bw. *nìhol* (afgeleid van *hol weinig*)
- nieuw:** [mipʰ] *PF* bn. *mip*
- nieuwkomer, iemand die net gearriveerd is:** [zi.'ma.ʔu.ju] *PF* zn. *zìma'uyu*
- nieuws, iets om te melden:** [fmawn] *PF* zn. *fmawn*
- nieuwsgierig:** [lɛ.'no.mum] *PF* bn. *lenomum* (afgeleid van *newomum nieuwsgierig zijn*)

nieuwsgierig zijn, willen weten: [n.ɛw.'o.mum] _{PF} wwsn. *newomum* (sam. van **new** *willen* en **omum** *weten*)

nieuwsgierigheid: [ti.'no.mum] _{PF} zn. *tino-mum* (afgeleid van **newomum** *nieuwsgierig zijn*)

nijd, jalouzie: [fmok'] _{PF} zn. *fmokx*

niveau, plank, trede, rand: [ji] _{PF} zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)

nobel, groots: [nawm] _{PF} bn. *nawm*

nodig: [lɛ.'kin] _{PF} bn. *lekin* (afgeleid van **kin** *nodig hebben*)

nodig hebben: [k.in] _{PF} wwo. *kin*

nodig hebben, vereisen: [fj.ɔʔ] _{PF} wwo. *fngo'*

nog, toch, als voorheen: [mi] _{PF} bw. *mi*

noodzaak: [ti.'kin] _{PF} zn. *tikin* (afgeleid van **kin** *nodig hebben*)

noodzakelijk: [ni.'zɛn] _{PF} bw. *nizen* (afgeleid van **zene** *moeten*)

nooit: ['kaw.kɾ] _{PF} bw. *kawkrɾ* (sam. van **ke 'aw** *niet een* en **krɾ** *tijd*)

noorderlicht, aurora: [taw.sju.'ra.tan] _{PF, LN} zn. *tawsyuratan* (sam. van **taw** *hemel* en **syuratan** *bioluminescentie*)

nou (conversatie starter): [tɛ] _{PF} part. *tse*

november: [vo.sp'i.vo.'pɛj] _{PF} zn. *vospɿivopey* (sam. van **vospɿi** *maand* en **vopey** *elf*)

nu: [setʔ] _{PF} bw. *set*

nu meteen, onmiddellijk: [p'i.'setʔ] _{PF} bw. *pxiset* (sam. van **set** *nu* en **pxi** *scherp*)

nu net, een moment geleden: [p'i.swaw.'am] _{PF} bw. *pxiswawam* (sam. van **swaw** *moment* en **-am** *geleden*)

nul: [kɛw] _{PF} get. *kew*

nutteloos: [kɛl.'sar] _{PF} bn. *kelsar* (sam. van **ke** *niet* en **lesar** *nuttig*)

nuttig: [lɛ.'sar] _{PF} bn. *lesar* (afgeleid van **sar** *nut*)

nuttig zijn, van dienst zijn, van pas komen: [lɛ.'sar s:i] _{PF} wwn. *lesar si* (afgeleid van **lesar** *nuttig*)

O

'oh, uitroep van waarschuwing of frustratie, nee!': [t̃sa.'hej] _{ZS} tw. *tsa-hey*

(om) te (met kxim): [t̃son.ta] _{PF} vw. *tsonta* (afgeleid van **tson** *plicht, verplichting, opgelegd vereiste*) (samentrekking van **tsonit** *a*)

(op)jagen: [f.ɛ.w.i] _{PF} wwo. *fewi*

(op)laden: [k' 's-i] _{PF} wwn. *kxll si* (afgeleid van **kxll** *lading*)

obstakel, barricade: [ɛ.'k'an] _{PF} zn. *ekxan*

ocean, zee: [t'am.'paɿ] _{PF} zn. *txampay* (sam. van **txan** *veel* en **pay** *water*)

ochtend: [tɛ.won] _{PF} zn. *rewon*

oefenen, trainen: [t̃sk'ɛ.kɛŋ 's-i] _{PF} wwn. *tskxekeng si* (afgeleid van **tskxekeng** *training*)

oefening, training: [t̃sk'ɛ.kɛŋ] _{PF} zn. *tskxekeng*

oepls!: [ʔæʔ] _{PF} tw. *'ä'*

of: [fu] _{PF} vw. *fu*

of niet: [fu.'kɛ] _{PF} vw. *fuke* (sam. van **fu** *of* en **ke** *niet*)

of serie van kleinere watervallen, een enkele, natuurlijk voorkomend langs een stroom of serie plassen (telbaar): ['sja.nan] _{PF} zn. *syanan*

of, weder: [ft'ej] _{PF} vw. *ftxey*

ogen (twee): [mɛ.'na.ri] _{PF} zn. *menari* (afgeleid van **me+** *tweevoud* en **nari** *oog*)

oktober: [vo.sp'i.vo.'mun] _{PF} zn. *vospɿivomun* (sam. van **vospɿi** *maand* en **vomun** *tien*)

oké, voldoen, dat is voldoende: [t.am] _{PF} wwn., tw. *tam*

om die reden, daarom: [ta.'fral] _{PF} bw. *tafral*

omdat: [ta.'lun(a)] _{PF} vw. *talun(a)* (sam. van **ta** *van* en **lun** *reden*)

omdat, vanwege: [a.'lun.ta] _{PF} vw. *alunta*

omdat, vanwege de reden: [ta.'wejk(a)] _{PF} vw. *taweyk(a)*

omen, voortekenen: [a.'u.ŋi.a] _{PF} zn. *aungia*

omgeving: [p'aw.ŋipʔ] _{PF} zn. *pxawngip* (sam. van **pxaw** *rondom* en **ngip** *ruimte*)

omhelzen, in de arm houden: [m.ɛ.'y.am] _{PF} wwo. *meyam*

omhelzing: [sæm.'yam] _{PF} zn. *sämyam* (afgeleid van **meyam** *omhelzen*)

omhoog (richting): [nɛ.'fæ] _{PF} bw. *nefä*

omhoog gaan: [fæ.'k.æ] _{PF} wwn. *fäkä* (sam. van **fäpa** *top* en **kä** *gaan*)

- omhoog komen:** [fæ.'z.a.ʔ.u] *PF* wwn. *fäza'u* (sam. van *fäpa top* en *za'u komen*)
- omhoog naar:** [va:j] *PF* adp. *vay-*
- omlaag (richting):** [nɛ.'kl] *PF* bw. *nekl*
- omlaag gaan, afdalen:** [kl.'k.æ] *PF* wwn. *klkka* (sam. van *klpa bodem* en *kä gaan*)
- omlaag komen:** [kl.'z.a.ʔ.u] *PF* wwn. *klza'u* (sam. van *klkte grond* en *za'u komen*)
- ommuurd open gebied, ruimte:** [mo] *PF* zn. *mo*
- omschrijving:** [ti.'slaʔ.tsu] *PF* zn. *tisla'tsu* (afgeleid van *sla'tsu omschrijven*)
- ontrek, grens, afbakening:** [p'aw.pa] *PF* zn. *pxawpa* (sam. van *pxaw rondom* en *pa'o zijkant*)
- onaangenaam of schel geluid, lawaai:** [væ.pam] *PF* zn. *väpam* (afgeleid van *vä onplezierig voor de zintuigen* en *pam geluid*)
- onaangetaste staat, wild, natuurlijk (iets in natuurlijk):** [jɾ] *PF* bn. *yrr*
- onbedoeld, per ongeluk:** [nit.'kan.lu.ke] *PF* bw. *nitkanluke* (sam. van *nitkan met opzet* en *luke- zonder*)
- onbekend:** [kaw.'no.mum] *PF* bn. *kawnomum* (sam. van *ke niet* en *omum weten*)
- onbekend, vreemd:** [st'on] *PF* bn. *stxong*
- onbelemmerd, vrij, niet geblokkeerd:** [kaw.'k'an] *PF* bn. *kawkxan* (sam. van *ke 'aw niet een* en *ekxan barricade, obstakel*)
- onbeweeglijk, vast:** [nik.'ʔæ.rɪp'] *PF* bw. *nik'ärip* (afgeleid van *ke ärip niet bewegen*) let.: 'zonder te laten bewegen'
- oncomfortabel:** [kɛl.'ho.an] *PF* bn. *kelhoan* (afgeleid van *hoan comfortabel*)
- ondanks dat:** [tsal.su.'ŋaj] *PF* bw. *tsalsungay*
- onder-X:** [ʔæ.o] *PF* adp. *äo-*
- onderbaas, één stap onder leider:** [ɛjk.ta.'naj] *JC,PF* zn. *eyktanay* (afgeleid van *eyktan leider*)
- onderbreken, uit harmonische balans gooien:** [m.æ.'k'u] *PF* wwo. *mäkxu* (afgeleid van *kxu beschadigen*)
- onderdeel, attribuut, karaktertrek, aspect, facet:** [sjon] *PF* zn. *syon*
- onderdompelen:** [jɛm.'fpaj 's-i] *PF* wwn. *yemfpay si* (afgeleid van *yemfpay dompelen*)
- onderdompelen (in vloeistof):** [jɛm.'fpaj] *PF* zn. *yemfpay* (sam. van *yem doen* en *pay wa-ter*)
- ondertussen, tot dan:** [tsa.'kr.vaj] *PF* bw. *tsakrrvay* (sam. van *tsakrr dan* en *vay tot aan*)
- onderwijzen (het onderwijs):** [ti.ku.'sar] *PF* zn. *tikusar* (afgeleid van *kar onderwijzen*)
- onderzoek:** [ti.stɛ.'ft'aw] *PF* zn. *tisteftxaw* (afgeleid van *stefxaw onderzoeken*)
- onderzoek:** [ti.'laŋ] *PF* zn. *tɪlang* (afgeleid van *lang onderzoeken, verkennen*)
- onderzoeken:** [st.ɛ.'ft'aw] *PF* wwo. *stefxaw*
- onderzoeken, verkennen:** [l'aŋ] *PF* wwo. *lang*
- onderzoeker:** [ti.fti'.a.tu] *PF* zn. *tiftiatu* (afgeleid van *tiftia onderzoeken*)
- ondeugd:** [sti.wi.si.ju] *PF* zn. *stiwisiyu* (afgeleid van *stiw kattekwaad*)
- ondeugend:** [sti.wi.ŋaʔ] *PF* bn. *stiwinga'* (sam. van *stiw kattekwaad* en *nga' bevatten*)
- ondeugend zijn, kattekwaad uithalen:** [sti.wi s-i] *PF* wwn. *stiw si* (afgeleid van *stiw kattekwaad*)
- ondiep (fysiek):** [rɛŋ] *PF* bn. *reng* nvm.
- ondoordringbaar maken, verzegelen:** [fy.ɛl] *PF* wwo. *fjel*
- oneerlijk, onjuist, fout, onterecht:** [kɛm.'wi.æ] *PF* bn. *kemwiä* (sam. van *ke niet* en *muiä eerlijk, goed, terecht*)
- oneerlijkheid, onrecht:** [ti.kɛm.'wi.æ] *PF* zn. *tikemwiä* (afgeleid van *kemwiä oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)
- oneindig, ontelbaar:** [kɛ.tsu.k.'ti.am] *PF* bn. *ketsuktiam* (afgeleid van *ketsuk- niet kunnen* en *tiam tellen*)
- oneindig, voor altijd:** [nit.'ʔi.lu.kɛ] *PF* bw. *nit'iluke* (sam. van *ti'ia einde, conclusie* en *luke zonder*)
- ongeduldig:** [ni.kɛm.'wej.pɛj] *PF* bw. *nikemweypey* (afgeleid van *ke niet* en *lemweypey geduldig*)
- ongeduldig:** [kɛ.lɛm.'wej.pɛj] *PF* bn. *kelemweypey* (afgeleid van *ke niet* en *lemweypey geduldig*)
- ongehaast:** [ɛ.'t'i.lu.kɛ] *PF* bn. *letxiluke* (sam. van *txi haast* en *luke zonder*)
- ongehaast, kalm:** [ni.'t'i.lu.kɛ] *PF* bw. *nitxiluke* (sam. van *txi haast* en *luke zonder*)
- ongeluk:** [fɛ.kɛm] *PF* zn. *fekem* (sam. van *fe' slecht* en *kem actie*)
- ongeluk-aantrekkelijk, onhandig:** [pi.'saw] *PF* bn. *pisaw*

- ongelukkig, van streek, 'Wat erg!':** [kɛ.'ft'o] _{PF} bn., tw. *keftxo*
- ongeorganiseerd, chaotisch, rommelig, puinhoop:** ['vɛl.ke] _{PF} bn. *velke* (sam. van *ve'o orde, organisatie en luke zonder*)
- ongepast, lawaai, een excessief, onnodig, onverwachts of ontstellend geluid:** ['hawm.pam] _{PF} zn. *hawmpam* (afgeleid van *hawng overloed en pam geluid*)
- ongeveer ronde gesloten vorm, ring, ovaal:** ['ko.ʔon] _{PF} zn. *ko'on* (afgeleid van *koum rond, gebogen en 'on vorm*)
- ongeveer, min of meer, enigszins, ja en nee:** [sran.'kɛ.he] _{PF} part., tw. *srankehe* (sam. van *srane ja en kehe nee*)
- ongeveer, ruwweg:** [wum] _{PF} bw. *wum*
- ongewoon:** [kɛl.'tr.tr] _{PF} bn. *keltrtrtr* (afgeleid van *ke niet en letrtrtr gewoon*)
- ongezond (fysiek):** [kɛl.fpom.'tok'] _{PF} bn. *kelfpomtokx* (sam. van *ke niet en fpomtokx gezondheid (fysiek)*) avm.
- ongezond (fysiek):** [kɛ.fpom.'tok'.ŋaʔ] _{PF} bn. *kefpomtokxnga'* (sam. van *ke niet en fpomtokxnga' gezond (fysiek)*) nvm.
- ongezond (mentaal):** [kɛl.fpom.'ron] _{PF} bn. *kelfpomron* (sam. van *ke niet en lefpomron gezond (mentaal)*) avm.
- ongezond (mentaal):** [kɛ.fpom.'ro.ŋaʔ] _{PF} bn. *kefpomronga'* (sam. van *ke niet en fpomronga' gezond (mentaal)*) nvm.
- onhandig, ongeluk-aantrekkelijk:** [pl.'saw] _{PF} bn. *pisaw*
- onhandigheid:** [tip.'saw] _{PF} zn. *tipsaw* (afgeleid van *pisaw onhandig*)
- onheil, schade:** [k'u] _{PF} zn. *kxu*
- onjuist, oneerlijk, fout, onterecht:** [kɛm.'wi.æ] _{PF} bn. *kemwiä* (sam. van *ke niet en muiä eerlijk, goed, terecht*)
- onmiddellijk, nu meteen:** [p'i.'set'] _{PF} bw. *pxiset* (sam. van *set nu en pxi scherp*)
- onmogelijk:** [kɛl.'tsun] _{PF} bn. *keltsun* (sam. van *ke niet en tsun kunnen*)
- onnodig:** [kɛl.'kin] _{PF} bn. *kelkin*
- onnodig:** [ni.kɛl.'kin] _{PF} bw. *nikelkin* (afgeleid van *kelkin onnodig*)
- onnodig, lawaai, een excessief, ongepast, onverwachts of ontstellend geluid:** ['hawm.pam] _{PF} zn. *hawmpam* (afgeleid van *hawng overloed en pam geluid*)
- onopmerkzaamheid, gebrek aan besef:** [tik.'tɛ.ri] _{PF} zn. *tiktseri* (afgeleid van *tseri besef, opwerkzaamheid*)
- onplezierig voor de zintuigen, luid:** [væʔ] _{PF} bn. *vä'*
- onprettig, onverkwikkelijk:** [lɛ.wæ.'tɛ] _{PF} bn. *lewäte* (afgeleid van *wäte redetwisten*)
- onprettig, onverkwikkelijk:** [ni.wæ.'tɛ] _{PF} bw. *nüwäte* (afgeleid van *wäte redetwisten*)
- onrecht, oneerlijkheid:** [ti.kɛm.'wi.æ] _{PF} zn. *tikemwiä* (afgeleid van *kemwiä oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)
- onregelmatig, random:** ['rɛ.nul.kɛ] _{PF} bn. *renulke* (afgeleid van *renu patroon en luke zonder*)
- ons (inclusief), wij:** [aj.'wɛŋ] _{PF} vn. *ayoeng* (afgeleid van *oe ik*) (*ayoenga-* basis voor achtervoegsels)
- ontelbaar, oneindig:** [kɛ.'tsuk.'ti.am] _{PF} bn. *ketsuktiam* (afgeleid van *ketsuk- niet kunnen en tiam tellen*)
- onterecht, oneerlijk, onjuist, fout:** [kɛm.'wi.æ] _{PF} bn. *kemwiä* (sam. van *ke niet en muiä eerlijk, goed, terecht*)
- ontmoeten:** [ul.'t'a.r-un] _{PF} wwo. *ultxarun* (sam. van *ultxa ontmoeting en run vinden*)
- ontmoeting, vergadering:** [ul.'t'a] _{PF} zn. *ultxa*
- ontploffen:** [p'·oɾ] _{PF} wwn. *pxor*
- ontsnappen, vluchten:** ['h.i.fw·o] _{PF} wwn. *hifwo*
- ontspannen:** [sj·oɾ] _{PF} wwn. *syor*
- ontspanning:** [ti.'sjoɾ] _{PF} zn. *tisyor* (afgeleid van *syor ontspannen*)
- ontvangen:** [t·ɛl] _{PF} wwo. *tel*
- ontwerp (het doen, het ontwerpen):** [ti.'rɛ.ŋop'] _{PF} zn. *tirengop* (afgeleid van *rengop ontwerpen*)
- ontwerp (specifiek geval):** [sæ.'rɛ.ŋop'] _{PF} zn. *särengop* (afgeleid van *rengop ontwerpen*)
- ontwerpen:** [rɛ.ŋ·op'] _{PF} wwo. *rengop* (sam. van *renu patroon en ngop creëren*)
- ontwerpen:** ['ʔo.ŋ·op'] _{PF} wwo. *'ongop* (sam. van *'on vorm en ngop creëren*)
- ontwerper:** ['ʔo.ŋop.ju] _{PF} zn. *'ongopyu* (afgeleid van *'ongop ontwerp*)
- onveranderd, natuurlijk, puur:** [ni.'jɾ] _{PF} bw. *nijrr* (afgeleid van *yrr natuurlijk*)
- onvergetelijk:** [kɛ.'tsuk.'tswaʔ] _{PF} bn. *ketsuktswa'* (afgeleid van *ketsuk- niet mogelijk zijn*)

om en tswa' *vergeten*)
onverkwikkelijk, onprettig: [lɛ.wæ.'tɛ] PF bn. *lewäte* (afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
onverkwikkelijk, onprettig: [ni.wæ.'tɛ] PF bw. *nìwäte* (afgeleid van **wäte** *redetwisten*)
onverwacht, benieuwd zijn, vreemd: [h.ɛkʷ] PF wwn. *hek*
**onverwachts of ontstellend geluid, la-
 waai, een excessief, onnodig, ongepast:** [hawm.pam] PF zn. *hawmpam* (afgeleid van **hawng** *overloed* en **pam** *geluid*)
onvolwassen, als een kind: [ni.'ʔɛ.vɛŋ] PF bw. *nì'eveng* (afgeleid van **'eveng** *kind*)
onwaar, vals: [tslɛŋ] PF bn. *tsleng*
onweer, donder: [ʔɾ.p'om] PF zn. *'rrpxom*
oog: [na.ri] PF zn. *nari*
ook: [ni.'tɛŋ] PF bw. *nìteng* (afgeleid van **teng** *gelijk, hetzelfde*)
**ook als metafoor: geen waarde hebbend, le-
 eg:** [mɛkʷ] PF bn. *mek*
ook, alsmede, tegelijk met: [kopʷ] PF bw. *kop*
ook, hetzelfde als (gelijke actie): [ni.'tɛŋ.fja] PF bw. *nìtengfya* (afgeleid van **tengfya** *als, dezelfde manier als* (*vw.*))
ook, overdreven: [ni.'hawŋ] PF bw. *nìhawng* (afgeleid van **hawng** *overloedig*)
oor: [mik.jun] JC zn. *mikyun*
oorbel: [mik.tsaŋ] PF zn. *miktsang* (sam. van **mikyun** *oor* en **tsang** *piercing*)
oorlog: [tsam] PF zn. *tsam*
oorlogs-beschildering: [tsa.mo.pin] PF zn. *tsamopin* (sam. van **tsam** *oorlog* en **'opin** *kleur*)
oorlogsgroep: [tsam.po.ŋu] PF zn. *tsampongu* (sam. van **tsam** *oorlog* en **pongu** *groep*)
oorlogsgroep, squadron, militaire clan: [wɛm.po.ŋu] PF zn. *wempongu* (sam. van **wem** *vecht* en **pongu** *groep*)
oorlogskreet: [l.'lɛj] LA tw. *iley*
oorlogswapen: [tsam.sæ.ʔo] PF zn. *tsamsä'o* (sam. van **tsam** *oorlog* en **sä'o** *gereedschap*)
oorsprong, bron: [tsim] PF zn. *tsim*
oorspronkelijk, als begin: [ni.'sŋæ.ʔi] PF bw. *nìsngä'i* (afgeleid van **sngä'i** *begin*)
oorzaak: [o.'ɛjkʷ] PF zn. *oeyk*
op: [sm] PF adp. *sìn-*
op (locatief): [ro] PF adp. *ro+*
op de grond liggen: [kɿ.t'a.j] PF wwn. *kltxay* (sam. van **klte** *grond* en **txay** *plat liggen*)

op de tijd dat, wanneer: [kɿ.a] PF vw. *krra* (afgeleid van **krr** *tijd*)
op deze manier, zoals dit: [fi.'fja] PF bw. *fifya* (afgeleid van **fya'o** *pad*)
op die manier, zo: [tsa.'fja] PF bw. *tsafya* (sam. van **tsa-** *die* en **fya'o** *manier*)
op die tijd, toen: [tsa.'kɿ] PF bw. *tsakrr* (afgeleid van **tsa-** *dat* en **krr** *tijd*)
op een afstand, ver weg: [a.'lim] PF bw. *alim* (afgeleid van **lim** *ver, ver zijn*)
op een manier: [ni.'fja.ʔo] PF bw. *nifya'o* (afgeleid van **fya'o** *wijze*)
op een manier alsof iemand's leven op het spel staat: [nɛm.'tɛj] PF bw., tw. *nemrey* (afgeleid van **emrey** *overleven*)
op een matige/gemiddelde wijze: [nik.'sran] PF bw. *nìksran* (afgeleid van **kesran** *matig*)
op een originele manier, origineel: [ni.'tsim] PF bw. *nìtsim* (afgeleid van **tsim** *bron*)
op een plezierige manier: [ni.'ʔoʔ] PF bw. *nì'o'* (afgeleid van **'o'** *opwindend*)
op een slimme manier, intelligent: [ni.'ka.nu] PF bw. *nìkanu* (afgeleid van **kanu** *slim*)
op een teleurstellende wijze: [ni.'jɛw.la] PF bw. *nìyewla* (afgeleid van **yewla** *teleurstelling*)
op elke manier: [fra.'fja] PF bw. *fracfya* (sam. van **fra'u** *alles* en **fya'o** *manier*)
op gelijk niveau, gelijk: [ni.'ʔɛŋ] PF bw. *nì'eng* (afgeleid van **'engeng** *niveau*)
op gezamenlijke wijze, gezamenlijk: [ni.'j] PF bw. *nìyll* (afgeleid van **yll** *gezamenlijk*)
op haastige wijze, gehaast: [ni.'t'i] PF bw. *nìtxi* (afgeleid van **txi** *haast*)
op intuïtie ageren, een gegronde gok doen: [ni.'ʔɛn] PF bw. *nì'en* (afgeleid van **'en** *raden*)
op orde brengen, organiseren: [vɛ.zɛj.'ko] PF wwo. *vezeyko* (afgeleid van **vezo** *op orde zijn*)
op orde zijn, georganiseerd zijn: [vɛ.'z-o] PF wwn. *vezo* (sam. van **ve'o** *orde* en **zo** *zoals het zou moeten zijn*)
op, in: [mi] PF adp. *mì+*
opbergen, wegstoppen: [n.op'] PF wwo. *nopx*
open of grenzeloos gebied, ruimte: [ŋipʷ] PF zn. *ngip*
open terrein, veld: [t'a.jo] PF zn. *txayo*

- open, helder (voor wolkenloze hemel):** [pi.'akʔ] *PF* bn. *piak*
- openbaren, voortbrengen (letterlijk, en als metafoor):** ['k.u.l.atʔ] *PF* wwo. *kulat*
- openen:** [pi.'akʔ s.i] *PF* wwn. *piak si* (afgeleid van *piak open*)
- opening, breuk:** ['mɛk.tɕɛŋ] *PF* zn. *mektseng* (sam. van *mek leeg* en *tseng plaats*)
- opgaan in (spiritueel):** ['ʔ.i.a] *PF* wwn. *'ia*
- opgelegd vereiste, plicht, verplichting:** [tɕon] *PF* zn. *tson*
- opgeven, overgeven, verslagen zijn:** ['v.ɛ.l.ɛkʔ] *PF* wwn. *velek*
- opgewonden zijn over, enthousiast zijn over:** [s.oʔ.h.a] *PF* wwo. *so'ha* (Noot: enthousiast zijn is altijd overgankelijk in Na'vi -PF)
- opgraven:** [kl.'k.u.l.atʔ] *PF* wwo. *kllkulat*
- opmerken:** [tɕs.ɛ.t.i] *PF* wwo. *tseri*
- opmerkzaamheid, besef:** [ti.'tɕɛ.ri] *PF* zn. *titseri* (afgeleid van *tseri opmerken*)
- opnieuw:** [ni.'mun] *PF* bw. *nìmun*
- oppakken, optillen:** ['k'.ɛ.l.t.ɛk] *PF* wwo. *kxeltek*
- opperhoofd:** [o.lo.'ʔɛjk.tan] *JC* zn. *olo'eyktan* (sam. van *olo' stam* en *eyktan leider*)
- oppervlak:** [jo] *PF* zn. *yo*
- opponent, tegenstander:** ['wæ.tu] *PF* zn. *wätu* (afgeleid van *wä- tegen*)
- opschieten:** ['win sɛ.'p.i] *PF* wwn. *win säpi* (sam. van *win snel* en *s«äp»i doen (wederkerend)*)
- opsporen, volgen:** [s.utʔ] *PF* wwo. *sutx*
- opstijgen, lanceren:** [ja.'w.o] *PF* wwn. *yawo* (sam. van *ya lucht* en *wo reiken naar*)
- optillen, oppakken:** ['k'.ɛ.l.t.ɛk] *PF* wwo. *kxeltek*
- optimaal, best:** [ni.'swɛj] *PF* bw. *nìswey* (afgeleid van *swey best*)
- opwindend, wat plezier brengt:** [ʔoʔ] *PF* bn. *'o'*
- opwinding, plezier:** [ti.'ʔoʔ] *PF* zn. *tì'o'* (afgeleid van *'o' opwindend*)
- opzuigen:** [tɕsw.ɪk] *PF* wwo. *tswik*
- oranje ("vuur tun"): [t'ɛp.tun] *PF* bn. *txeptun* (sam. van *txep vuur* en *tun rood, oranje*)**
- oranje, rood:** [tɕm.pɪn] *PF* zn. *tumpin* (sam. van *tun rood, oranje* en *'opin color*)
- oranje, rood:** [tɕn] *PF* bn. *tun*
- orator, (publieke) spreker:** [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* zn. *ftxuli'uyu* (afgeleid van *ftxuli'u oreren, toespraak houden*)
- orde (tegenover wanorde of chaos), organisatie:** ['vɛ.ʔo] *PF* zn. *ve'o*
- oreren, een toespraak houden:** [ft'u.'li.ʔu] *PF* wwn. *ftxuli'u* (sam. van *täftxu weven* en *li'u woord*)
- organisatie, orde (tegenover wanorde of chaos):** ['vɛ.ʔo] *PF* zn. *ve'o*
- organiseren, op orde brengen:** [vɛ.zɛj.'ko] *PF* wwo. *vezeyko* (afgeleid van *vezo op orde zijn*)
- origineel, eerste in een serie:** [lɛ.'sɪŋæ.ʔi] *PF* bn. *lesngä'i* (afgeleid van *sngä'i begin*)
- origineel, op een originele manier:** [ni.'tɕim] *PF* bw. *nìtsim* (afgeleid van *tsim bron*)
- origineel, uniek, niet van een andere bron genomen:** [lɛ.'tɕim] *PF* bn. *letsim* (afgeleid van *tsim bron*)
- oud (tegenovergestelde van mip):** [lal] *PF* bn. *lal* nvm.
- oud persoon:** ['ko.ak.tu] *PF* zn. *koaktu* (afgeleid van *koak oud, op leeftijd*)
- oud, hoge leeftijd (voor levende dingen):** ['ko.akʔ] *PF* bn. *koak*
- oud, van voorheen:** ['spu.win] *PF* bn. *spuwìn* nvm.
- oude man:** ['ko.ak.tan] *PF* zn. *koaktan* (afgeleid van *koak oud, op leeftijd*)
- oude vrouw:** ['ko.ak.tɛ] *PF* zn. *koakte* (afgeleid van *koak oud, op leeftijd*)
- ouder of ouders:** ['saʔ.sɛm] *PF* zn. *sa'sem* (afgeleid van *sa'nok moeder* en *sempul vader*)
- ovaal, ring, ongeveer ronde gesloten vorm:** ['ko.ʔon] *PF* zn. *ko'on* (afgeleid van *koum rond, gebogen* en *'on vorm*)
- over drie dagen:** [p'ɛ.sɪ.'aj] *PF* zn., bw. *pxesrray* (afgeleid van *trr dag*)
- over een seconde, zo meteen:** [p'i.swaw.'aj] *PF* bw. *pxiswaway* (sam. van *swaw moment* en *ay toekomstige tijd*)
- over twee dagen, overmorgen:** [mɛ.sɪ.'aj] *PF* zn., bw. *mesrray* (afgeleid van *trr dag*)
- over, betreffende:** [tɛ.'ri] *PF* adp. *teri-*
- over, boven:** ['i.o] *PF* adp. *io-*
- overall:** ['fra.tɕɛŋ] *PF* bw. *fratseng* (afgeleid van *tseng plaats*)

overdadig: [lɛ.'hawŋ] *PF* bn. *lehawng* (afgeleid van **hawng** *overweldigend veel*)
overdreven, ook: [ni.'hawŋ] *PF* bw. *nihawng* (afgeleid van **hawng** *overloedig*)
overgeven, opgeven, verslagen zijn: [v.ɛ.l.ɛkʔ] *PF* wwn. *velek*
overheen, volledig bedekkend: [ka] *PF* adp. *ka-*
overleven: [ɛm.'r.ɛj] *PF* wwn. *emrey*
overleven: [tɛm.'rɛj] *PF* zn. *temrey* (afgeleid van **emrey** *overleven*)
overlevende (b.v. leden van een groep waarvan enkele zijn gestorven): [lɛm.'rɛj] *PF* bn. *lemrey* (afgeleid van **emrey** *overleven*)

P

(post-positioneel ongebonden hulpwerkwoord) doen, maken : [s:i] *PF* si afleidend toevoegsel
(publieke) spreker, orator: [ft'u.'li.ʔu.ju] *PF* zn. *ftxuli'uyu* (afgeleid van **ftxuli'u** *oreren, toespraak houden*)
paal, staaf: [swɛkʔ] *PF* zn. *swek*
paar: [mun.sna] *PF* zn. *munsna* (afgeleid van **mune** *twee* en **sna'o** *set, groep*)
paars, violet, magenta: [ʔom.pin] *PF* zn. *'om-pin* (afgeleid van **'om** *paars*)
paars, violet, magenta: [ʔom] *PF* bn. *'om*
pad, wijze, manier: [fja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*
paddenstoel, schimmel: [sp'am] *PF* zn. *spxam*
pan, ketel: [hu.ru] *PF* zn. *huru*
papa: [sɛm.pu] *PF* zn. *sempu* (aanhankelijke vorm van **sempul** *vader*)
paren (met iemand): [mun.'t'a 's-i] *PF* wwn. *muntxa si* (afgeleid van **muntxa** *paren*)
paren, huwelijk: [ti.mun.'t'a] *PF* zn. *timuntxa* (afgeleid van **muntxa** *gepaard, gekoppeld*)
pas op!, kijk uit: [na.ri s-i] *PF* wwn. *nari si* (afgeleid van **nari** *eye*)
passen, aanvullen, verbeteren: [h.aʔ] *PF* wwn. *ha'*
passie: [ti.'ft'a.van] *PF* zn. *tiftxavang* (afgeleid van **ftxavang** *gepassioneerd*)
patroon: [rɛ.nu] *PF* zn. *renu*
pauze, korte rust of ontspanning: [ti.'sjor.'tsjipʔ] *PF* zn. *tisyortsyip* (afgeleid van **syor** *ontspannen*)

overmorgen, over twee dagen: [mɛ.sɾ.'aj] *PF* zn., bw. *mesrray* (afgeleid van **trr** *dag*)
oversteken, kruisen: [ɛm.'k.æ] *PF* wwo. *emkū* (afgeleid van **emza'u** *halen, overwinnen* en **kā** *gaan*)
overstroming: [la.maj.'t'a] *PF* zn. *lamaytxa*
overtuigd, zeker: [am.'ʔa.ke] *PF* bn. *am'ake* (sam. van **am'a** *twijfel* en **ke** *niet*)
overtuigd, zeker: [nam.'ʔa.ke] *PF* bw. *nam'ake* (afgeleid van **am'ake** *overtuigd*)
overvloed: [hawŋ] *PF* zn. *hawng*
overwinnen, verslagen in gevecht: [l.æ.'t'.ajŋ] *PF* wwo. *lätxayn*
overwinning, zege: [ti.jo'raʔ] *PF* zn. *tiyora'* (afgeleid van **yora'** *winnen*)

pell: [fk.a.f.utʔ] *PF* ww. *fkarut*
pen, potlood, lett. schrijfstok": [pam.'rel.vul] zn. *pamrelvul* (sam. van **pamrel** *geschrift* en **vul** *tak (van een boom)*)
pen, potlood, lett. schrijfstok"(korte vorm van pamrelvul): [rel.vul] *PF* zn. *relvul*
pendule-trom: [wok.'a.u] *JC,PF* zn. *wokau* (sam. van **wok** *luid* en **au** *trom*)
per ongeluk, onbedoeld: [nit.'kan.lu.ke] *PF* bw. *nitkanluke* (sam. van **nitkan** *met opzet* en **luke-** *zonder*)
per ongeluk, per toeval: [ni.'sjaj.vi] *PF* bw. *nisyayvi* (afgeleid van **syayvi** *geluk*)
per toeval, per ongeluk: [ni.'sjaj.vi] *PF* bw. *nisyayvi* (afgeleid van **syayvi** *geluk*)
perfect zijn, foutloos zijn: [j.oʔʔ] *PF* wwsn. *yo'*
perfect, foutloos: [ni.'joʔʔ] *PF* bw. *nijo'* (afgeleid van **yo'** *perfect zijn*)
perfectie: [ti.'yoʔʔ] *PF* zn. *tiyo'* (afgeleid van **yo'** *perfect zijn*)
periode van depressie, periode van lijden: [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* zn. *sängä'an* (afgeleid van **ngä'an** *mentaal of emotioneel lijden*)
periode van lijden, periode van depressie: [sæ.ŋæ.'ʔæn] *PF* zn. *sängä'an* (afgeleid van **ngä'an** *mentaal of emotioneel lijden*)
persoon: [tu.tɛ] *PF* zn. *tute*
persoon die gemist wordt: [lom.tu] *PF* zn. *lomtu* (afgeleid van **lom** *missend, vermist*)

- persoonlijk belangrijk, significant:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* bn. *txanwawe* (sam. van **txan** *veel* en **wawe** *betekenis, belang*)
- persoonlijk belangrijke of geliefde plaats, Heimat (Duits):** [t'an.'wɛ.tɕɛŋ] *PF* zn. *txanwetseng* (afgeleid van **txanwawe(a)** *persoonlijk belangrijk, significant* en **tseng** *plaats*)
- persoonlijk), steun (emotioneel, sociaal:** [ti.'slan] *PF* zn. *tìslan* (afgeleid van **slan** *steunen*) avm.
- persoonlijke ruimte om zich in terug te trekken:** [sno.mo] *PF* zn. *sno* (sam. van **sno** *zijn/haar eigen* en **mo** *ruimte*)
- persoonlijke stijl, aanwezigheid:** [sno.lup⁷] *PF* zn. *snolup* (sam. van **sno** *zelf* en **lupra** *stijl*)
- piercing:** [tsaŋ] *PF* zn. *tsang*
- pijl:** [swi.'zaw] *PF* zn. *swizaw*
- pijl en boog:** [tsko swi.'zaw] *PF* zn. *tsko swizaw* (sam. van **tsko** *boog* en **swizaw** *pijl*)
- pijlkoker (bevestigd aan ikran-zadel):** [swi.'zaw.sɛ.na] *PF* zn. *swizawsena* (sam. van **swizaw** *pijl* en **sähena** *drager*)
- pijn:** [ti.'sraw] *PF* zn. *tìsraw* (afgeleid van **sraw** *pijnlijk*)
- pijn doen (iets of iemand):** [ti.'sraw sɛj.'k.i] *PF* wwo. *tìsraw seyki* (sam. van **tìsraw** *pijn* en **s«eyk»i** *maken*)
- pijn hebben, pijnlijk zijn:** [ti.'sraw 's.i] *PF* wwn. *tìsraw si* (afgeleid van **tìsraw** *pijn*)
- pijnlijk:** [sraw] *PF* bn. *sraw*
- pijnlijk zijn, pijn hebben:** [ti.'sraw 's.i] *PF* wwn. *tìsraw si* (afgeleid van **tìsraw** *pijn*)
- plaats:** [tsɛŋ(ɛ)] *PF* zn. *tseng(e)*
- plaats in het midden, middelpunt:** [k'am.tɕɛŋ] *PF* zn. *kxamtseng* (sam. van **kxam** *midden* en **tseng** *plaats*)
- plaats waar, waar:** [tsɛ.ŋa] *PF* vw. *tsenga* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- plaatsen, neerzetten:** [j.ɛm] *PF* wwo. *yem*
- plan, voorbereidingen:** [ti.'haw] *PF* zn. *tìhaw* (afgeleid van **haw** *voorbereiden*)
- plank, rek:** [fjan.ji] *PF* zn. *fyanyì* (sam. van **fy-an** *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en **yì** *plank, trede, rand, niveau*)
- plank, trede, rand, niveau:** [ji] *PF* zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met ni-
- veaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)
- plant:** [ʔɛ.w] *PF* zn. *'ewll*
- plas, poel:** [ʔo.ra.tsjɪp⁷] *PF* zn. *'oratsyìp* (afgeleid van **'ora** *meer*)
- plat liggen, horizontaal zijn:** [t'.aj] *PF* wwn. *txay*
- plek waar vuur brandt of heeft gebrand:** [t'ɛp.tɕɛŋ] *PF* zn. *txeptseng* (sam. van **txep** *vuur* en **tseng** *plaats*)
- plezier:** [ti.'pɪ.tɛʔ] *PF* zn. *tìprte'* (afgeleid van **prte'** *plezierig*)
- plezier brengen, prettig of leuk zijn:** [s.u.n.u] *PF* wwn. *sunu*
- plezier, opwinding:** [ti.'ʔoʔ] *PF* zn. *tì'o'* (afgeleid van **'o'** *opwindend*)
- plezierig (van een activiteit):** [pɪ.tɛʔ] *PF* bn. *prte'*
- plezierig zijn:** [z.aw.'pɪ.tɛʔ] *PF* wwn. *zawprte'* (afgeleid van **za'u** *komen* en **prte'** *plezierig*)
- plezierig, aangenaam (fysiek, sexueel):** [mo.'wan] *PF* bn. *mo*
- plezierig, blij, vredig, aangenaam:** [ɛ.'fpom] *PF* bn. *lefpom* (afgeleid van **fpom** *blijheid, vrede*) nvm.
- plezierige activiteit, hobby:** [sæ.'su.lm] *PF* zn. *säsulìn* (afgeleid van **sulin** *bezig zijn (positief)*)
- plezierige geur van nabij stromend water, regen, natte vegetatie:** [so.'sul] *PF* bn. *sosul*
- plicht, verplichting, opgelegd vereiste:** [tsɔn] *PF* zn. *tson*
- plichtig, als een verplichting:** [ni.'tsɔn] *PF* bw. *nìtson* (afgeleid van **tson** *plicht*)
- plotseling, zonder waarschuwing:** [tsik] *PF* bw. *tsik*
- poel, plas:** [ʔo.ra.tsjɪp⁷] *PF* zn. *'oratsyìp* (afgeleid van **'ora** *meer*)
- poging:** [ti.'fmi] *PF* zn. *tìfmi* (afgeleid van **fmi** *proberen*)
- poging:** [sæ.'fmi] *PF* zn. *säfmi* (afgeleid van **fmi** *proberen*)
- poncho, cape, sjaal:** [ʔa.fɛ] *PF* zn. *'are*
- positie:** [k'.tsɛŋ] *PF* zn. *kltseng* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
- post script, toevoeging:** [ti.'suŋ] *LN* zn. *tìsung* (afgeleid van **sung** *toevoegen*)

potlood, lett. "houten schrijfstok": [pam.'rel.vul le.'ɾm] *PF* zn. *pamrelvul lerin* (sam. van **pamrelvul** *pen*, *potlood* en *lerin* *houten*, *van hout*)

potlood, pen, lett. schrijfstok": [pam.'rel.vul] zn. *pamrelvul* (sam. van **pamrel** *geschrift* en **vul** *tak* (*van een boom*))

potlood, pen, lett. schrijfstok"(korte vorm van pamrelvul): [ʔɛl.vul] *PF* zn. *relvul*

praatje, kleine conversatie: [tɪ.pæŋ.'k'o.ʔsɪpʔ] *PF* zn. *tipängkxotsyip* (afgeleid van **tipängkxo** *conversatie*)

praten over, iets zeggen/uitweiden over: [l'awkʔ] *PF* wwo. *lawk*

praten, een gesprek voeren: [p'æŋ.'k'o] *PF* zn. *pängkxo*(F)

precies, fijn, gedetailleerd (van dingen): [hi.'no] *PF* bn. *hino*

precies, specifiek: [ni.'p'i] *PF* bw. *nipxi* (afgeleid van **pxi** *scherp*)

precisie, diepgaandheid, gedetailleerdheid: [ti.'no] *PF* zn. *tino*

prefix: [ɛ.o.li.ʔu.vi] *PF* zn. *eoli'uvi* (afgeleid van **eo-** *voor* en **li'u** *woord*)

prettig of leuk zijn, plezier brengen: [s'u.n.u] *PF* wwn. *sunu*

primaire rol in de gemeenschap, bezigheid: [t'in.tin] *PF* zn. *txintin* (sam. van **txin** *hoofdzaak* en **tin** *activiteit die je bezig houdt*)

primaire, eerste: [t'in] *PF* bn. *txin*

proberen: [fm'i] *PF* wwm. *fmi* (met de subjonctief)

probleem, moeilijkheid: [ti.'ŋæ.zikʔ] *PF* zn. *tingäzik* (afgeleid van **ngäzik** *moeilijk*)

procedure, systeem, proces, benadering: [vɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van **ve'o** *orde*, *organisatie* en **fya'o** *wijze, manier*)

proces, systeem, procedure, benadering: [vɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van **ve'o** *orde*,

R

raadsel, mysterie: [iŋ.jɛn.ʔsim] *PF* zn. *ingyentsim* (sam. van **ingyen** *gevoel van mysterie* en **tsim** *bron*)

raken, slaan, treffen: [t'a.k.ukʔ] *PF* wwo. *takuk*

rand, hoek, limiet, grens, einde: [t'ɛw] *PF* zn. *txew*

organisatie en **fya'o** *wijze, manier*)

produceren, maken: [slɛj.'k'u] *PF* wwo. *sleyku* (afgeleid van **slu** *worden* en «**eyk**» *causatief* *tussenvoegsel*)

proef, test: [ti.'fmɛ.tokʔ] *PF* zn. *tifmetok* (afgeleid van **fmetok** *testen*)

proefdraaien, uitproberen, evalueren, testen: [m'ajʔ] *PF* wwm. *may'*

proeven: [t'uŋ ft'i] *PF* wwn. *tingftxi* (afgeleid van **ting** *geven* en **ftxi** *tong*)

proeven (niet doelbewust): [ɛw.k.u] *PF* wwo. *ewku*

profetie: [ti.'sɛ.ɛ.ʔa] *PF* zn. *tisrese'a* (afgeleid van **srese'a** *voorspellen*)

project, werkstuk: [ti.'kaŋ.kɛm.vi] *PF* zn. *tikangkemvi* (afgeleid van **tikangkem** *werk*)

prooi, waarop gejaagd wordt: [smar] *PF* zn. *smar*

protest, protesteren (abstract concept): [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *tileymkem* (afgeleid van **leymkem** *protesteren*)

protest, een moment van protesteren: [sæ.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *säleymkem* (afgeleid van **leymkem** *protesteren*)

protesteren: [l'ɛjm.'kɛm] *PF* wwn. *leymkem* (sam. van **leym** *roepen*, (*uit*)*schreeuwen* en **kemwiä** *oneerlijk, onjuist, fout, onterecht*)

protesteren (abstract concept), protest: [ti.lɛjm.'kɛm] *PF* zn. *tileymkem* (afgeleid van **leymkem** *protesteren*)

puin hoop, chaotisch, rommelig, ongeorganiseerd: [vɛl.ke] *PF* bn. *velke* (sam. van **ve'o** *orde*, *organisatie* en **luke** *zonder*)

punt van afwijking, vork, vertakking: [jakʔ] *PF* zn. *yak*

puur, natuurlijk, onveranderd: [ni.'jɾ] *PF* bw. *niryrr* (afgeleid van **yrr** *natuurlijk*)

zonder)

recent: [sok^ɿ] *PF* bn. *sok*

recht: [jɛj] *PF* bn. *yey*

recht vooruit, in een rechte lijn: [ni.'jɛj.fja] *PF*
bw. *nìyeyfya* (afgeleid van *yeyfya* *rechte lijn*)

rechte lijn: [jɛj.fja] *PF* zn. *yeyfya* (afgeleid van *yey* *recht* en *fya'o* *pad*)

rechterkant: ['ski.ɛm.pa] *PF* zn. *skiempa* (sam. van *skien* *rechts* en *pa'o* *kant*)

rechttop: [ni.'p'im] *PF* bw. *nìpxim* (afgeleid van *pxim* *rechttop*)

rechttop: [p'im] *PF* bn. *pxim*

rechts (niet links): ['ski.ɛn] *PF* bn. *skien*

rechtvaardigheid, eerlijkheid: [tim.'wi.æ] *PF*
zn. *tìmwä* (afgeleid van *muiä* *eerlijk*, *fair*, *juist*)

redden, verdedigen: [z'oŋ] *PF* WWO. *zong*

reden: [lun] *PF* zn. *lun*

reden van het argument, bron van dispuut:
[sæ.wæ.'tɛ] *PF* zn. *säwäte* (afgeleid van *wäte* *redetwisten*)

redetwist, dispuut: [ti.wæ.'tɛ] *PF* zn. *tìwäte*
(afgeleid van *wäte* *redetwisten*)

redetwisten, discussieren: [wæ.'t.ɛ] *PF* WWO.
wäte

reeds, al: [li] *PF* bw. *li*

reflecteren, imiteren: ['ɾi.ɿ.ɪf s:i] *PF* WWN. *ri'ir*
si (afgeleid van *ri'ir* *reflectie*)

reflectie, spiegelbeeld: ['ɾi.ɿɪf] *PF* zn. *ri'ir*

regel, richtlijn: [ko.'ɾɛn] *PF* zn. *koren*

regelmatig, dagelijks: [ni.'tɿ.tɿ] *PF* bw. *nìtrr-trr*
(afgeleid van *trr* *dag*)

regen: ['tom.pa] *PF* zn. *tompa*

regen, plezierige geur van nabij stromend water, natte vegetatie: [so.'sul] *PF* bn. *sosul*

regendruppel: ['tom.pi.va] *PF* zn. *tompìva* (afgeleid van *tompa* *regen* en *ilva* *druppel*)

reiken naar: [w'o] *PF* WWO. *wo*

reis: [ti.'sop^ɿ] *PF* zn. *tisop* (afgeleid van *sop* *reis*)

reizen: [s'op^ɿ] *PF* WWN. *sop*

reiziger: ['sop.ju] *PF* zn. *sopyu* (afgeleid van *sop* *reizen*)

rek voor persoonlijke bezittingen:
[snok.fjan] *PF* zn. *snokfyan* (sam. van *sno* *hemzelf*, *haarzelf*, *hetzelf* en *kurfyan* *mand* of *opgehangen rek*)

rek, plank: ['fjan.ji] *PF* zn. *fyanyì* (sam. van *fy-an* *constructie bedoeld om iets schoon en van*

de grond te houden en *yì* *plank*, *trede*, *rand*, *niveau*)

rek/rooster op de grond (om vlees te roken):
[mɛɾ.ki] *PF* zn. *merki*

relateren aan, verbinden, een relatie hebben met: ['t.a.ɾ.ɛ] *PF* WWO. *tare*

relatie, verbinding: [sæ.'ta.ɾɛ] *PF* zn. *sätare*
(afgeleid van *tare* *verbinden*, *relateren aan*)

rennen: [t·ul] *PF* WWN. *tul*

repareren, helen: [zɛj.'k'o] *PF* WWO. *zeyko* (afgeleid van *zo* *wees wel* en «*eyk*» *causatief tussenvoegsel*)

representeren: ['k.ɛ.n·oŋ] or ['kɛ.n·oŋ] *PF*
WVN. *kenong* (sam. van *ke* *niet* en *nong* *volgen*)

respect: [lɛ.i.o.'a.ɛ] *PF* zn. *leioae*

respect afdwingen, indrukwekkend zijn:
[ɾ'o.ɿ'a] *PF* WVN. *ro'a*

respecteren: [lɛ.i.o.'a.ɛ s:i] *PF* WVN. *leioae si*
(afgeleid van *leioae* *respect*)

resultaat: [kum] *PF* zn. *kum*

reuk (zintuig): ['hɛ.fi.t̥swo] *PF* zn. *hefitswo* (afgeleid van *hefi* *ruiken*)

richting, koers: [sa.'lɛw.fja] *PF* zn. *salewfyä* (afgeleid van *salew* *doorgaan* en *fya'o* *pad*)

richtlijn, regel: [ko.'ɾɛn] *PF* zn. *koren*

rijden: ['m.ak.t'o] *PF* WWO. *makto*

rijk van smaak, hartig, umami: [fwan] *PF* bn.
fwang

rijm: ['ɿam.pam] *PF* zn. *ngampam* (sam. van *ngam* *echo* en *pam* *geluid*)

rijmen: ['ɿam.pam s:i] *PF* WVN. *ngampam si*
(afgeleid van *ngampam* *rijm*)

rijp, volwassen: [fjɛjn] *PF* bn. *fyeyn*

rijpheid, volgroeidheid: [ti.fjɛjn] *PF* zn. *tifyeyn*
(afgeleid van *fyeyn* *rijp*, *volgroeid*)

rillen, trillen, schudden: [ɾ.i.'k'i] *PF* WVN.
rikxi

ring, ovaal, ongeveer ronde gesloten vorm:
[ko.ɿon] *PF* zn. *ko'on* (afgeleid van *koum* *rond*, *gebogen* en 'on *vorm*)

rite, ceremonie, ritueel: [sæ.'ɿɛ.o.i.o] *PF* zn.
sä'eio (afgeleid van 'eio *ceremonieel*)

ritme: ['ɿɛ.koŋ] *PF* zn. 'ekong

ritme: ['ka.to] *PF* zn. *kato*

ritueel, ceremonie, rite: [sæ.'ɿɛ.o.i.o] *PF* zn.
sä'eio (afgeleid van 'eio *ceremonieel*)

rivier: [kil.'van] *PF* zn. *kilvan*

roep: [tɪ.ˈle:jm] *PF* zn. *tiley*m (afgeleid van *ley*m roepen, (uit)schreeuwen)
roep van een slangewolf, gehuil: [ˈŋu.waj] *PF* zn. *nguway* (afgeleid van *way* lied)
roepen: [sɪ.ˈaw] *PF* wwn. *syaw*
roepen, (uit)schreeuwen: [lɪ.ɛ:jm] *PF* wwn. *ley*m
roken (let. rook opzuigen): [tʃwɪk kʰɛ.nɛf.ɪt] *PF,D* wwn. *tswik kxenerit* (sam. van *tswik* opzuigen en *kxener* roken)
rollen: [ˈʔɪ.kɔ] *PF* wwn. *ʔrrko*
rommelig, chaotisch, ongeorganiseerd, puinhoop: [ˈvɛl.ke] *PF* bn. *velke* (sam. van *veʔo* orde, organisatie en *luke* zonder)
rond, gebogen: [ˈko.um] *PF* bn. *koum*
rondom: [pʰaw] *PF* adp. *pxaw-*
rood (bloed tunʔ): [ˈrɛj.pa.j.tun] *PF* bn. *rey-paytun* (sam. van *reypay* bloed en *tun* rood, oranje)
rood, oranje: [ˈtum.pin] *PF* zn. *tumpin* (sam. van *tun* rood, oranje en *ʔopin* color)
rood, oranje: [tun] *PF* bn. *tun*
roofdier: [ˈtaɪ.ni.o.ang] *PF* zn. *tarnioang* (sam. van *taron* jagen en *ioang* dier)
rook: [kʰɛ.nɛf] *PF* zn. *kxener*
rookplezier overdag, trillende tong (Naʔvi idioom): [pɪ.kʰɛn.tɪ.kɪ] *Skxawng* zn. *prrkx-entrrkr* (van *prteʔ* plezierig, *kxener* roken,

S

ʔs nachts: [ˈtʰon.kɪ] *PF* bw. *txonkrr* (sam. van *txon* nacht en *krr* tijd)
(samen) als leden van een familie: [ni.so.ˈa.i.a] *PF* bw. *nisoaia* (afgeleid van *soaia* familie)
(samen) als leden van een stam: [ni.o.ˈloʔ] *PF* bw. *nioloʔ* (afgeleid van *oloʔ* stam)
(stuk) informatie: [sæ.ˈo.mum] *PF* zn. *säomum* (afgeleid van *omum* weten)
samen: [ʔaw.si.ˈtɛŋ] *PF* bw. *ʔawsiteng* (sam. van *ʔaw* een en *teng* gelijk, hetzelfde)
samen zijn met: [k.æ.tɛŋ] *PF* wwn. *käteng*
samenkomen, een worden met: [ˈn.a.w.aŋ] *PF* wwn. *nawang*
samenvatting: [ˈvuɪ.vi] *PF* zn. *vuɪvi* (afgeleid van *vur* verhaal)
schade toebrengen: [kʰu sɪ] *PF* wwn. *kxu* si (afgeleid van *kxu* schade)

trr dag and *krr* tijd)
roteren om een as, draaien: [mɪ.m] *PF* wwn. *mɪn* *Mɪn* ne *ftärpa* *Linksom draaien*
rots, steen: [tʃkʰɛ] *PF* zn. *tskxe*
rotswand: [ʔawkʰ] *PF* zn. *ʔawkx*
rotten, vergaan, afbreken over tijd: [sn.æm] *PF* wwn. *snäm*
rouw: [a.ˈfpawŋ] *PF* zn. *afpawng*
rouwen: [a.ˈfpawŋ sɪ] *PF* wwn. *afpawng* si (afgeleid van *afpawng* rouw)
rouwend, met rouw: [na.ˈfpawŋ] *PF* bw. *nafpawng* (afgeleid van *afpawng* rouw)
rug (van het lichaam): [tʰal] *PF* zn. *txal*
ruiken: [tɪŋ ˈon.tu] *JC,PF* wwn. *tɪŋ ontu* (afgeleid van *tɪŋ* geven en *ontu* neus)
ruiken (doelbewust): [sɪ.am] *PF* wwo. *syam*
ruiken (niet doelbewust): [ˈh.ɛ.f.i] *PF* wwo. *hefi*
ruimte, ommuurd open gebied: [mo] *PF* zn. *mo*
ruimte, open of grenzeloos gebied: [ŋipʰ] *PF* zn. *ngip*
rusten: [tʃu.ˈr.okʰ] *PF* wwn. *tsurokx*
rustig maar, kalm kalm: [ˈtam ˈtam] *M* tw. *tam tam*
ruw: [ɛkʰ.ˈtʰu] *PF* bn. *ektxu*
ruwweg, ongeveer: [wum] *PF* bw. *wum*

schade, onheil: [kʰu] *PF* zn. *kxu*
schaduw: [ukʰ] *PF* zn. *uk* (afgeleid van *toruk* laatste schaduw)
scharnier, gewricht: [til] *PF* zn. *til*
schat; iets zeldzaams en van grote waarde: [tʃɛ:jm] *PF* zn. *tsyeym*
schatje, kleine geliefde: [ˈyaw.n.tu.tʃɪp] *PF* zn. *yawntutsyɪp* (afgeleid van *yawntu* geliefde)
schattig, leuk: [ˈho.na] *PF* bn. *hona*
schattig, lief: [ni.ˈho.na] *PF* bw. *nihona* (afgeleid van *hona* schattig)
schattigheid, leukheid: [ti.ˈho.na] *PF* zn. *tihona* (afgeleid van *hona* schattig)
schede (van een mes): [ˈtʃstɪl.sɛ.na] *PF* zn. *tstalsena* (sam. van *tstal* mes en *sähena* draager)
schedel: [ˈtɛk.rɛ] *PF* zn. *tekre*

- schelp:** [sum] *PF* zn. *sum*
- schermring, voor donker, na zonsondergang:** [t'on.'ʔoŋ.maw] *PF* zn. *txon'ongmaw* (sam. van **txon'ong** *zonsondergang* en **maw na**)
- scherp (als b.v. een mes):** [lit'] *PF* bn. *litx*
- scherp (punt):** [p'i] *PF* bn. *pxi*
- schieten:** [t·ɛm] *PF* wwn. *tem*
- schieten:** [t·ol.'t·ɛm] *PF* wwo. *toltem*
- schimmel, paddenstoel:** [sp'am] *PF* zn. *spxam*
- schobbejak (vulgair), galbak:** [von.'væʔ] *PF* zn. *vonvə'* (sam. van **vitra** *ziel* en **onvə'** *slecht-ruikend*) (let. *stinkziel*)
- schoen:** [haw'n.'vɛn] *PF* zn. *haw'nven* (sam. van **hawnu** *beschermen* en **venu** *voet*)
- school:** ['num.tɛŋ] *PF* zn. *numtseng* (sam. van **nume** *leren* en **tseng** *plaats*)
- schoon:** ['la.ro] *PF* bn. *laro*
- schoonheid:** [ti.'lor] *PF* zn. *tilor* (afgeleid van **lor** *mooi*)
- schoonmaken, vuiligheid weghalen:** ['la.ro s·i] *PF* wwn. *laro si* (afgeleid van **laro** *schoon*)
- schouder:** ['ʔet.naw] *PF* zn. *'etnaw*
- schram, snee, kleine verwonding:** ['sk'ir.tɕip] *PF* zn. *skxirtsyip* (afgeleid van **skxir** *wond*)
- schreeuw, gil:** [z·awŋ] *PF* zn. *zawŋ*
- schrijven:** [pam.'ɾɛl 's·i] *PF* wwn. *pamrel si* (afgeleid van **pamrel** *geschrift*)
- schrijver:** [pam.'ɾɛl.si.ju] *PF* zn. *pamrelsiyu* (afgeleid van **pamrel** *geschrift*)
- schrik, vrees, horror:** [ti.'fp'a.mo] *PF* zn. *tifpxamo* (afgeleid van **fxamo** *vreselijk, verschrikkelijk*)
- schuchter, timide:** [nim] *PF* bn. *nim*
- schudden, trillen, rillen:** [r·i.'k'i] *PF* wwn. *rikxi*
- schuddend, trillerig:** [ni.ɾi.'k'i] *PF* bw. *nirikxi* (afgeleid van **rikxi** *trillen, schudden, rillen*)
- schuilplaats, veilige plek:** ['zoŋ.tɛŋ] *PF* zn. *zongtseng* (sam. van **zong** *redden* en **tseng** *plaats*)
- seconde, een kort moment:** ['swaw.tɕip] *PF* zn. *swawtsyip* (afgeleid van **swaw** *moment*)
- seconde, korte tijd:** ['hi.kɾ] *PF* zn. *hikrr* (sam. van **hi'i** *klein* en **krr** *tijd*)
- seizoen:** ['zɪ.si.kɾ] *PF* zn. *zìsikrr* (afgeleid van **zìsìt** *jaar* en **krr** *tijd*)
- september:** [vo.sp'i.vo.'law] *PF* zn. *vospxìvolaw* (sam. van **vospxì** *maand* en **volaw** *negen*)
- serie tredes, trap:** [sna.'ji] *PF* zn. *snayì* (afgeleid van **yì** *niveau, stap*)
- set, groep, stapel, kluit:** ['sna.ʔo] *PF* zn. *sna'o* nvm.
- sexueel, plezierig, aangenaam (fysiek):** [mo.'wan] *PF* bn. *mowan*
- signaal, teken, indicatie:** [sæ.'vɿ] *PF* zn. *sävll* (afgeleid van **vll** *aanwijzen*)
- significant, betekenisvol:** [ni.wa.'wɛ] *PF* bw. *nìwawe* (afgeleid van **wawe** *betekenis*)
- significant, persoonlijk belangrijk:** [t'an.wa.'wɛ] *PF* bn. *txanwawe* (sam. van **txan** *veel* en **wawe** *betekenis, belang*)
- simpel, eenvoudig:** [fjin] *PF* bn. *fyin*
- simpel, makkelijk:** ['ftu.ɛ] *PF* bn. *ftue*
- sinds (tijd):** [ta.'kɾ.a] *PF* vw. *takrra* allomorf van **akrrta** (sam. van **krr** *tijd* en **ta** *van*)
- sinds (tijd):** [a.'kɾ.ta] *PF* vw. *akrrta* allomorf van **takrra** (sam. van **krr** *tijd* en **ta** *van*)
- sissen:** [o.'iss s·i] *PF* wwn. *oìss si* (afgeleid van **oìss** *boos geluid*)
- situatie, conditie, staat:** [ti.'fkɛj.tok] *PF* zn. *tifkeytok* (afgeleid van **fkeytok** *bestaan*)
- sjaal, poncho, cape:** ['ʔa.ɾɛ] *PF* zn. *'are*
- sjamaan:** [ti.'ɾɛ.tu] *PF* zn. *tiretu* (afgeleid van **tirea** *geest* en **tute** *persoon*)
- skelet:** [sna.'t'æ.ɾɛm] *PF* zn. *snatxärem* (sam. van **sna'o** *groep* en **txärem** *botten*) let.: 'groep van botten'
- skyline, horizon:** ['taw.t'ɛw] *PF* zn. *tawtxew* (sam. van **taw** *lucht* en **txew** *rand*)
- slaan, raken, treffen:** ['t·a.k·uk] *PF* wwo. *takuk*
- slaap hangmat (algemene term):** ['ni.vi] *PF* zn. *nivi*
- slachten (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier):** [s·ɛj.'to] *PF* wwo. *seyto*
- slachtgereedschap:** [sæ.sɛj.'to] *PF* zn. *säseyto* (afgeleid van **seyto** *slachten (het separeren of verwerken van het karkas van een dood dier)*)
- slagen:** [fl·æ] *PF* wwn. *flä*
- slapen:** ['h·a.h·aw] *PF* wwn. *hahaw*
- slecht:** [kawŋ] *PF* bn. *kawŋ*
- slecht:** [fɛʔ] *PF* bn. *fe'* nvm.
- slecht:** [ni.'fɛʔ] *PF* bw. *nifɛ'* (afgeleid van **fe'** *slecht*)

- slecht klinkend:** [mɪk.ˈvæʔ] *PF* bn. *mikvā'* (afgeleid van **mikyun oor** en **vā'** *onaangenaam voor de zintuigen*)
- slecht smakend, vies:** [ft'ɪ.ˈvæʔ] *PF* bn. *ftxìvā'* (sam. van **ftxì tong** en **vā'** *vervelend*)
- slecht zijn in:** [w.æʔ] *PF* wwo. *wätx*
- slecht-ruikend:** [on.ˈvæʔ] *PF* bn. *onvā'* (sam. van **ontu neus** en **vā'** *niet plezierig voor de zintuigen*)
- slechter worden, verslechteren:** [ˈfɛ.ʔ.ɪl] *PF* wwn. *fe'ul* (sam. van **fe'** *slecht* en **'ul** *vermeerderen*)
- slechts, alleen:** [ni.ˈʔaw] *PF* bw. *n'aw* (afgeleid van **'aw een**)
- slechtste:** [ˈʔɛ.ʔal] *PF* bn. *'e'al*
- slikken:** [k'·uk'] *PF* wwo. *kxukx*
- slim, intelligent (van een persoon):** [ˈka.nu] *PF* bn. *kanu ofp*.
- slim, verstandig (ding):** [sil.ˈron.sɛm] *PF* bn. *sironsem* (sam. van **siltsan goed** en **ronsem geest**)
- sluiten:** [ˈtstu 's-i] *PF* wwn. *tstu si* (afgeleid van **tstu dicht**)
- smaak:** [sur] *PF* zn. *sur*
- smaak (zintuig):** [ˈɛwk.tswɔ] *PF* zn. *ewktswo* (afgeleid van **ewku proeven**)
- smakeloos, goedkoop:** [ˈfɛ.lup] *PF* bn. *fe'lup* (sam. van **fe'** *slecht* en **lupra stijl**)
- smal:** [snɛp] *PF* bn. *snep*
- smart, droefheid:** [jɛŋ.ˈwal] *PF* zn. *yengwal*
- smerig:** [ˈtsewt] *PF* bn. *tsewtx*
- snaarinstrument:** [iʔ.ɛn] *JC* zn. *i'en*
- snack, lichte maaltijd:** [ˈtsjɛj] *PF* zn. *tsyey*
- snee, schram, kleine verwonding:** [ˈsk'ir.tsjɪp] *PF* zn. *skxirtsyɪp* (afgeleid van **skxir wond**)
- sneeuw:** [ˈhɛɪ.wɪ] *PF* zn. *herwì*
- sneeuwbuï:** [hɛɪ.ˈmeɪp] *PF* zn. *hermeyp* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **meyp zwak**)
- sneeuwstorm:** [t'an.ˈfwɛɪ.wɪ] *PF* zn. *txanfwerwì* (afgeleid van **txan veel** en **hufwe+herwì wind+sneeuw**)
- sneeuwveld:** [ˈhɛɪ.t'a.jo] *PF* zn. *hertxayo* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **txayo veld**)
- sneeuwvlok:** [ˈhɛɪ.wɪ.və] *PF* zn. *herwìvə* (afgeleid van **herwì sneeuw** en **ilva vlok**)
- snel:** [ni.ˈwin] *PF* bw. *nìwin* (afgeleid van **win snel**)
- snel:** [win] *PF* bn. *win*
- snijden:** [m.un.ˈʔ.i] *PF* ww. *mun'i*
- sociaal of persoonlijk, steunen (emotioneel):** [sl.an] *PF* wwo. *slan avm*.
- sociaal onacceptabel, grof, vulgair:** [ræp.ˈtʊm] *PF* bn. *räptum*
- sociaal, steun (emotioneel, persoonlijk):** [tɪ.ˈslan] *PF* zn. *tìslan* (afgeleid van **slan steunen**) avm.
- solide, wereld (fysiek):** [ki.ˈfkɛj] *PF* zn. *kifkey*
- solide, vast, niet hol:** [vawt] *PF* bn. *vawt*
- soort, type:** [fnɛl] *PF* zn. *fnel*
- sorry, mijn excuses (uiting van schuld en spijt):** [ŋaj.ˈt'o.a] *PF* tw. *ngaytxoa* (sam. van **ngeyā je** en **txoa vergeving**)
- sorry, vergeef me:** [hi.ˈt'o.a] *PF* tw. *hìtxoa* (afgeleid van **hì'i klein** en **txoa vergeving**)
- speciaal, apart:** [zɛj] *PF* bn. *zey*
- specialiseren in, focussen op, geïnteresseerd zijn in:** [ˈk.an.ʔ.m] *PF* wwo. *kan'in* (sam. van **kan richten** en **'in bezig zijn**)
- specifiek, precies:** [ni.ˈp'i] *PF* bw. *nìpxi* (afgeleid van **pxi scherp**)
- speculatief, intuïtief:** [lɛ.ˈʔɛn] *PF* bn. *le'en* (afgeleid van **'en raden**) nvm.
- speechen (specifiek geval), toespreken:** [tɪ.ft'u.li.ʔu] *PF* zn. *tiftxulì'u* (afgeleid van **ftxulì'u oreren, toespraak houden**)
- speer:** [tuk.ˈru] *PF* zn. *tukru*
- spel:** [u.ˈvan] *PF* zn. *uvan*
- spelen:** [u.ˈvan 's-i] *PF* wwn. *uvan si* (afgeleid van **uvan spel**)
- spelling:** [pam.ˈrɛl.fja] *PF* zn. *pamrelfya* (afgeleid van **pamrel schrijven** en **fya'o manier**)
- spiegelbeeld, reflectie:** [rɪ.ʔɪr] *PF* zn. *rì'ir*
- spier:** [tsɪɛm] *PF* zn. *tsngem*
- spiraal:** [ʔɪ.ˈhɛ.ju] *PF* zn. *ìtheyu*
- spiritueel, sterk (emotioneel, niet fysiek), vol vertrouwen:** [sɛj.ˈk'ɛl] *PF* bn. *seykxel*
- spoor (van een dier of persoon):** [ˈtsmim] *PF* zn. *tsmim*
- sport, lichamelijk of atletisch spel:** [u.ˈvan lɛ.ˈtok'] *PF* zn. *uvan letokx* (sam. van **uvan spel** en **letokx fysiek**)
- spreektaal voor txanso'hayu (fan, enthousiasteling):** [ˈso.ju] *PF* zn. *so'yu*
- spreektaal voor verjaring:** [zi.ˈtsal.tɪ] *PF* zn. *zìsaltrr*
- spreken:** [p.ˈl.t'ɛ] *PF* ww. *plltxe*

- spreker:** [pɿ.t'ɛ.ju] *PF* zn. *plltxeyu* (afgeleid van *plltxe spreken*)
- springen:** [sp·æ] *PF* ww. *spä*
- spugen, uitspugen:** [hi·upʷ] *PF* wwn., wwo. *hiup*
- spuiten:** [ts·æʔ] *PF* ww. *tsä'*
- squadron, militaire clan, oorlogsgroep:** [wɛm.po.ŋu] *PF* zn. *wempongu* (sam. van *wem* *vecht* en *pongu* *groep*)
- staaf, paal:** [swɛkʷ] *PF* zn. *swɛk*
- staan:** [kɿ.k'·ɛm] *PF* wwn. *klkxɛm*
- staart:** [k'·ɛ.tɛ] *PF* zn. *kxɛtɛ*
- staart, vlecht:** [tswin] *PF* zn. *tswin*
- staartje, vlechtje:** [tswin.tɛjipʷ] *PF* zn. *tswint-syip* (afgeleid van *tswin* *vlecht*)
- staat van gebroken hart hebbend, gebroken hart:** [jawn.jɛw.la] *PF* zn. *yawnyewla* (sam. van *yawne* *geliefd* en *yewla* *teleurstelling*)
- staat, situatie, conditie:** [ti.'fkɛj.tokʷ] *PF* zn. *tifkeytok* (afgeleid van *fkeytok* *bestaan*)
- stabiel, gestaag:** [ni.'lɛɾ] *PF* bw. *niler* (afgeleid van *ler* *stabiel*, *gestaag*)
- stabiel, gestaag (voor beweging):** [lɛɾ] *PF* bn. *ler*
- stam, clan:** [o.'loʔ] *PF* vn. *olo'*
- stap (in een instructie), taak, klus:** [tim.vi] *PF* zn. *tinvi*
- stapel, set, groep, kluit:** [sna.ʔo] *PF* zn. *sna'o* nvm.
- start, begin:** [ti.'tsjul] *PF* zn. *titsyul* (afgeleid van *tsyul* *beginnen*, *starten*)
- start-positie, begin, initiele plek:** [sɲæ.ʔi.tɛŋ] *PF* zn. *sngä'itsɛng* (sam. van *sngä'i* *start* en *tsɛng* *plaats*)
- start-tijd (tijd), begin:** [sɲæ.ʔi.kɾ] *PF* zn. *sngä'ikrr* (sam. van *sngä'i* *beginnen* en *krr* *tijd*)
- starten, beginnen:** [sɲ·æ.ʔ·i] *PF* wwmn. *sngä'i*
- starten, beginnen:** [tsj·ul] *PF* wwo. *tsyul*
- steen, rots:** [tsk'ɛ] *PF* zn. *tskxɛ*
- steken:** [sɲ·apʷ] *PF* wwo. *sngap*
- steken:** [ts·ukʷ] *PF* wwo. *tsukx*
- stem:** [mok.ri] *PF* zn. *mokri*
- stenen pot die een kleine giftige spinachtige bevat:** [ɛ.p'aj] *PF* zn. *ɛpxang*
- stenen, van steen:** [lɛ.'tsk'ɛ] *PF* bn. *letskxɛ* (afgeleid van *tskxɛ* *rots*, *steen*)
- ster, lichtgevende sproet:** [tan.'hi] *PF* zn. *tanhi*
- sterk (emotioneel, spiritueel, niet fysiek), vol vertrouwen:** [sɛj.'k'ɛl] *PF* bn. *seykxel*
- sterk (fysiek):** [t'ur] *PF* bn. *txur*
- sterk/gespierd persoon:** [t'ur.tu] *PF* zn. *txur-tu* (afgeleid van *txur* *sterk* (*fysiek*))
- sterkte, kracht:** [ti.'t'ur] *PF* zn. *titxur* (afgeleid van *txur* *sterk*)
- sterrencluster:** [sna.tan.'hi.tɛjip] *PF* zn. *sna-tanhitsyip* (sam. van *sna'o* *groep* en *tan-hi* (*tsyip*) *ster*)
- sterrenstelsel:** [sna.tan.'hi] *PF* zn. *snatanhi* (sam. van *sna'o* *kluit* en *tanhi* *ster*) let.: 'een kluit sterren'
- steun (emotioneel, sociaal, persoonlijk):** [ti.'slan] *PF* zn. *tislan* (afgeleid van *slan* *steunen*) avm.
- steunen (emotioneel, sociaal of persoonlijk):** [sl·an] *PF* wwo. *slan* avm.
- stevig, in een ijzeren greep:** [ni.'sjɛpʷ] *PF* bw. *nisyep* (afgeleid van *syep* *val*) let.: 'als een val'
- stevig, vol vertrouwen:** [nik.lo.'nu] *PF* bw. *niklonu* (afgeleid van *ke lonu* *niet laten gaan*) lett.: 'zonder het los te laten'
- stevig, voorzichtig:** [nik.tuŋ.'zupʷ] *PF* bw. *nik-tungzup* (afgeleid van *ke tungzup* *niet vallen*) let.: 'zonder te laten vallen'
- stijl:** [lup.ra] *PF* zn. *lupra*
- stil:** [ti.'fnu.ŋaʔ] *PF* bn. *tifnunga'* (afgeleid van *fnu* *stil*) nvm.
- stil zijn, wees stil:** [fn·u] *PF* wwn. *fnu*
- stilletjes:** [ni.'fnu] *PF* bw. *nifnu* (afgeleid van *fnu* *stil*)
- stille:** [ti.'fnu] *PF* zn. *tifnu* (afgeleid van *fnu* *stil*)
- stoel, kruk, bank; een voorwerp waarop gezeten kan worden:** [sɛjn] *PF* zn. *seyɲ* (afgeleid van *sä'o* *gereedschap* en *heyn* *zitten*)
- stof (in de lucht):** [fwopʷ] *PF* zn. *fwopx* (afgeleid van *fwep* *stof* en *piwopx* *wolk*)
- stof (op een oppervlak):** [fwɛpʷ] *PF* zn. *fwep*
- stok:** [vul.tɛjipʷ] *PF* zn. *vultsyip* (afgeleid van *vul* *tak* (*van een boom*))
- stomp (punt):** [fwɛm] *PF* bn. *fwɛm*
- stoom, mist:** [ja.paj] *PF* zn. *yapay* (sam. van *ya* *air* en *pay* *water*)
- stoppen:** [ft·aj] *PF* wwmn. *ftang*
- stoppen:** [t'·ɛj] *PF* ww. *txey*

stoppen, de glottale stop: [ti.'ftaŋ] *PF* zn. *tif-tang* (afgeleid van **ftang** *stop*)
storm: [jɾ.apʔ] *PF* zn. *yrrap* (afgeleid van **ya** *lucht* en **hrrap** *gevaar*)
stortbui, zware regen: [t'an.'tom.pa] *PF* zn. *tx-antompa* (sam. van **txan** *veel* en **tompa** *regen*)
strak: [ʔe.'k'in] *PF* bn. *'ekxin*
strakheid, losheid: [ʔe.'k'i.num] *PF* zn. *'ekxinum* (sam. van **'ekxin** *strak* en **um** *los*)
stress (mentaal of emotioneel gevoel): ['fk'a.ra] *PF* zn. *fkxara*
stressvol: ['fk'a.ra.ŋaʔ] *PF* bn. *fkxaranga'* (afgeleid van **fkxara** *stress*)
stromen: [t'swe.sja.s-i] *PF* wwn. *tswesya si* (afgeleid van **tswesya** *stroom*)
stroom: ['paj.fja] *PF* zn. *payfya* (sam. van **pay** *water* en **fya'o** *pad*)
stroom: [t'swe.sja] *PF* zn. *tswesya*
stroomversnelling (telbaar, komt zelden voor): [t'sel.tsul] *PF* zn. *tseltsul*
struik: [ut.ral.tsjipʔ] *PF* zn. *utraltsyip* (afgeleid van **utral** *boom*)
student, leerling: ['nu.me.ju] *PF* zn. *numeyu* (afgeleid van **nume** *leren*)
studeren: [ft.i.'a] *PF* wwo. *ftia*
studie: [ti.fti'.a] *PF* zn. *tiftia* (afgeleid van **ftia** *studeren, bestuderen*)
stuk functionele kleding: [p'ɛn] *PF* zn. *pxen*
stuk taal, uitdrukking: [liʔ.fja.vi] *PF* zn. *li'fyavi* (afgeleid van **li'fya** *taal*)

T

taak, klus, stap (in een instructie): [t'm.vi] *PF* zn. *tinv*
taal: [liʔ.fja] *PF* zn. *li'fya* (sam. van **li'u** *woord* en **fya'o** *wijze, manier*)
taal-gebruikers, taalgroep: [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* zn. *li'fyaolo'* (sam. van **li'fya** *taal* en **olo'** *clan*)
taalgroep, taal-gebruikers: [liʔ.fja.o.'loʔ] *PF* zn. *li'fyaolo'* (sam. van **li'fya** *taal* en **olo'** *clan*)
tafel, verhoogd werkblad: [fjan.jo] *PF* zn. *fyanyo* (sam. van **fyan** *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en **yo** *oppervlak*) Noot: in spreektaal kan **yo** gebruikt worden i.p.v. **fyanyo**.
tak (van een boom): [vul] *PF* zn. *vul*

sturen, zenden: [fp.ɛʔ] *PF* wwo. *fpe'*
subliem in stijl, exquisite: ['fjo.lupʔ] *PF* bn. *fyolup* (sam. van **fyole** *subliem* en **lupra** *stijl*)
subliem, voorbij perfectie: ['fjo.lɛ] *PF* bn. *fyole*
substitueren, vervangen: [r'awn] *PF* wwo. *rawn*
substituut, vervanging, iets dat iets anders vervangt: [sæ.'rawn] *PF* zn. *särawn* (afgeleid van **rawn** *vervangen*)
succes (algemeen): [ti.'flæ] *PF* zn. *tiflä* (afgeleid van **flä** *lukken, slagen*)
succes (een moment van succes): [sæ.'flæ] *PF* zn. *säflä* (afgeleid van **flä** *lukken, slagen*)
succesvol: [ti.'flæ.ŋa] *PF* bn. *tiflänga'* (sam. van **tiflä** *succes* en **nga'** *bevatten*)
suf, niet slim: [snu.mi.na] *CP* bn. *snumina* avm. (refereert naar een 'suf/dom' persoon)
suffix: ['u.o.li.ʔu.vi] *PF* zn. *uoli'uvi* (afgeleid van **uo-** *achter* en **li'u** *woord*)
suggereren, voorstellen: [m.okʔ] *PF* wwo. *mok*
suggestie: [ti.'mokʔ] *PF* zn. *timok* (afgeleid van **mok** *voorstellen, suggereren*)
suggestie, voorstel: [sæ.'mokʔ] *PF* zn. *sämok* (afgeleid van **mok** *voorstellen*)
systeem, proces, procedure, benadering: [vɛ.fja] *PF* zn. *vefya* (sam. van **ve'o** *orde, organisatie* en **fya'o** *wijze, manier*)

taken uitdelen, commanderen, bevelen: [k'.im] *PF* wwo. *kxim*
talent: [ti.'naw.ri] *PF* zn. *tinawri* (afgeleid van **nawri** *getalenteerd*)
tand: [sɛɛʔ] *PF* zn. *sre'*
tast (zintuig): [z'im.t'swo] *PF* zn. *z'imtswo* (afgeleid van **z'im** *voelen*)
te doen hebben met de Na'vi, het Volk: [ɛ.'naʔ.vi] *PF* bn. *leNa'vi* (afgeleid van **Na'vi** *het Volk*)
teder (mensen of dingen), vriendelijk, mild: [flɾ] *PF* bn. *flrr*
teder, vriendelijk: [ni.'flɾ] *PF* bw. *niflrr* (afgeleid van **flrr** *vriendelijk*)
tederheid, vriendelijkheid: [ti.'flɾ] *PF* zn. *tiflrr* (afgeleid van **flrr** *vriendelijk*)

- teen:** [ˈvɛn.zɛkʰ] *PF* zn. *venzek* (sam. van *venu* voet en *zekwä* vinger)
- tegelijk met, ook, alsmede:** [kopʰ] *PF* bw. *kop*
- tegen (als in: vechten tegen):** [wæ] *PF* adp. *wä+*
- tegenover, aan de overkant:** [ˈfɛw.tu.sokʰ] *PF* bn. *fewtusok* (afgeleid van *few-* tegenover)(In spreektaal, *fewtsok* (*few.t̂sok*))
- tegenover, mikkend op de overkant van:** [fɛw] *PF* adp. *few-*
- tegenstander, opponent:** [ˈwæ.tu] *PF* zn. *wätu* (afgeleid van *wä-* tegen)
- tegenwoordig, momenteel:** [ni.ˈfkɾ] *PF* bw. *nifkrr* (afgeleid van *fikrr* deze tijd)
- teken, indicatie, signaal:** [sæ.ˈv] *PF* zn. *sävöll* (afgeleid van *vll* aanwijzen)
- tekenen, illustreren:** [w.ɛjn] *PF* wwo. *weyn*
- tekst van een lied, woorden van een gedicht:** [waj.æ a.jli.ʔu] *PF* uit. *wayä ayli'u* (afgeleid van *way* zingen (ceremonieel))
- tekstuur, gevoel, aanraking:** [zir] *PF* zn. *zir*
- telefoon:** [spul.ˈmok.ri] *PF* zn. *spulmokri* (afgeleid van *spule* voortstuwten en *mokri* stem)
- teleurstellend:** [lɛ.ˈjɛw.la] *PF* bn. *leyewla* (afgeleid van *yewla* teleurstelling)
- teleurstelling, emotionele afknapper, niet aan verwachting voldaan:** [ˈjɛw.la] *PF* zn. *yewla*
- tellen:** [ˈt.i.ˌam] *PF* wwo. *tiam*
- temperatuur:** [som.ˈwɛw] *PF* zn. *somwew* (afgeleid van *som* heet en *wew* koud)
- tentoonstelling, vertoning:** [sæ.win.ˈt'u] *PF* zn. *sävintxu* (afgeleid van *wintxu* tonen)
- terecht, eerlijk, goed:** [mu.ˈi.æ] *PF* bn. *muüä*
- territorium, gebied:** [kl.ˈp'il.tu] *PF* zn. *klpxil-tu*
- terug (richting):** [nɛ.ˈʔim] *PF* bw. *ne'ım*
- terug, in antwoord op:** [ni.ˈʔɛjn] *PF* bw. *ni'eyng* (afgeleid van *'eyng* antwoord)
- terughalen:** [sp.ɛn] *PF* wwo. *speng*
- terugkeren:** [t.æ.ˈt'aw] *PF* wwn. *tätxaw*
- terugtrekken:** [ˈt.ɪŋ ˈt̂sɛŋ] *PF* wwn. *ting tseng* (afgeleid van *ting* geef en *tseng* grond)
- terwijl, gelijk aan:** [tɛŋ.ˈkr] *PF* vw. *tengkr* (sam. van *teng* gelijk, hetzelfde en *krr* tijd)
- test, proef:** [ti.ˈfmɛ.tokʰ] *PF* zn. *tifmetok* (afgeleid van *fmetok* testen)
- testen:** [ˈfm.ɛ.t.okʰ] *PF* wwo. *fmetok*
- testen, uitproberen, evalueren, proefdraaien:** [m.ajʔ] *PF* wwo. *may'*
- teugels, lijn:** [sæ.ˈzæ.tɪpʰ] *RL,PF* zn. *sävärɪp* (afgeleid van *za'ärɪp* trekken)
- tevens, daarnaast:** [ni.ˈsuŋ] *PF* bw. *nɪsung* (afgeleid van *sung* toevoegen)
- tevreden, content, vervuld, verzadigd:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- thuis, huis:** [ˈkɛl.ku] *PF* zn. *kelku*
- tijd:** [kr] *PF* zn. *krr*
- tijd verbruiken:** [kr.ˈn.ɛkʰ] *PF* wwn. *krrnekx* (sam. van *krr* tijd en *nekx* consumeren)
- tijd, beurt, een van een herhalende actie:** [a.lo] *PF* zn. *alo*
- tijdens:** [ˈkr.ka] *PF* adp. *krrka-* (afgeleid van *krr* tijd)
- timide, schuchter:** [nim] *PF* bn. *nim*
- tip, helpende hint:** [ˈsrɪŋ.ˈt̂sɪpʰ] *PF* zn. *srungtsyɪp* (afgeleid van *srung* help)
- toch, nog, als voorheen:** [mi] *PF* bw. *mi*
- toch?, is het niet?:** [kɛ.ˈfjakʰ] *PF,Pr* part. *kefyak* (sam. van *ke* *fya* niet de manier en *srak* vraagmarkeerder)
- toegeven:** [p.ˈl.ɪaj] *PF* wwn. *pllngay* (afgeleid van *plltxe* spreken en *ngay* waar)
- toekomst:** [zu.ˈsaw.kr] *PF* zn. *zusawkrr* (sam. van *z«us»a'u* komend en *krr* tijd)
- toen, op die tijd:** [ˈtsa.ˈkr] *PF* bw. *tsakrr* (afgeleid van *tsa-* dat en *krr* tijd)
- toename:** [ti.ˈʔul] *PF* zn. *tɪ'ul*
- toespraak:** [sæ.ft.ˈu.ˈli.ʔu] *PF* zn. *sävftxuli'u* (afgeleid van *ftxuli'u* oreren, toespraak houden)
- toespreken, speeche (specifiek geval):** [ti.ft.ˈu.ˈli.ʔu] *PF* zn. *tiftxuli'u* (afgeleid van *ftxuli'u* oreren, toespraak houden)
- toestaan:** [t.ɪŋ] *PF* wwo. *tung*
- toevoegen:** [s.ɪŋ] *PF* wwo. *sung*
- toevoeging, post script:** [ti.ˈsuŋ] *LN* zn. *tɪsung* (afgeleid van *sung* toevoegen)
- toilet (op Aarde):** [ˈfjæʔ.t̂sɛŋ] *PF* zn. *fngä'tseng* (sam. van *fngä'* zich ontlasten en *tseng* plaats)
- toilet (op Aarde):** [ˈmo a ˈfjæʔ] *PF* zn. *mo a fngä'* (sam. van *mo* ruimte, onmuurd open gebied en (a) *fngä'* zich ontlasten)
- tong:** [ft'i] *PF* zn. *ftxi*
- top, bovenkant:** [ˈfæ.pa] *PF* zn. *fäpa*

- toruk berijder:** [to.ruk⁷ 'mak.to] *JC* zn. *toruk makto* (sam. van **toruk** *leopteryx* en **makto** *berijden*)
- tot aan maar niet na, tot, voor:** [li.sɛɛ] *PF* adp. *lisre+* (sam. van **li** *reeds* en **sre+** *voor*)
- tot dan, ondertussen:** [tsa.'kr.va.j] *PF* bw. *tsakrrvay* (sam. van **tsakrr** *dan* en **vay** *tot aan*)
- tot een eind brengen, volbrengen:** [ha.'sej 's-i] *PF* wwn. *hasey si* (afgeleid van **hasey** *gedaan, beëindigd*)
- tot het eind:** [ti.'ʔiʔ.a.va.j] *PF* bw. *ti'i'avay* (sam. van **'i'a** *eind* en **vay** *tot*)
- tot, voor, tot aan maar niet na:** [li.sɛɛ] *PF* adp. *lisre+* (sam. van **li** *reeds* en **sre+** *voor*)
- totaliteit, geheel:** [wot'] *PF* zn. *wotx*
- totdat:** [va.j.'kr] *PF* vw. *vaykrr* (sam. van **vay-** *tot aan* en **krr** *tijd*)
- totem, amulet:** [lo.'ʔa] *PF* zn. *lo'a*
- totem, geestdier:** [ti.'re.a.i.o.aŋ] *PF* zn. *tireaio-ang* (sam. van **tirea** *geest* en **ioang** *dier*)
- touw:** [t'ur.tel] *PF* zn. *txurtel* (sam. van **txur** *sterk* en **telem** *koord*)
- traan:** [tsŋaw.pa.j.vi] *PF* zn. *tsngawpayvi* (sam. van **tsngawvik** *huilen* en **pay+vi** *water, met partitieve markeerder*)
- trainen, oefenen:** [tsk'ε.kεŋ 's-i] *PF* wwn. *tskxekeng si* (afgeleid van **tskxekeng** *training*)
- training, oefening:** [tsk'ε.kεŋ] *PF* zn. *tskxekeng*
- tranen:** [tsŋaw.pa.j] *PF* zn. *tsngawpay* (sam. van **tsngawvik** *huilen* en **pay** *water*)
- transportinstrument of apparaat:** [sæ.'mu.ŋɛ] *PF* zn. *sämunge* (afgeleid van **munge** *brengen*) Noot: In samentrekkingen vervallen de ä en e, waardoor *-smung* ontstaat
- trap, serie tredes:** [sna.'ji] *PF* zn. *snayi* (afgeleid van **yì** *niveau, stap*)
- trappen, duwen:** [p'εk⁷] *PF* wwo. *pxek*
- trede, plank, rand, niveau:** [ji] *PF* zn. *yì* (Kan ook metaforisch worden gebruikt voor elk niveau van iets schaalbaars - alles met niveaus of graden, hoog of laag, waterniveau, temperatuur, talent, etc.)
- treffen, raken, slaan:** [t.a.k.uk⁷] *PF* wwo. *takuk*
- trekken:** [za.'ʔ.æ.f.ip⁷] *PF* wwo. *za'ürìp* (afgeleid van **'ärìp** *move*)
- trillen, schudden, rillen:** [r-i.'k'i] *PF* wwn. *rikxi*
- trillende tong (Na'vi idioom), rookplezier overdag:** [pɾ.k'εn.tɾ.kɾ] *Skxawng* zn. *prrkx-entrrkrr* (van **prte'** *plezierig*, **kxener** *roken*, **trr** *dag* and **krr** *tijd*)
- trillerig, schuddend:** [ni.ri.'k'i] *PF* bw. *nìrikxi* (afgeleid van **rikxi** *trillen, schudden, rillen*)
- troep, afval, vuilnis:** [sŋɛl] *PF* zn. *sngel*
- trommel (gemaakt van huiden):** [a.u] *JC* zn. *au*
- trots:** [le.'nr.a] *PF* bn. *lenrra* (afgeleid van **nrra** *trots*)
- trots, gevoel van trots:** [nr.a] *PF* zn. *nrra*
- trots, met trots:** [ni.'nr.a] *PF* bw. *nìnrra* (afgeleid van **nrra** *trots*)
- trouwens, tussen haakjes:** [ni.'viŋ.kap⁷] *PF* bw. *nìvingkap* (afgeleid van **vingkap** *ingeving, opeens in gedachten komen*)
- truuk, kunstje, vingervlugheid:** [iŋ.jεn.tsjip⁷] *PF* zn. *ingyentsyìp* (afgeleid van **ingyen** *gevoel van mysterie*)
- tukje, kort slaapje:** [haw.tsjip⁷] *PF* zn. *hawt-syìp* (afgeleid van **hahaw** *slaap*)
- tunnel:** [roŋ] *PF* zn. *rong*
- tussen:** [kip⁷] *PF* adp. *kip-*
- tussen:** [mi.'kam] *PF* adp. *mìkam-*
- tussen haakjes, trouwens:** [ni.'viŋ.kap⁷] *PF* bw. *nìvingkap* (afgeleid van **vingkap** *ingeving, opeens in gedachten komen*)
- tussenvoegsel:** [kεm.li.ʔu.vi] *PF* zn. *kemli'uvi* (afgeleid van **kemli'u** *werkwoord*)
- twee:** [mu.nɛ] *PF* get. *mune*
- twee dagen geleden, eergisteren:** [mε.sɾ.'am] *PF* zn., bw. *mesrram* (afgeleid van **trr** *dag*)
- twee dingen samenvoegen (ii):** [ʔaw.stεŋ.'j'εm] *PF* wwo. *'awstengyem* (sam. van **'awsiteng** *samen* en **yem** *plaatsen*)
- tweede (rangtelwoord):** [mu.vɛ] *PF* bn. *muve* (afgeleid van **mune** *twee*)
- tweemaal:** [mε.lo] *PF* bw. *melo* (afgeleid van **me+** *tweevoudmarkeerder* en **alo** *tijd, beurt*)
- twijfel:** [am.'ʔa] *PF* zn. *am'a*
- type, soort:** [fnɛl] *PF* zn. *fnel*

U

(uit)geleend object: [sæ.'sɪm] *PF* ZN. *säsɪn* (afgeleid van *sɪn* *tijdelijk overgeven van de een naar een ander*)

(uit)schreeuwen, roepen: [l-ɛjm] *PF* WVN. *leym*

u (ceremonieel), jij: [ŋɛ.'ŋa] *PF* VN. *ngenga* (afgeleid van *nga* *jij*)

uhm, eh (aarzeling): [ɪ] *PF* TW. *ì*

uit elkaar gehaald, verdeeld: [kɛ.'ʔaw] *PF* BN. *ke'aw* (sam. van *ke* *niet* en *'aw* *een*)

uit harmonische balans gooien, onderbreken: [m.æ.'k'u] *PF* WWO. *mäxxu* (afgeleid van *kxu* *beschadigen*)

uit zicht verdwijnen, verdwijnen: [ʔ·ɪp] *PF* WVN. *ʔip*

uitbuiten: [kawŋ.s.aɪ] *PF* WWO. *kawŋsar*

uitdaging (ceremonieel): [fɛ.'i.o] *PF* ZN. *fpeio*

uitdrijven: [k-u.'ɾ-ak'] *PF* WWO. *kurakx*

uitdrukking, stuk taal: [lɪʔ.fj.a.vi] *PF* ZN. *lɪ'fyavi* (afgeleid van *lɪ'fya* *taal*)

uitdrukking, verklaring: [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* ZN. *säplltxe* (afgeleid van *plltxe* *spreken*)

uiteindelijke, laatste: [toɾ] *PF* BN. *tor* (afgeleid van *toruk* *laatste schaduw*)

uiteraard, hoeft niet gezegd te worden: [kɛ.zɛm.pl.'t'ɛ] *PF* BW. *kezemplltxe* (samentrekking van *ke+zene+pivlltxe*)

uiteraard, vanzelfsprekend, logisch: [ni.'lun] *PF* BW. *nɪlun*

uitgebreid, in detail: [ni.'no] *PF* BW. *nino*

uitgebreid, wijds: [h'o.ɛt'] *PF* BN. *hoet*

uitglijden, glijden: [fw-i] *PF* WVN. *fwi*

uitgraving met een bodem (zichtbaar of aangenomen), gat, uitsparing: [tsoŋ.ɾop'] *PF* ZN. *tsongropx* (sam. van *tsong* *vallei* en *ropx* *gat*)

uitkomen: [wɾ.'z-a.ʔu] *PF* WVN. *wrrza'u* (afgeleid van *wrrpa* *buiten* en *za'u* *komen*)

uitleg: [tɪ.'o.ɛjk.tɪŋ] *PF* ZN. *tioeyktɪŋ* (afgeleid van «*eyk*» *reden (stam)*)Spreektaal.

Uitspraak: [tɪ.'o.ɛjk.tɪŋ])

uitleggen (ii): [o.'ɛjk.t-ɪŋ] *PF* WWO. *oeyktɪŋ* (sam. van *oeyk* *oorzaak* en *tɪŋ* *geven*)

uitlenen (aan iemand): [kæ.'sɪ-m] *PF* WWO. *käsɪn* (afgeleid van *sɪn* *tijdelijk overgeven van de een naar een ander*)

uitmaken, doven: [t-oŋ] *PF* WWO. *tong*

uitproberen, evalueren, testen, proefdraaien: [m.ajʔ] *PF* WWO. *may'*

uitrijden: [kæ.'m-ak.t-o] *PF* WW. *kämäkto* (sam. van *kä* *gaan* en *mäkto* *rijden*)

uitroep van ontsteltenis: [a.'u] *LA* TW. *au*

uitroep van uitputting: [sa.'u] *LA* TW. *sau*

uitroep van verrassing en plezier, wow: [tɛw.ti] *PF* TW. *tewti*

uitroep van waarschuwing of frustratie, 'oh, nee!': [tsa.'hɛj] *ZS* TW. *tsa-hey*

uitroep van waarschuwing of frustratie, 'verdomme!': [wi.ja] *ZS* TW. *wiya*

uitsparing, gat, uitgraving met een bodem (zichtbaar of aangenomen): [tsoŋ.ɾop'] *PF* ZN. *tsongropx* (sam. van *tsong* *vallei* en *ropx* *gat*)

uitspugen, spugen: [hi-up'] *PF* WVN., WWO. *hiup*

uitstekend, geweldig: [t'an.tsan] *PF* BN. *txantsan*

uittrekken, verwijderen, wegnemen: [ʔ·a.k-u] *PF* WWO. *'aku*

uitvinden, vinden: [ɾ-un] *PF* WWO. *run*

uitzicht, zicht, aangezicht: [ʔur] *PF* ZN. *'ur*

uitzondering: [tɪ.muŋ.'wɾ] *PF* ZN. *tɪmungwrr* (afgeleid van *mungr* *behalve*)

umami, hartig, rijk van smaak: [fwaj] *PF* BN. *fwang*

uniek, origineel, niet van een andere bron genomen: [ɛ.'tsim] *PF* BN. *letsim* (afgeleid van *tsim* *bron*)

V

'verdomme!', uitroep van waarschuwing of frustratie: [wi.ja] *ZS* TW. *wiya*

vaak: [p'im] *PF* BW. *pxim*

vader: [sɛm.pul] *PF* ZN. *sempul*

val: [sæ.'sjɛp'] *PF* ZN. *säsyep* (afgeleid van *syep* *vangen*)

valideren, bevestigen: [ka.'ŋaj s-i] *PF* WVN. *kangay si* (afgeleid van *kangay* *valide, waar*)

- vallei:** [t̂soŋ] *PF* zn. *tsong*
- vallen:** [z·upʷ] *PF* wwn. *zup*
- vals, onwaar:** [t̂slɛŋ] *PF* bn. *tsleng*
- van (locatief), van (tijdsbepaling i.c.m. andere tijd-woorden):** [ta] *PF* adp. *ta-*
- van (tijdsbepaling i.c.m. andere tijd-woorden), van (locatief):** [ta] *PF* adp. *ta-*
- van belang zijn:** [t̂sɻ·an.t·ɛn] *PF* wwn. *tsran-ten*
- van boven:** [ta.ʔɛm] *PF* bw. *ta'em*
- van boven:** [ta.ʔkipʷ] *PF* adp. *tafkip-* (sam. van **ta van** en **fkip-** *boven*)
- van dienst zijn, nuttig zijn, van pas komen:** [lɛ.ʔsar s·i] *PF* wwn. *lesar si* (afgeleid van **lesar nuttig**)
- van dit seizoen (voeding, groente of dierlijk):** [ki.ʔmaɻ] *PF* bn. *kimar*
- van hout, houten:** [lɛ.ʔrim] *PF* bn. *lerin* (afgeleid van **rin hout**)
- van metaal, metalig:** [lɛ.ʔŋapʷ] *PF* bn. *lefngap* (afgeleid van **fngap metaal**)
- van nu af aan (in de toekomst):** [kaɻ] *PF* adp. *kay-*
- van pas komen, nuttig zijn, van dienst zijn:** [lɛ.ʔsar s·i] *PF* wwn. *lesar si* (afgeleid van **lesar nuttig**)
- van steen, stenen:** [lɛ.ʔtskʔɛ] *PF* bn. *letskxe* (afgeleid van **tskxe rots, steen**)
- van streek, ongelukkig, 'Wat erg!':** [kɛ.ʔftʔo] *PF* bn., tw. *keftxo*
- van tussen:** [ta.ʔkipʷ] *PF* adp. *takip-* (sam. van **ta van** en **kip-** *tussen*)
- van voorheen, oud:** [ʔspu.win] *PF* bn. *spuwin* nvm.
- vandaag:** [fi.ʔtɻ] *PF* bw. *fitrr* (afgeleid van **trr dag**)
- vangen:** [sp·ɛ.ʔʔ·ɛ] *PF* wwo. *spe'e*
- vangen:** [ʔst·æʔ.n·i] *PF* wwo. *stā'ni*
- vangen:** [ti.spɛ.ʔʔɛ] *PF* zn. *tispe'e* (afgeleid van **spe'e vangen**)
- vangen (in een val leiden):** [sj·ɛpʷ] *PF* wwo. *syep*
- vannacht:** [fi.ʔtʔon] *PF* bw., zn. *fitxon* (afgeleid van **txon nacht**)
- vanuit (richting):** [ftu] *PF* adp. *ftu-*
- vanuit de binnenkant van, vanuit:** [ʔftum.fa] *PF* adp. *ftumfa-* (afgeleid van **mifa binnen**)
- vanuit, vanuit de binnenkant van:** [ʔftum.fa] *PF* adp. *ftumfa-* (afgeleid van **mifa binnen**)
- vanwege:** [ta.ʔlun] *PF* adp. *talun-*
- vanwege de reden, omdat:** [ta.ʔwɛjk(a)] *PF* vw. *taweyk(a)*
- vanwege, omdat:** [a.ʔlun.ta] *PF* vw. *alunta*
- vanzelfsprekend, uiteraard, logisch:** [ni.ʔlun] *PF* bw. *n̄lun*
- varen:** [i.ʔp'a] *RL,PF* zn. *ipxa*
- vast komen te zitten, ergens in gevangen raken:** [n·ipʷ] *PF* wwn. *nip*
- vast(er) maken, beperken:** [sn·ɛw] *PF* wwo. *snew*
- vast, onbeweeglijk:** [nik.ʔʔæ.rɪpʷ] *PF* bw. *nik'arip* (afgeleid van **ke arip niet bewegen**)
let.: 'zonder te laten bewegen'
- vast, solide, niet hol:** [vawtʷ] *PF* bn. *vawt*
- vastbinden, vastmaken:** [j·æɻ] *PF* wwo. *yän*
- vastgrijpen, vasthouden, in de hand houden:** [ʔj·ɛpʷ] *PF* wwo. *fyep*
- vasthouden, in de hand houden, vastgrijpen:** [ʔj·ɛpʷ] *PF* wwo. *fyep*
- vastmaken, vastbinden:** [j·æɻ] *PF* wwo. *yän*
- vechten:** [w·ɛm] *PF* wwn. *wem*
- vechten:** [ti.wu.ʔsɛm] *PF* zn. *tiwusem* (afgeleid van **wem vechten**)
- veel:** [t'an] *PF* bn. *txan*
- veel:** [ni.ʔp'aɻ] *PF* bw. *n̄pxay* (afgeleid van **pxay veel**)
- veel (abstract), erg:** [ni.ʔt'an] *PF* bw. *n̄itxan* (afgeleid van **txan veel**)
- veel, velen:** [p'aɻ] *PF* bn. *pxay* (gebruikt bij enkel- en meervoudige zn. vormen)
- veilig:** [ni.ʔzaw.noŋ] *PF* bw. *n̄izawnong* (afgeleid van «**awn**» *passief deelwoord tussenvoegsel* en **zong redd**)
- veilig:** [ʔk'u.kɛ] *PF* bn. *kxuke* (sam. van **kxu onheil** en **ke niet**)
- veilige plek, schuilplaats:** [ʔzoŋ.t̂sɛŋ] *PF* zn. *zongtseng* (sam. van **zong redd** en **tseng plaats**)
- veiligheid:** [ti.ʔk'u.kɛ] *PF* zn. *tikxuke* (afgeleid van **kxuke veilig**)
- veld, open terrein:** [ʔt'a.jo] *PF* zn. *txayo*
- velen, veel:** [p'aɻ] *PF* bn. *pxay* (gebruikt bij enkel- en meervoudige zn. vormen)
- ver weg zijn:** [l·im] *PF* wwsn. *l̄im*
- ver weg, op een afstand:** [a.ʔl̄im] *PF* bw. *al̄im* (afgeleid van **l̄im ver, ver zijn**)
- veranderd, niet langer natuurlijk:** [ʔzæ.fi] *PF* bn. *zäfi*

- veranderen:** [l.a.t.ɛm] *PF* wwn. *latem* (l«eyk»atem wwo. *veranderen*)
- verandering (abstract concept):** [ti.'la.tɛm] *PF* zn. *tīlatem* (afgeleid van *latem* *veranderen*)
- verandering (moment van), wijziging, aanpassing:** [sæ.'la.tɛm] *PF* zn. *sālatem* (afgeleid van *latem* *veranderen*)
- verantwoordelijk zijn:** [k]..'fr.oʔ] *PF* wwsn. *klfro'*
- verantwoordelijk zijn voor, letten op:** [v.ɛwŋ] *PF* wwo. *vevwng*
- verbeelding:** [ti.'ron.sɛl] *PF* zn. *tīronsrel* (afgeleid van *ronsrelnogop* *verbeelden*)
- verbergen:** [w.an] *PF* wwo. *wan*
- verbeteren, beter worden:** [ʔsan.ʔul] *PF* wwn. *tsan'ul* (sam. van *sīltsan* *goed* en *'ul* *vermeerderen*)
- verbeteren, passen, aanvullen:** [h.aʔ] *PF* wwn. *ha'*
- verbetering:** [sæ.'ʔsan.ʔul] *PF* zn. *sātsan'ul* (afgeleid van *tsan'ul* *beter worden*)
- verbetering (algemeen, abstract):** [ti.'ʔsan.ʔul] *PF* zn. *tītsan'ul* (afgeleid van *tsan'ul* *verbeteren*)
- verbinden met, een neurale verbinding maken met:** [ʔsa.'hɛj l 's-i] *PF* wwn. *tsaheyl si* (afgeleid van *tsaheyly* *verbinding*)
- verbinden, relateren aan, een relatie hebben met:** [ʔt.a.ɾ.ɛ] *PF* wwo. *tare*
- verbinding, relatie:** [sæ.'ta.ɾɛ] *PF* zn. *sātare* (afgeleid van *tare* *verbinden, relateren aan*)
- verboden:** [k'a.ni] *PF* bn. *kxanì*
- verbranden:** [ʔp.a.l.on] *PF* wwn. *palon*
- verbranden, consumeren:** [n.ɛk'] *PF* wwo. *nekx*
- verdedigen, redden:** [z.oŋ] *PF* wwo. *zong*
- verdeeld, uit elkaar gehaald:** [kɛ.'ʔaw] *PF* bn. *ke'aw* (sam. van *ke* *niet* en *'aw* *een*)
- verdelen, in stukken snijden:** [p'i.m.un.ʔ'i] *PF* wwo. *pxìmun'i* (sam. van *hapxi* *deel* en *mun'i* *snijden*)
- verder gaan, ergens overheen komen, een feit accepteren, zich ergens bij neerleggen:** [w.a.'l.ɛw] *PF* wwn. *walew*
- verdoezelen, bedekken:** [ti.'wan] *PF* zn. *tīwan* (afgeleid van *wan* *verbergen*)
- verdriet, droefheid:** [ti.kɛ.'ft'o] *PF* zn. *tikeftxo* (afgeleid van *keftxo* *ongelukkig*)
- verdrietig:** [ti.kɛ.'ft'o.ŋaʔ] *PF* bn. *tikeftxonga'* (afgeleid van *keftxo* *ongelukkig*) nvm.
- verdwijnen, uit zicht verdwijnen:** [ʔip] *PF* wwn. *'ip*
- vereisen, nodig hebben:** [fŋ.oʔ] *PF* wwo. *fngo'*
- verfraaien:** [i.'o.i s-i] *PF* wwn. *ioi si* (afgeleid van *ioi* *sieraad*)
- vergaan, rotten, afbreken over tijd:** [sn.æm] *PF* wwn. *snām*
- vergadering, ontmoeting:** [ul.'t'a] *PF* zn. *ultxa*
- vergaren, verzamelen:** [ʔst.ar.s.im] *PF* wwo. *starsim*
- vergeef me, sorry:** [hi.'t'o.a] *PF* tw. *hìtxoa* (afgeleid van *hì'i* *klein* en *txoa* *vergeving*)
- vergeetbaar, vergetelijk:** [ʔsuk.'ʔswaʔ] *PF* bn. *tsuktswa'* (afgeleid van *tswa'* *vergeten*)
- vergetelijk, vergeetbaar:** [ʔsuk.'ʔswaʔ] *PF* bn. *tsuktswa'* (afgeleid van *tswa'* *vergeten*)
- vergeten:** [ʔsw.aʔ] *PF* wwo. *tswa'*
- vergif:** [t'um] *PF* zn. *txum*
- vergiffenis:** [t'o.a] *PF* zn. *txoa*
- verhaal:** [vur] *PF* zn. *vur*
- verhalend gedicht:** [ʔvur.waj] *PF* zn. *vurway* (sam. van *vur* *verhaal* en *way* *lied*)
- verhogen, vermeerderen:** [ʔul] *PF* wwn. *'ul*
- verhoogd werkblad, tafel:** [ʔjan.jo] *PF* zn. *fy-anyo* (sam. van *fyan* *constructie bedoeld om iets schoon en van de grond te houden* en *yo* *oppervolak*) Noot: in spreektaal kan *yo* gebruikt worden i.p.v. *fyanyo*.
- verjaring:** [zi.sit.'sal.tr] *PF* zn. *zīsitaltr* (sam. van *zīsīt* *jaar*, *salew* *doorgaan* en *trr* *dag*)
- verkeerd doen, blunderen:** [ti.'k'ɛj 's-i] *PF* wwn. *tikxey si* (afgeleid van *tikxey* *incorrect*)
- verkeerd, fout, niet goed:** [kɛ.'jawr] *PF* bn. *keyawr* (sam. van *ke* *niet* en *eyawr* *correct*)
- verkennen, onderzoeken:** [l.aŋ] *PF* wwo. *lang*
- verkiezen, de voorkeur geven aan (ii):** [nul.'n.ɛw] *PF* wwo. *nulnew* (afgeleid van *new* *willen*)
- verklaren, interpreteren:** [ral.'p.ɛŋ] *PF* wwo. *ralpeng* (sam. van *ral* *betekenis* en *peng* *vertellen*)
- verklaring, uitdrukking:** [sæ.pl.'t'ɛ] *PF* zn. *sāplltxe* (afgeleid van *plltxe* *spreken*)
- verlagen, verminderen:** [n.æŋ] *PF* wwn. *nān*
- verlangen:** [sæ.'ʔan.la] *PF* zn. *sā'anla* (afgeleid van *'anla* *verlangen naar*)

- verlangen:** [ti.'nɛw] *PF* zn. *tinew* (afgeleid van *new willen*)
- verlangen naar:** ['ʔ·an.l·a] *PF* wwo. *'anla*
- verleden:** [ftaw.'nɛm.kr] *PF* zn. *ftawnemkr* (sam. van *ft«awn»em* *voorbij gaan* en *kr* *tijd*)
- verlegenheid, vernedering, gezichtsverlies:** [fwɪŋ] *PF* zn. *fwìng*
- verlies:** [ti.'snajt'] *PF* zn. *tìsnaytx* (afgeleid van *snaytx verliezen*)
- verlies:** [ti.'han] *PF* zn. *tìhan* (afgeleid van *han verliezen*)
- verliezen:** [h·an] *PF* wwo. *han*
- verliezen (b.v. wedstrijd. Niet: een ding kwijtraken):** [sn·ajt'] *PF* wwo. *snaytx*
- verliezer:** ['snaj.tu] *PF* zn. *snaytu* (afgeleid van *snaytx verliezen*)
- vermeerderen, verhogen:** [ʔ·ul] *PF* wwn. *'ul*
- vermijden:** ['ʔ·aw.nim] *PF* wwo. *'awnim* (sam. van *'aw* *blijven* en *alim* *afstand*)
- verminderen, verlagen:** [n·æn] *PF* wwn. *nän*
- vermist (als een niet-aanwezig iemand waarnaar verlangd wordt), missend:** [lom] *PF* bn. *lom*
- vernederen:** [fwɪŋ s·i] *PF* wwn. *fwìng si* (afgeleid van *fwìng vernedering*)
- vernedering, verlegenheid, gezichtsverlies:** [fwɪŋ] *PF* zn. *fwìng*
- vernietigen:** [sk·a.'ʔ·a] *PF* wwo. *ska'a*
- vernietiging:** [ti.ska.'ʔa] *PF* zn. *tìska'a* (afgeleid van *ska'a vernietigen*)
- verontschuldigen:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ 's·i] *PF* wwn. *tsap'alute si* (afgeleid van *tsap'alute excuus*)
- verontschuldiging, excuus:** [tsap.'ʔa.lu.tɛ] *PF* zn. *tsap'alute*
- verplaatsen:** [r·ik'] *PF* wwn. *rikx*
- verpletteren, vertrappen:** [sf·uʔ] *PF* wwo. *sru'*
- verplichting, plicht, opgelegd vereiste:** [tson] *PF* zn. *tson*
- verraad:** [ka.'vukʔ] *PF* zn. *kavuk*
- verraden:** [ka.'vukʔ 's·i] *PF* wwn. *kavuk si* (afgeleid van *kavuk verraad*)
- vers, lekker (eten):** [p'a.sul] *PF* bn. *pxasul*
- verschaffen, krijgen:** [k·a.n·om] *PF* wwo. *kanom*
- verschijnen, materialiseren, in zicht komen:** [sf·ɛf] *PF* wwn. *srer*
- verschil:** [ti.'kɛ.tɛŋ] *PF* zn. *tiketeng* (sam. van *ke niet* en *teng gelijk*)
- verschillend:** [kɛ.tɛŋ] *PF* bn. *keteng* (sam. van *ke niet* en *teng gelijk*)
- verschillende, enkele:** ['ʔa.'ʔaw] *PF* bn. *'a'aw* (Gebruikt bij telbare zn. in enkelvoudige vorm)
- verschrikkelijk, vreselijk:** [fp'a.mo] *PF* bn. *fpxamo*
- verschrikkelijk, vreselijk:** [ni.'fp'a.mo] *PF* bw. *nìfpxamo* (afgeleid van *fpxamo vreselijk, verschrikkelijk*)
- versie:** [sɛj] *PF* zn. *srey*
- versiering of ceremonieel sieraad:** [i.'o.i] *PF* zn. *ioi*
- verslaan, een verlies:** [sæ.læ.'t'ajŋ] *PF* zn. *sälätxayn* (afgeleid van *lätxayn verslagen*)
- verslagen in gevecht, overwinnen:** [l·æ.'t'·ajŋ] *PF* wwo. *lätxayn*
- verslagen zijn, opgeven, overgeven:** [v·ɛ.l·ɛkʔ] *PF* wwn. *velek*
- verslechteren, slechter worden:** [fɛ.'ʔ·ul] *PF* wwn. *fè'ul* (sam. van *fe' slecht* en *'ul vermeerderen*)
- verslechtering (algemeen, abstract):** [ti.'fɛ.'ʔul] *PF* zn. *tife'ul* (afgeleid van *fe'ul slechter worden*)
- verslechtering (specifiek geval):** [sæ.'fɛ.'ʔul] *PF* zn. *säfe'ul* (afgeleid van *fe'ul slechter worden*)
- verspillen:** [ʔ·al] *PF* wwo. *'al*
- verspillend:** [lɛ.'ʔal] *PF* bn. *le'al* (afgeleid van *'al verspillen*) nvm.
- verspillend:** [ni.'ʔal] *PF* bw. *nì'al* (afgeleid van *'al afval*)
- verspilling:** [ti.'ʔal] *PF* zn. *tì'al* (afgeleid van *'al verspillen*)
- verspreiden:** [v·i.'r·æ] *PF* ww. *virä*
- verstand, bewustzijn:** [ron.sem] *PF* zn. *ronsem*
- verstandig (ding), slim:** [sil.'ron.sem] *PF* bn. *silonsem* (sam. van *siltsan goed* en *ronsem geest*)
- vertakking, vork, punt van afwijking:** [jakʔ] *PF* zn. *yak*
- vertaling, interpretatie:** [ti.ral.pɛŋ] *PF* zn. *tìralpeng* (afgeleid van *ral betekenis* en *peng vertellen*)
- vertellen:** [p·ɛŋ] *PF* wwo. *peng*
- verticaal:** [ni.'k'ɛm] *PF* bw. *nìkxem* (afgeleid van *kxem verticaal zijn*)

- verticaal oppervlak, muur:** [k'ɛm.jo] *PF* zn. *kxemyo* (sam. van *kxem* *verticaal zijn* en *yo* *oppervlak*)
- verticaal zijn:** [k'ɛm] *PF* wwn. *kxem*
- vertoning, tentoonstelling:** [sæ.wm.'t'u] *PF* zn. *säwintxu* (afgeleid van *wintxu* *tonen*)
- vertrappen, verpletteren:** [sɛ·uʔ] *PF* wwo. *sru'*
- vertrouwen op:** [m·oŋ] *PF* wwo. *mong*
- vertrouwend, zonder twijfel:** [ni.'mal] *PF* bw. *nimal* (afgeleid van *mal* *betrouwbaar*)
- vervangen, substitueren:** [ɾ·awn] *PF* wwo. *rawn*
- vervanging, het vervangen:** [ti.'rawn] *PF* zn. *tirawn* (afgeleid van *rawn* *vervangen*)
- vervanging, substituu, iets dat iets anders vervangt:** [sæ.'rawn] *PF* zn. *särawn* (afgeleid van *rawn* *vervangen*)
- vervelen, lastig vallen:** [sɾ·æɬ'] *PF* wwo. *srätx*
- verveling (door iemand), ergernis:** [sæ.'sræɬ'] *PF* zn. *säsrätx* (afgeleid van *srätx* *vervelen*, *lastig vallen*)
- vervuld, tevreden, content, verzadigd:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- verwachten:** [sɾɛ.'f·ɛj] *PF* wwn., wwo. *srefey* (sam. van *sre+* *voor* en *pey* *wachten*)
- verwarrend:** [ja.'jajɾ.ŋaʔ] *PF* bn. *yayayrnga'* (afgeleid van *yayayr* *verwarring*)
- verwarring:** [ja.'jajɾ] *PF* zn. *yayayr*
- verwerpen, afwijzen:** [tsj·æɬ] *PF* wwo. *tsyär*
- verwijderen, wegnemen, uittrekken:** [ʔ·a.k·u] *PF* wwo. *'aku*
- verwonden:** [sk'ir 's·i] *PF* wwn. *skxir si* (afgeleid van *skxir* *wond*)
- verzadigd, tevreden, content, vervuld:** [jɛ] *PF* bn. *ye*
- verzamelen, vergaren:** [st·aɾ.s·im] *PF* wwo. *starsim*
- verzamelplaats:** [mo.'ʔa.ra] *PF* zn. *mo'ara*
- verzegelen, ondoordringbaar maken:** [fy·ɛl] *PF* wwo. *fyel*
- verzoek:** [æ.'t'æ.lɛ] *PF* zn. *ätxäle*
- verzoek, vragen om:** [v·in] *PF* wwo. *vin*
- verzoeken:** [æ.'t'æ.lɛ 's·i] *PF* wwn. *ätxäle si* (afgeleid van *ätxäle* *verzoek*)
- vet (in vlees):** [sʃɛ.wɛ] *PF* zn. *syewe*
- vettig:** [sʃɛ.wɛ.ŋaʔ] *PF* bn. *syewenga'* (sam. van *syewe* *vet (in vlees)* en *nga'* *bevatten*)
- via, volgens:** [i.læ] or [i.'læ] *PF* adp. *ilä+*
- video, film:** [ɾɛl a.ru.'sikk] *PF* zn. *rel arusikk* (sam. van *rel* *afbeelding* en *rikk* *bewegen*)
- vier:** [tsim] *PF* get. *tsing*
- vierde (rangtelwoord):** [tsi.vɛ] *PF* bn. *tsive* (afgeleid van *tsing* *vier*)
- vieren:** [ft'o.'zæ s·i] *PF* wwn. *ftxozä si* (afgeleid van *ftxozä* *viering*, *feest*)
- vierenzestig:** [zam] *PF* get. *zam*
- vies, slecht smakend:** [ft'i.'væʔ] *PF* bn. *ftxivä'* (sam. van *ftxi* *tong* en *vä'* *vervelend*)
- vijand:** [k'u.tu] *PF* zn. *kxutu* (afgeleid van *kxu* *onheil*, *schade*)
- vijf:** [mɾ] *PF* get. *mrr*
- vijfdaagse werkweek:** [mɾ.tɾ] *PF* zn. *mrrtrr* (afgeleid van *mrr* *vijf* en *trr* *dag*)
- vijfde (rangtelwoord):** [mɾ.vɛ] *PF* bn. *mrrvɛ* (afgeleid van *mrr* *vijf*)
- vinden, uitvinden:** [ɾ·un] *PF* wwo. *run*
- vinger:** [zɛk.wæ] *PF* zn. *zekwä*
- vingervlugheid, truuk, kunstje:** [iŋ.jɛn.tsjip'] *PF* zn. *ingyentsyip* (afgeleid van *ingyen* *gevoel van mysterie*)
- violet, paars, magenta:** [ʔom.pin] *PF* zn. *'om-pin* (afgeleid van *'om* *paars*)
- violet, paars, magenta:** [ʔom] *PF* bn. *'om*
- vis:** [paj.'o.aŋ] *PF* zn. *payoang* (sam. van *pay* *water* en *ioang* *dier*)
- vis, jong (van een dier, vogel, insect):** [li.ni] *PF* zn. *lini*
- visceus, gelatineachtig, dik:** [k'um] *PF* bn. *kx-um*
- visceuse vloeistof, gel:** [k'um.paj] *PF* zn. *kx-umpay* (afgeleid van *kxum* *visceus*, *gelatineachtig*, *dik*)
- visie (spiritueel):** [æ.'i.ɛ] *PF* zn. *äie*
- visueel mooi:** [nar.'lor] *PF* bn. *narlor* (afgeleid van *nari* *oog* en *lor* *mooi*, *aangenaam voor de zintuigen*)
- vlak:** [ʔɛŋ.ɛŋ] *PF* bn. *'engeng*
- vlak voor:** [p'i.'sɾɛ] *PF* adp. *pxisre+* (sam. van *sre* *voor* (*tijd*) en *pxi* *scherp*)
- vlecht, staart:** [tswin] *PF* zn. *tswin*
- vlechtje, staartje:** [tswin.tsjip'] *PF* zn. *tswint-syip* (afgeleid van *tswin* *vlecht*)
- vlees:** [tsŋan] *PF* zn. *tsngan*
- vlees, dierlijk voedsel:** [vɛj] *PF* zn. *vey*
- vlek, blaam, misvorming:** [fɛʔ.ɾan.vi] *PF* zn. *fe'ranvi* (afgeleid van *fe'ran* *beschadigde natuur*)

- vleugel:** [tʃjal] *PF* zn. *tsyal*
- vliegen:** [tʃw·aj·on] *PF* wwn. *tswayon*
- vloeiend (in een taal):** [naw·fwɛ] *PF* bn. *nawfwɛ* Samentrekking van **na hufwe**
- vloeistof, water:** [pa:j] *PF* zn. *pay*
- vlok, druppel:** [ʔil.va] *PF* zn. *ilva*
- vlot, kort (tijd):** [ni·jɔl] *PF* bw. *nijol* (afgeleid van **yol kort (tijd)**)
- vlucht (het vliegen):** [sæ·tʃwaj.on] *PF* zn. *sätswayon* (afgeleid van **tswayon vliegen**)
- vluchten, ontsnappen:** [ʔh·i.fw·o] *PF* wwn. *hifwo*
- vochtig, nat:** [ʔpaj.naʔ] *PF* bn. *payngaʔ* (afgeleid van **pay water** en **ngaʔ bevat**)
- voeden, voorzien van voeding:** [li·swa s·i] *PF* wwn. *liswa si* (afgeleid van **liswa voeding**)
- voeding:** [li·swa] *PF* zn. *liswa*
- voedsel (collectief zn., kan niet in meervoud worden gebruikt):** [ʃju.vɛ] *PF* zn. *syuve*
- voegwoord:** [ʔi.li.ʔu] *PF* zn. *tiliʔu* (sam. van **til verbinding** en **liʔu woord**)
- voelen:** [ʔʔ·ɛ.f·u] *PF* wwo. *ʔefu*
- voelen (niet doelbewust):** [z·im] *PF* wwo. *zìm*
- voeren:** [ʃjom.t·m] *PF* wwn. *yomting* (sam. van **yom eten** en **ting geven**)
- voet:** [ʔvɛ.nu] *PF* zn. *venu*
- vogel:** [ʃja.jo] *PF* zn. *yayo* (sam. van **ya lucht** en **ioang dier**)
- vogel, jong (van een dier, vis, insect):** [ʔli.ni] *PF* zn. *lini*
- vogelnest:** [ʃja.jo.tʃrul] *PF* zn. *yayotsrul* (sam. van **yayo vogel** en **tsrul nest**)
- vol:** [tɛ·ja] *PF* bn. *teya*
- vol vertrouwen, sterk (emotioneel, spiritueel, niet fysiek):** [sej·kʔɛl] *PF* bn. *seykxel*
- vol vertrouwen, stevig:** [nik.lo·nu] *PF* bw. *niklonu* (afgeleid van **ke lonu niet laten gaan**) lett.: 'zonder het los te laten'
- vol zelf-trots:** [lɛ.sno·nɾ.a] *PF* bn. *lesnonrra* (afgeleid van **snonrra zelf-trots**)
- vol, geen honger meer:** [ʃjɛ.hakʔ] *PF* bn. *yehakx* (afgeleid van **ye vol** en **ohakx honger**)
- volbrengen, tot een eind brengen:** [ha·sejʔs·i] *PF* wwn. *hasey si* (afgeleid van **hasey gedaan, beëindigd**)
- voldoen, dat is voldoende, oké:** [t·am] *PF* wwn., tw. *tam*
- volgen:** [n·oɔj] *PF* wwo. *nong*
- volgen, opsporen:** [s·utʔ] *PF* wwo. *sutx*
- volgend jaar:** [ʔzi.sit.aj] *PF* zn. *zìsitay* (afgeleid van **zìsit jaar**)
- volgend weekeinde:** [ʔmun.tɾ.aj] *PF* zn. *muntrray* (afgeleid van **muntrr weekeinde**)
- volgend(e):** [haj] *PF* bn. *hay*
- volgend(e):** [ni·haj] *PF* bw. *nihay* (afgeleid van **hay volgend(e)**)
- volgende keer:** [ha·ja.lo] *PF* bw. *hayalo* (sam. van **hay volgend(e)** en **alo tijd**)
- volgende maand:** [vo.spʔi·aj] *PF* zn. *vospxiay* (afgeleid van **vospxi maand**)
- volgende week:** [ʔkin.tɾ.aj] *PF* zn. *kintrray* (afgeleid van **kintrr week**)
- volgens, via:** [ʔi.læ] or [ʔi.læ] *PF* adp. *ilä+*
- volgroeidheid, rijpheid:** [ti·fjɛjn] *PF* zn. *tifyeyn* (afgeleid van **fyeyn rijp, volgroeid**)
- volhouden:** [fm·al] *PF* wwo. *fmal*
- volledig bedekkend, overheen:** [ka] *PF* adp. *ka-*
- volwassen persoon:** [ʔfjɛjn.tu] *PF* zn. *fyeyntu* (afgeleid van **fyeyn rijp, volgroeid**)
- volwassen, als een volwassene:** [ni·ʔfjɛjn.tu] *PF* bw. *nifyeyntu* (afgeleid van **fyeyntu volwassene**)
- volwassen, rijp:** [fjɛjn] *PF* bn. *fyeyn*
- vonk:** [ʔtʔp.vi] *PF* zn. *txepvi* (afgeleid van **txep vuur**)
- voor (plaats):** [ʔɛ.o] *PF* adp. *eo-*
- voor (tijd):** [sɾɛ] *PF* adp. *sre+*
- voor altijd, oneindig:** [nit·ʔi.lu.kɛ] *PF* bw. *nitʔiluke* (sam. van **tiʔi'a einde, conclusie** en **luke zonder**)
- voor commando's, doe niet (negatief imperatief):** [ɾæ·ʔæ] *PF* part. *räʔä*
- voor de tijd, voordat, alreeds:** [sɾɛ·kɾ] *PF* bw. *srekrr* (sam. van **sre voor** en **krr tijd**)
- voor donker, schermering, na zonsondergang:** [tʔon·ʔon.maw] *PF* zn. *txonʔongmaw* (sam. van **txonʔong zonsondergang** en **maw na**)
- voor een korte tijd terughouden, aarzelen:** [ʔhi.p·ɛj] *PF* wwn. *hipey* (afgeleid van **hiʔi klein** en **pey wachten**)
- voor een lange tijd:** [tʔaɔj·kɾ] *PF* bw. *txankrr* (sam. van **txan veel** en **krr tijd**)
- voor het nut van, in het belang van:** [fpi] *PF* adp. *fpi+*
- voor middernacht:** [sɾɛ·kam.tʔon] *PF* zn. *srekamtxon* (sam. van **sre voor** en **kxamtxon**)

- middernacht*)
- voor niets, falend, vruchteloos, niet het gewilde of verwachte eind halend:** [ni.'nu] _{PF} bw. *nīnu* (afgeleid van *nui falen*)
- voor zonsopgang:** [sʔε.sɿ.'ʔoŋ] _{PF} zn. *sresrr'ong* (sam. van *sre voor* en *trr'ong zonsopgang*)
- voor, tot, tot aan maar niet na:** [li.sʔε] _{PF} adp. *lisre+* (sam. van *li reeds* en *sre+ voor*)
- voorbeeld:** [ti.'kε.noŋ] _{PF} zn. *tikenong* (afgeleid van *kenong representeren*)
- voorbereiden:** [h.aʔw] _{PF} wwo. *haww*
- voorbereidingen, plan:** [ti.'haw] _{PF} zn. *tihaw* (afgeleid van *haww voorbereiden*)
- voorbij:** [nu.æ] _{PF} adp. *nuä+*
- voorbij perfectie, subliem:** [ʔjo.ε] _{PF} bn. *fyo-le*
- voordat:** [sʔε.fwa] _{PF} vw. *srefwa* (afgeleid van *sre+ voor* en *fwa dat*)
- voordat, alreeds, voor de tijd:** [sʔε.'kɿ] _{PF} bw. *srekrr* (sam. van *sre voor* en *krr tijd*)
- voordeel, winst:** [ʔsan.kum] _{PF} zn. *tsankum* (sam. van *tsan'ul verbeteren, beter worden* en *kum resultaat*)
- voordelig:** [ʔsan.kum.ŋaʔ] _{PF} bn. *tsankumŋa'* (afgeleid van *tsankum voordeel, winst*)
- voorgevoel, gok, intuïtie:** [ʔεn] _{PF} zn. *'en*
- voorhoofd:** [za.'rεʔ] _{PF} zn. *zare'* (sam. van *zapxi voorkant* en *re'o hoofd*)
- voorkant (deel of sectie):** [za.'p'i] _{PF} zn. *zapxi* (afgeleid van *hapxi deel*)
- voorkomen:** [ti.'lam] _{PF} zn. *tilam* (afgeleid van *lam lijken*)
- voorouder:** [pi.za.ju] _{PF} zn. *pizayu*
- voorraad:** [mεk.rε] _{PF} zn. *mekre*
- voorspellen:** [sʔε.s.ε.'ʔa] _{PF} wwo. *srese'a* (sam. van *sre+ voor* en *tse'a zien*)
- voorspoedig, gunstig:** [ʔεt.ɿpʔ] _{PF} bn. *etɿp*
- voorstel, suggestie:** [sæ.'mokʔ] _{PF} zn. *sāmok* (afgeleid van *mok voorstellen*)
- voorstellen, introduceren:** [mu.w.m.'t'u] _{PF} wwo. *muwintxu* (afgeleid van *wintxu tonen*)
- voorstellen, suggereren:** [m.okʔ] _{PF} wwo. *mok*
- voortbrengen (letterlijk, openbaren, en als metafoor):** [k.u.l.atʔ] _{PF} wwo. *kulat*
- voortdurend, zonder stoppen:** [ni.l.kε.'ftaŋ] _{PF} bw. *nilkeftang* (sam. van *luke zonder* en *ftang stoppen*)
- voorteken, omen:** [a.'u.ŋi.a] _{PF} zn. *aungia*
- voortgangsmarkeerder:** [tutʔ] _{PF} part. *tut*
- voortstuwen:** [sp.u.l.ε] _{PF} wwo. *spule*
- vooruit (van tevoren):** [ni.'li] _{PF} bw. *nīli* (afgeleid van *li al, reeds*)
- voorwaarde, benodigheid:** [sæ.'fjoʔ] _{PF} zn. *sāfngo'* (afgeleid van *fngo' vereisen*)
- voorwerp, ding (fysiek of tastbaar):** [zum] _{PF} zn. *zum*
- voorzichtig, stevig:** [nik.tuŋ.'zupʔ] _{PF} bw. *niktungzup* (afgeleid van *ke tungzup niet vallen*) let.: 'zonder te laten vallen'
- voorzien van voeding, voeden:** [li.'swa s.i] _{PF} wwn. *liswa si* (afgeleid van *liswa voeding*)
- vorig weekeinde:** [mun.tr.am] _{PF} zn. *muntrram* (afgeleid van *muntr weekeinde*)
- vorig(e):** [ham] _{PF} bn. *ham*
- vorige keer:** [ha.'ma.lo] _{PF} bw. *hamalo* (sam. van *ham vorig(e)* en *alo tijd*)
- vorige maand:** [vo.sp'i.'am] _{PF} zn. *vospxiam* (afgeleid van *vospxi maand*)
- vorige nacht:** [t'o.'nam] _{PF} bw. *txonam* (afgeleid van *txon nacht* en *ham vorig(e)*)
- vorige week:** [kin.tr.am] _{PF} zn. *kintrram* (afgeleid van *kintr week*)
- vork, vertakking, punt van afwijking:** [jakʔ] _{PF} zn. *yak*
- vorm:** [ʔon] _{PF} zn. *'on*
- vormen, (iets) vormgeven:** [ʔon s.i] _{PF} wwn. *'on si* (afgeleid van *'on vorm*)
- vraag:** [ti.'pawm] _{PF} zn. *tipawm* (afgeleid van *pawm vragen*)
- vragen:** [p.aʔw] _{PF} ww. *pawm*
- vragen om, verzoek:** [v.in] _{PF} wwo. *vin*
- vrede, geluk:** [fpom] _{PF} zn. *fpom*
- vredig, blij, plezierig, aangenaam:** [lε.'fpom] _{PF} bn. *lefpom* (afgeleid van *fpom blijheid, vrede*) nvm.
- vredig, kalm:** [nim.'wεj] _{PF} bw. *nīmwey* (afgeleid van *mawey kalm*)
- vreemd:** [ni.'hεkʔ] _{PF} bw. *nīhek* (afgeleid van *hek vreemd zijn, afwijken*) (oordeel, niet een manier van doen, bijwoordelijk gebruikt)
- vreemd (buitenaards):** [kε.woŋ] _{PF} bn. *kewong*
- vreemd, benieuwd zijn, onverwacht:** [h.εkʔ] _{PF} wwn. *hek*
- vreemd, eng:** [snεw.sjε] _{PF} bn. *snewsye* (sam. van *snew beperken* en *syeha adem*)

vreemd, grappig: [ʰi.jikʷ] PF bn. *hiyik*
 vreemd, onbekend: [stʰoŋ] PF bn. *stxong*
 vreemdeling: [ʰkɛ.tu.woŋ] PF zn. *ketuwong*
 vrees, schrik, horror: [ti.ʰpʰa.mo] PF zn. *tif-pxamo* (afgeleid van **fpxamo** *vreselijk*, *verschrikkelijk*)
 vreselijk, verschrikkelijk: [ʰpʰa.mo] PF bn. *fpxamo*
 vreselijk, verschrikkelijk: [ni.ʰpʰa.mo] PF bw. *nifpxamo* (afgeleid van **fpxamo** *vreselijk*, *verschrikkelijk*)
 vriend: [ʰʔɛj.lan] PF zn. *'eylan*
 vriendelijk, attent: [ʰstun.wi] PF bn. *tstunwi*
 vriendelijk, mild, teder (mensen of dingen): [flɿ] PF bn. *flrr*
 vriendelijk, teder: [ni.ʰflɿ] PF bw. *niflrr* (afgeleid van **flrr** *vriendelijk*)
 vriendelijkheid: [ti.ʰstun.wi] PF zn. *tistunwi* (afgeleid van **tstunwi** *vriendelijk*, *aardig*)
 vriendelijkheid, tederheid: [ti.ʰflɿ] PF zn. *tiflrr* (afgeleid van **flrr** *vriendelijk*)
 vriendschap: [ti.ʰʔɛj.lan] PF zn. *t'eylan* (afgeleid van **'eylan** *vriend*)
 vrij, niet geblokkeerd, onbelemmerd: [kaw.'k'an] PF bn. *kawkxan* (sam. van **ke'aw** *niet een* en **ekxan** *barricade*, *obstakel*)
 vrijdag: [trɿ.'pu.ve] PF zn. *trrpuve* (sam. van **trr** *dag* en **puve** *zesde*)
 vrije tijd: [tik.ʰim] PF zn. *tik'in* (afgeleid van **'in** *bezig zijn*)
 vrijwillig, met genoegen, gewillig: [ni.ʰnɛw] PF bw. *ninew* (afgeleid van **new** *willen*)
 vroeg: [lɛ.'jɛʔ.kɿ] PF bn. *leye'krr* (afgeleid van **ye'krr** *vroeg*)

W

'Wat erg!', ongelukkig, van streek: [kɛ.'ft'o] PF bn., tw. *keftxo*
 (was)krijtje: [ʰʔo.pin.vul.tɕjipʷ] PF zn. *'opin-vultsyip* (sam. van **'opin** *kleur* en **vultsyip** *stok*)
 (was)krijtje: [pin.vul] PF zn. *pinvul* (sam. van **'opin** *kleur* en **vul** *tak (van een boom)*) kort voor **'opin** *vultsyip*
 waanzinnig, gek: [lɛk.'jɛ.ʰun] PF bn. *lekye'ung* (afgeleid van **keye'ung** *waanzin*)
 waar: [ŋaj] PF bn. *ngay*

vroeg: [jɛʔ.kɿ] PF bw. *ye'krr* (afgeleid van **ye'rin** *binnenkort* en **krr** *tijd*)
 vroege namiddag, de tijd net na middag: [k'am.tɿ.maw] PF zn. *kxamtrrmaw* (sam. van **kxamtrr** *middag* en **maw** *na*)
 vroege ochtend, zonsopgang: [trɿ.'ʔoŋ] PF zn. *trr'ong* (sam. van **trr** *dag* en **'ong** *ontvouwen*)
 vrouw: [ʰmɛ.lɛ] PF zn. *fnele* (afgeleid van **fnel** *soort*, *type*)
 vrouw (persoon): [tu.'tɛ] PF zn. *tuté* (afgeleid van **tute** *persoon*)
 vrouw, echtgenote: [mun.'t'a.tɛ] PF zn. *mun-txate* (afgeleid van **muntxatu** *ega*)
 vrouwelijk: [lɛ.'fne.lɛ] PF bn. *lefnele* (afgeleid van **fnele** *vrouw*)
 vruchteloos, falend, voor niets, niet het gewilde of verwachte eind halend: [ni.'nu] PF bw. *ninu* (afgeleid van **nui** *falen*)
 vuiligheid weghalen, schoonmaken: [la.ro.s-i] PF wwn. *laro si* (afgeleid van **laro** *schoon*)
 vuilnis, afval, troep: [sŋɛl] PF zn. *sngel*
 vuilnisbelt, afvalhoop: [sŋɛl.tɕɛŋ] PF zn. *sngeltseng* (sam. van **sngel** *afval* en **tseng** *plaats*)
 vulgair, grof, sociaal onacceptabel: [ræp.'tum] PF bn. *räptum*
 vulkaan: [t'ɛp.'ram] PF zn. *txepram* (sam. van **txep** *vuur* en **ram** *berg*)
 vullen (met datief van een gevuld ding): [tɛ.'ja.'s-i] PF wwn. *teya si* (afgeleid van **teya** *vol*)
 vuur: [t'ɛpʷ] PF zn. *txep*
 vvn., markeerder voor ja/nee vragen: [srak(ɛ)] PF part. *srak(e)*

waar: [pɛ.'sɛŋ] PF vvn. *peseng* allomorf van **tsengpe**
 waar: [ʰtɕɛŋ.pɛ] PF vvn. *tsengpe* allomorf van **peseng**
 waar, plaats waar: [ʰtɕɛ.ŋa] PF vw. *tsenga* (afgeleid van **tseng** *plaats*)
 waarde hebben, iets waard zijn: [lɛ.j] PF wwn. *ley*
 waardig: [p'an] PF bn. *pxan*
 waarheid: [ti.ʰŋaj] PF zn. *tingay* (afgeleid van **ngay** *waar*)

- waarlijk, echt:** [ni.'ŋaj] *PF* bw. *nìngay* (afgeleid van *ngay waar*)
- waarom:** [l'um.pɛ] *PF* vvn. *lumpe* allomorf van **pelun**
- waarom:** [pɛ.'lun] *PF* vvn. *pelun* allomorf van **lumpe**
- waarop gejaagd wordt, prooi:** [smar] *PF* zn. *smar*
- waarschijnlijk:** [sk'a.kepʷ] *PF* bn., bw. *skakep*
- waarschuwen:** [p.ɛŋ.'hɾ] *PF* wwn. *penghrr* (sam. van **peng vertellen** en **hrrap gevaar**)
- waarschuwen:** [p.ɿ.'hɾ] *PF* wwn. *pllhr* (sam. van **plltxe spreken** en **hrrap gevaar**)
- waarschuwing:** [sæ.pɛŋ.'hɾ] *PF* zn. *säpenghrr* (afgeleid van **penghrr waarschuwen**)
- waarschuwing:** [sæ.pl.'hɾ] *PF* zn. *säpllhr* (afgeleid van **pllhr waarschuwen**)
- wachten:** [p.ɛj] *PF* wwn. *pey*
- wachten, actie uitstellen:** [fp.akʷ] *PF* wwn. *fpak*
- wakker:** [t'ɛn] *PF* bn. *txen*
- wakker worden:** [ti.'t'ɛn s-i] *PF* wwn. *titxen si* (afgeleid van **tixen wakker**)
- wakker zijn, de staat van wakkerheid:** [ti.'t'ɛn] *PF* zn. *titxen* (afgeleid van **txen wakker**)
- wang:** [flawm] *PF* zn. *flawm*
- wanneer:** [kɾ.pɛ] *PF* vvn. *krrpe* allomorf van **pehrr** (sam. van **krr tijd**)
- wanneer:** [pɛ.'hɾ] *PF* vvn. *pehrr* allomorf van **krrpe** (sam. van **krr tijd**)
- wanneer, als:** [t'o] *PF* vw. *txo*
- wanneer, op de tijd dat:** [kɾ.a] *PF* vw. *krra* (afgeleid van **krr tijd**)
- warm:** [saj] *PF* bn. *sang*
- wassen:** [j.ur] *PF* wwo. *yur*
- wat plezier brengt, opwindend:** [ʔoʔ] *PF* bn. 'o'
- wat, welk (ding):** [pɛ.'u] *PF* vvn. *peu* allomorf van 'upe
- wat, welk (woord, uiting):** [li.ʔu.pɛ] *PF* vvn. *li'upe* allomorf van **pelì'u**
- wat, welk (woord, uiting):** [pɛ.'li.ʔu] *PF* vvn. *pelì'u* allomorf van **li'upe**
- wat, welke (actie):** [kɛm.pɛ] *PF* vvn. *kempe* allomorf van **pehem** (sam. van **kem actie, daad**)
- wat, welke (actie):** [pɛ.'hɛm] *PF* vvn. *pehem* allomorf van **kempe** (sam. van **kem actie, daad**)
- water grens, kustlijn:** [paj.'t'ɛw] *PF* zn. *paytxew* (sam. van **pay water** en **txew limiet**)
- water, vloeistof:** [paj] *PF* zn. *pay*
- waterdrager:** [paj.smun] *PF* zn. *paysmung* (sam. van **pay water** en **smung transportinstrument**)
- waterdruppel:** [paj.i.va] *PF* zn. *payiva* (afgeleid van **pay water** en **ilva druppel**)
- waterig:** [lɛ.'paj] *PF* bn. *lepay* (afgeleid van **pay water**)
- watervat:** [paj.sɛ.na] *PF* zn. *paysena* (sam. van **pay water** en **sähena drager**)
- web, net:** [hæn] *PF* zn. *hän*
- weder, of:** [ft'ɛj] *PF* vw. *ftxey*
- wedijveren, deelnemen aan wedstrijd:** [wæ.s.ul] *PF* wwn. *wäsul*
- weefgetouw:** [ʔɛw.raŋ] *PF* zn. 'ewrang
- week:** [kin.tɾ] *PF* zn. *kintrr* (afgeleid van **kinä zeven** en **trr dag**)
- weekeinde:** [mun.tɾ] *PF* zn. *muntrr* (afgeleid van **mune twee** en **trr dag**)
- weer:** [ja.fkɛjkʷ] *PF* zn. *yafkeyk* (afgeleid van **fkeytok bestaan**)
- wees stil, stil zijn:** [fn.u] *PF* wwn. *fnu*
- weg (positie):** [ml.'so] *PF* bw. *mìso* (afgeleid van **mì weg**)
- weg (richting):** [nɛ.'to] *PF* bw. *neto* (afgeleid van **ne naar**)
- weg ermee! (vulgair):** [p'a.sikʷ] *PF* tw. *pxasik*
- weggaan:** [h.um] *PF* wwn. *hum*
- wegnemen, verwijderen, uittrekken:** [ʔ.a.k.u] *PF* wwo. 'aku
- wegstoppen, opbergen:** [n.op'] *PF* wwo. *nopx*
- weigeren (iets te doen):** [st.o] *PF* wwo. *sto*
- weinig:** [hol] *PF* bn. *hol*
- welk (ding):** [ʔu.pɛ] *PF* vvn. 'upe (sam. van 'u ding en **pe vvn. markeerder**)
- welk (ding), wat:** [pɛ.'u] *PF* vvn. *peu* allomorf van 'upe
- welk (woord, wat, uiting):** [li.ʔu.pɛ] *PF* vvn. *li'upe* allomorf van **pelì'u**
- welk (woord, wat, uiting):** [pɛ.'li.ʔu] *PF* vvn. *pelì'u* allomorf van **li'upe**
- welk soort:** [fnɛ.pɛ] *PF* vvn. *fnepe* allomorf van **pefnel**
- welk soort:** [pɛ.'fnɛl] *PF* vvn. *pefnel* allomorf van **fnepe**

- welke (actie), wat:** [ˈkɛm.pɛ] *PF* vvn. *kempe* allomorf van *pehem* (sam. van *kem actie, daad*)
- welke (actie), wat:** [pɛ.ˈhɛm] *PF* vvn. *pehem* allomorf van *kempe* (sam. van *kem actie, daad*)
- welke breedte, hoe breed?:** [pɛ.slo.ˈsnɛpˀ] *PF* vvn. *peslosnep* (afgeleid van *snep smal*) (allomorf van *slosneppe*)
- welke breedte, hoe breed?:** [slo.ˈsnɛ.pɛ] *PF* vvn. *slosneppe* (afgeleid van *snep smal*) (allomorf van *peslosnep*)
- welke temperatuur?:** [pɛ.som.ˈwɛw] *PF* vvn. *pesomwew* (afgeleid van *somwew temperatuur*)
- welke temperatuur? (meer gebruikelijk):** [som.ˈwɛw.pɛ] *PF* vvn. *somwewe* (afgeleid van *somwew temperatuur*)
- wens (t.o.v. feit, met (im)perfectief aanvoegende wijs):** [ni.ˈra.ŋal] *PF* bw. *nirangal* (afgeleid van *rangal wens*)
- wensen:** [ˈr.a.ŋ.al] *PF* wwn. *rangal*
- wereld (fysiek, solide):** [ki.ˈfkɛj] *PF* zn. *kifkey*
- werk:** [ti.ˈkaŋ.kɛm] *PF* zn. *tikangkem* (afgeleid van *kem actie, daad*)
- werken:** [ti.ˈkaŋ.kɛm ˈs-i] *PF* wwn. *tikangkem si* (afgeleid van *tikangkem werk*)
- werkstuk, project:** [ti.ˈkaŋ.kɛm.vi] *PF* zn. *tikangkemvi* (afgeleid van *tikangkem werk*)
- werkwoord:** [kɛm.li.ʔu] *PF* zn. *kemli'u* (sam. van *kem actie* en *li'u woord*)
- weten:** [ˈo.m.um] *PF* wwo. *omum* (klemtoon komt op eerste lettergreep bij gebruik van tussenvoegsel)
- wetenschap, de studie van de fysieke wereld:** [ti.fti.ˈa ki.ˈfkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftia kifkeyä* (sam. van *tiftia bestuderen* en *kifkey wereld*)
- wetenschapper:** [ti.fti.ˈa.tu ki.ˈfkɛ.jæ] *PF* zn. *tiftiatu kifkeyä* (sam. van *tiftiatu onderzoeker* en *kifkey wereld*)
- weven:** [t.æ.ˈft.ˈu] *PF* wwo. *täftxu*
- wever:** [tæ.ˈft.ˈu.ju] *PF* zn. *täftxuyu* (afgeleid van *täftxu weven* en *-yu agens achtervoegsel*)
- wezen, creatuur:** [swi.ˈræ] *PF* zn. *swirä*
- wie:** [pɛ.ˈsu] *PF* vvn. *pesu* allomorf van *tupe*
- wie:** [ˈtu.pɛ] *PF* vvn. *tupe* allomorf van *pesu*
- wij:** [aw.ˈŋa] *PF* vn. *awnga* (afgeleid van *ayoeng wij*)
- wij (exclusief):** [aj.ˈo.ɛ] *PF* vn. *ayoe* (afgeleid van *oe ik*)
- wij twee (exclusief), wij:** [ˈmo.ɛ] *PF* vn. *moe* (afgeleid van *me+ tweevoud* en *oe ik*)
- wij twee (tweevoudig inclusief):** [ˈwɛŋ] *PF* vn. *oeng* (afgeleid van *oe ik*)
- wij, ons (inclusief):** [aj.ˈwɛŋ] *PF* vn. *ayoeng* (afgeleid van *oe ik*) (*ayoenga-* basis voor achtervoegsels)
- wij, wij twee (exclusief):** [ˈmo.ɛ] *PF* vn. *moe* (afgeleid van *me+ tweevoud* en *oe ik*)
- wijd:** [ˈslo.a] *PF* bn. *sloa*
- wijds:** [ni.ˈho.ɛtˀ] *PF* bw. *nihoe* (afgeleid van *hoe wijds, uitgebreid*)
- wijds, uitgebreid:** [ˈho.ɛtˀ] *PF* bn. *hoe*
- wijs:** [ˈtʰan.tslu.sam] *PF* bn. *txantslusam* (sam. van *txan veel* en *tsl«us»am begrijpen*)
- wijs:** [la.ˈfjon] *PF* bn. *lafyon* (afgeleid van *hafyon wijsheid*) avm.
- wijs:** [ha.ˈfjo.ŋaʔ] *PF* bn. *hafyonga'* (afgeleid van *hafyon wijsheid*) nvm.
- wijsheid:** [ha.ˈfjon] *PF* zn. *hafyon*
- wijsheid (zelden gebruikt):** [ti.ˈtʰan.tslu.sam] *PF* zn. *tixantslusam* (afgeleid van *txantslusam wijs*)
- wijze, pad, manier:** [ˈfja.ʔo] *PF* zn. *fya'o*
- wijziging, verandering (moment van), aanpassing:** [sæ.ˈla.tɛm] *PF* zn. *sälatem* (afgeleid van *latem veranderen*)
- wild, natuurlijk (iets in natuurlijke, onaangetaste staat):** [jɾ] *PF* bn. *yrr*
- willen:** [ni.ɛw] *PF* wwo. *new*
- willen weten, nieuwsgierig zijn:** [ni.ɛw.ˈo.mum] *PF* wwsn. *newomum* (sam. van *new willen* en *omum weten*)
- wind:** [hu.ˈfwɛ] *PF* zn. *hufwe*
- windje, bries:** [hu.ˈfwɛ.tsjɪpˀ] *PF* zn. *hufwetsyip* (afgeleid van *hufwe wind*)
- winnaar:** [jo.ˈraʔ.tu] *PF* zn. *yora'tu* (afgeleid van *yora' winnen*)
- winnen:** [j.ˈo.ˈr.aʔ] *PF* wwo. *yora'*
- winst, voordeel:** [ˈtsan.kum] *PF* zn. *tsankum* (sam. van *tsan'ul verbeteren, beter worden* en *kum resultaat*)
- winter:** [zi.si.kɾ.ˈwɛw] *PF* zn. *ziskrrwew* (sam. van *zisikrr seizoen* en *wew koud*)
- wit:** [ˈtejɾ.pin] *PF* zn. *teyrpin* (afgeleid van *teyr wit*)
- wit:** [tejɾ] *PF* bn. *teyr*

wit-tinten, lichte kleuren: [nɛjn] *PF* bn. *neyn*
woede: [ti.'sti] *PF* zn. *tisti* (afgeleid van *sti* *boos/kwaad zijn*)
woensdag: [tɾ.'tsi.vɛ] *PF* zn. *trrtsive* (sam. van *trr dag* en *tsive vierde*)
wolk: [pi.'wop'] *PF* zn. *pìwopx*
wond: [sk'ir] *PF* zn. *skxir*
wonder: [pa.'rul] *PF* zn. *parul*
wonderbaarlijk: [pa.'rul.ŋaʔ] *PF* bn. *parulnga'* (afgeleid van *parul wonder*) nvm.
wonen: ['kɛl.ku 's-i] *PF* wwn. *kelku si* (afgeleid van *kelku huis*)
woord: ['li.ʔu] *PF* zn. *li'u*
woord-spel, woordgrap: ['li.ʔu.van] *PF* zn. *li'uvan* (sam. van *li'u woord* en *uvan spel*)
woorden van een gedicht, tekst van een lied: [waj.æ a.jl.ʔu] *PF* uit. *wayä ayli'u* (afgeleid

van *way zingen (ceremonieel)*)
woordenboek: ['li.ʔu.pukʔ] *PF* zn. *li'upuk* (sam. van *li'u woord* en *puk boek (leenwoord uit het Engels)*)
woordgrap, woord-spel: ['li.ʔu.van] *PF* zn. *li'uvan* (sam. van *li'u woord* en *uvan spel*)
word gezond (ii), heel: ['zo.sl-u] *PF* wwn. *zoslu* (sam. van *zo goed zijn* en *slu worden*)
wordt gebruikt in volledige namen: [tɛ] *JC* part. *te*
worm: [ŋawŋ] *PF* zn. *ngawng*
wortel: [ŋɾ] *PF* zn. *ngrɾ*
woud, bos: ['naʔ.ɾŋ] *PF* zn. *na'ring*
wow, uitroep van verrassing en plezier: ['tɛw.ti] *PF* tw. *tewti*

Z

(zo)als: [na] *PF* adp. *na-*
(zo)als: [p'ɛl] *PF* adp. *pxel-*
zaad: [ri.'naʔ] *PF* zn. *rina'* (afgeleid van *atoki-rina'* *zaden van de Grote Boom*)
zaak: [t'ɛ.lɛ] *PF* zn. *txele*
zacht (ding): ['hɛw.nɛ] *PF* bn. *hewne*
zacht (geluid): ['ʔa.ŋo] *PF* bn. *'ango*
zand: [nɛ.ni] *PF* zn. *neni*
zaterdag: [tɾ.'ki.vɛ] *PF* zn. *trrkive* (sam. van *trr dag* en *kive zevende*)
zee, oceaan: [t'am.'paj] *PF* zn. *txampay* (sam. van *txan veel* en *pay water*)
zege, overwinning: [ti.jo'raʔ] *PF* zn. *tìyora'* (afgeleid van *yora'* *winnen*)
zegenen: [t-ŋ sjawn] *PF* wwn. *tìng syawn* (afgeleid van *syawn zegening*)
zegening: [sjawn] *PF* zn. *syawn*
zeker, duidelijk: [law] *PF* bn. *law*
zeker, overtuigd: [am.'ʔa.kɛ] *PF* bn. *am'ake* (sam. van *am'a twijfel* en *ke niet*)
zeker, overtuigd: [nam.'ʔa.kɛ] *PF* bw. *nam'ake* (afgeleid van *am'ake overtuigd*)
zelf-trots (negatieve benadering): [sno.'nr.a] *PF* zn. *snonrra* (sam. van *sno zijn/haar zelf* en *nrra trots*)
zelfcontrole: [sno.'tip'] *PF* zn. *snotipx* (sam. van *sno zelf* en *tìhipx controle*)
zelfstandig naamwoord: ['tst'o.li.ʔu] *PF* zn. *tstxoli'u* (sam. van *tstxo naam* en *li'u woord*)

zenden, sturen: [fp.ɛʔ] *PF* wwo. *fpe'*
zes: ['pu.kapʔ] *PF* get. *pukap*
zesde (rangtelwoord): ['pu.vɛ] *PF* bn. *puve* (afgeleid van *pukap zes*)
zeven: ['ki.næ] *PF* get. *kinä*
zevende (rangtelwoord): ['ki.vɛ] *PF* bn. *kive* (afgeleid van *kinä zeven*)
zich ergens bij neerleggen, ergens overheen komen, een feit accepteren, verder gaan: [w'a.'l-ɛw] *PF* wwn. *walew*
zich meester maken: [tsul.'fæ 's-i] *PF* wwn. *tsulfä si* (afgeleid van *tsulfä meesterschap*)
zich ontlasten (Op Aarde: naar het toilet gaan): [fŋ.æʔ] *PF* wwn. *fngä'*
zich voelen als: [fk.an] *PF* wwn. *fkan*
zich zorgen maken: [sɟum s-i] *PF* wwn. *sngum si* (afgeleid van *sngum zorgen*)
zicht (zintuig), zien: [tɛ.'ʔa.tswɔ] *PF* zn. *tse'atswo* (afgeleid van *tse'a zien*)
zicht, uitzicht, aangezicht: [ʔur] *PF* zn. *'ur*
ziek: [sp'in] *PF* bn. *spxin*
ziek zijn, een ziekte hebben: [ti.'sp'in] *PF* zn. *tispxin* (afgeleid van *spxin ziek*)
ziekte: [sæ.'sp'in] *PF* zn. *säspxin* (afgeleid van *spxin ziek*)
ziel: [vit.'ra] *PF* zn. *vitra*
ziel, geest: [ti.'rɛ.a] *PF* zn. *tirea*
zielenpad: [ti.'rɛ.a.,fja.ʔo] *PF* zn. *tireafya'o* (sam. van *tirea ziel* en *fya'o pad*)

- zien (fysiek):** [t̂s·ɛ.ʔ·a] *PF* wwo. *tse'a*
- zien, zicht (zintuig):** [t̂se.ʔa.t̂swo] *PF* zn. *tse'atswo* (afgeleid van *tse'a* zien)
- zij:** [aj.'fo] or [ʔaj.'fo] *PF* vn. *ayfo* (afgeleid van *po* hij, zij)
- zij:** [fo] *PF* vn. *fo* (afgeleid van *ay+* (meervoudsvormvoegsel, vervalt door lenitie) en *po* hij, zij)
- zij (geen meervoudsvorm: gebruik (ay)fo):** [po.'ɛ] *PF* vn. *poe* (afgeleid van *po* hij, zij)
- zij, die twee:** [mɛ.'fo] *PF* vn. *mefo* (afgeleid van *me+* tweevoudmarkeerder en *po* hij, zij)
- zij, hij:** [po] *PF* vn. *po*
- zijn (existentieel):** [l·u] *PF* wwn., wwsn. *lu* (existentieel werkwoord) (geeft bezit aan met datief van bezitter)
- zijn (plaats):** [t·ok'] *PF* wwo. *tok*
- zijn eigen, haar eigen, diens eigen:** [sne.jæ] *PF* vn. *sneyä* (afgeleid van *sno* hemzelf, haarzelf, hetzelfde)
- zijn zoals het hoort, gezond zijn, goed functioneren:** [z·o] *PF* wwsn. *zo*
- zin:** [l̂.ʔu.kiŋ] *PF* zn. *li'uking* (sam. van *li'u* woord en *king* draad)
- zingen:** [f·ol] *PF* ww. *rol*
- zingen:** [waj 's·i] *PF* wwn. *way si* (afgeleid van *way* lied)
- zingen zonder woorden, neuriën:** [t·iŋ lawr] *PF* wwn. *ting lawr* (afgeleid van *ting* geven en *lawr* melodie)
- zinsdeel:** [l̂.ʔu.kiŋ.vi] *PF* zn. *li'ukingvi* (afgeleid van *li'uking* zin)
- zintuig:** [i.'nan.fja] *PF* zn. *inanfya* (sam. van *inan* lezen, kennis vergaren via zintuiglijke invoer en *fya'o* wijze, manier)
- zitten:** [h·ɛjn] *PF* wwn. *heyn*
- zo (veel):** [fi.'t'an] *PF* bw. *fitxan* (afgeleid van *txan* dit)
- zo meteen, over een seconde:** [p'i.swaw.'aj] *PF* bw. *pxiswaway* (sam. van *swaw* moment en *ay* toekomstige tijd)
- zo, in zoverre:** [ni.'ft'an] *PF* bw. *niftxan* (afgeleid van *fitxan* zo, in zoverre)
- zo, op die manier:** [t̂sa.'fja] *PF* bw. *tsafya* (sam. van *t̂sa-* die en *fya'o* manier)
- zo-zo, matig:** [ke.'sran] *PF* bn. *kesran* (sam. van *ke* niet en *sran* ja) (De herkomst van dit woord is niet duidelijk. Misschien was het oorspronkelijk *kesrankekehe*, letterlijk 'niet ja, niet nee', met betrekking tot of iets goed was gedaan of niet, en gedurende de tijd werd het afgekort tot enkel *kesran*, en toegepast op alles wat matig was in kwaliteit.)
- zoals bekend (spreektaal [naw.'no.mum]), zoals je weet:** [ni.aw.'no.mum] *PF* bw. *niawnomum* (afgeleid van «*awn*» passief deelwoord tussenvoegsel en *omum* weten)
- zoals bij een drinkgebied, geur van levende dieren:** [a.'t'ar] *PF* bn. *atxar*
- zoals dit, op deze manier:** [fi.'fja] *PF* bw. *fifya* (afgeleid van *fya'o* pad)
- zoals je weet, zoals bekend (spreektaal [naw.'no.mum]):** [ni.aw.'no.mum] *PF* bw. *niawnomum* (afgeleid van «*awn*» passief deelwoord tussenvoegsel en *omum* weten)
- zoals wij (spreektaal [naj.'weŋ]):** [ni.aj.'weŋ] *PF* bw. *niayoeng* (afgeleid van *ayoeng* wij (inclusief))
- zoals, gelijk aan:** [tɛŋ] *PF* bn. *teng*
- zodat:** [ftɛ] *PF* vw. *fte* (met de subjunctieve wijs in de afhankelijke clause)
- zodat niet:** [ftɛ.ke] *PF* vw. *fteke* (sam. van *fte* zodat en *ke* niet) (met subjunctief werkwoord in de afhankelijke zinsdeel)
- zoeken:** [fw·ɛw] *PF* wwo. *fwew*
- zoenen, kussen:** [p·om] *PF* wwo. *pom*
- zoet (smaak):** [ka.'lin] *PF* bn. *kalin*
- zoet aromatisch (evt. ook Na'vi kruiden voor bij het koken):** [un.'jor] *PF* bn. *unyor*
- zoet besje (koosnaam):** [pa.ska.'lin] *PF* zn. *paskalin* (afgeleid van *pasuk* bes en (a)*kalin* zoet)
- zomer:** [zi.sl.kɪ.'som] *PF* zn. *ziskrrsom* (sam. van *ziskrr* seizoen en *som* warm)
- zon:** [t̂saw.ke] *PF* zn. *tsawke*
- zondag:** [tɪ.'ʔaw.vɛ] *PF* zn. *trr'awve* (sam. van *trr* dag en 'awve eerste)
- zonder:** [lu.ke] *PF* adp. *luke-*
- zonder genoeg energie, lethargisch, lui:** [ŋoŋ] *PF* bn. *ngong*
- zonder grenzen, eindeloos, zonder limiet:** [t'ɛw.lu.ke] *PF* bn. *txewluke* (sam. van *txew* limiet, grens en *luke* without)
- zonder kleding, naakt:** [luk.'pɛŋ] *PF* bn. *lukpen* (sam. van *luke* zonder en *pen* kleding (meervoud))

zonder limiet, eindeloos, zonder grenzen: [t'ɛw.lu.kɛ] *PF* bn. *txewluke* (sam. van *txew limiet*, *grens* en *luke without*)

zonder stoppen, voortdurend: [nɪl.kɛ.'ftaŋ] *PF* bw. *nɪlkeftang* (sam. van *luke zonder* en *ftang stoppen*)

zonder twijfel: [am.'ʔa.lu.kɛ] *PF* bw. *am'aluke* (afgeleid van *am'ake verzekerd*)

zonder twijfel, vertrouwend: [nɪ.'mal] *PF* bw. *nɪmal* (afgeleid van *mal betrouwbaar*)

zonder waarschuwing, plotseling: [tsɪk] *PF* bw. *tsɪk*

zonsondergang: [t'on.'ʔoŋ] *PF, Prr* zn. *txon'ong* (sam. van *txon nacht* en *'ong ontvouwen*)

zonsopgang, vroege ochtend: [tr.'ʔoŋ] *PF* zn. *tr'ong* (sam. van *trr dag* en *'ong ontvouwen*)

zoon: [ʔi.tan] *JC, PF* zn. *'itan*

zorg: [sŋum] *PF* zn. *sŋum*

zorgbarend, zorgelijk: [sŋu.ŋaʔ] *PF* bn. *sŋunga'* (afgeleid van *sŋum zorg*)

zorgelijk: [nɪ.'sŋum] *PF* bw. *nɪsŋum* (afgeleid van *sŋum zorgen maken*)

zorgelijk, zorgbarend: [sŋu.ŋaʔ] *PF* bn. *sŋunga'* (afgeleid van *sŋum zorg*)

zouden: [swej.l-u] *PF* ww. *sweylu* (afgeleid van *swey beste* en *lu is*)

zout: [wɪpʔ] *PF* bn. *wɪp*

zoveel als, gelijk aan: [kɛŋ] *PF* bw. *kɛŋ*

zulk (een): [na.fi.'ʔu] *PF* bn. *nafi'u* (sam. van *na als* en *fi'u dit*)

zus: [tsmu.kɛ] *PF* zn. *tsmuke* (afgeleid van *tsmuk broer/zus*)

zuur: [wɛ.'ʔaj] *PF* bn. *wɛ'ay*

zwaar (fysiek gewicht): [ku.'ʔupʔ] *PF* bn. *ku'up*

zwaar, moeilijk: [ŋæ.zɪkʔ] *PF* bn. *ngäzɪk*

zwak: [mɛjpʔ] *PF* bn. *mɛyp*

zwak, losjes: [nɪ.'mɛjpʔ] *PF* bw. *nɪmɛyp* (afgeleid van *mɛyp zwak*)

zwakheid: [tɪ.'mɛjp] *PF* zn. *timeyp* (afgeleid van *mɛyp zwak*)

zwakkeling: [mɛjp.tu] *PF* zn. *mɛyptu* (afgeleid van *mɛyp zwak*)

zware regen, stortbui: [t'an.'tom.pa] *PF* zn. *tx-antompa* (sam. van *txan veel* en *tompa regen*)

zwart: [la.'ʃon] *PF* bn. *layon*

zwart: [la.'ʃom.pin] *PF* zn. *layompin* (afgeleid van *layon zwart*)

zwemmen: [sl-ɛ.l-ɛ] *PF* wwn. *slele*

zwemmend, door te zwemmen: [nɪ.'slɛ.lɛ] *PF* bw. *nɪslele* (afgeleid van *slele zwemmen*)

zweven in de lucht: [l-ɪŋ] *PF* wwn. *lɪŋ*

é

éen: [ʔaw] *PF* get. *'aw*

éen persoon: [ʔaw.po] *PF* vn. *'awpo*

éen stap onder leider, onderbaas: [ɛjk.ta.'naj] *JC, PF* zn. *eyktanay* (afgeleid van *eyktan lei-*

der)

éénpersoons hangmat: [sno.ni.vi] *PF* zn. *sno-nivi* (sam. van *sno hemzelf*, *haarzelf*, *hetzelf* en *nivi slaap hangmat*)